דבר

קומפלים

יום ראשון, כ"ה בכסלו תשמ"ט, 4 בדצמבר 1988 • גליון 19586

היום 12 עמודים • המחיר 1.40 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.22 ש"ח

היום בדבר

- זה כבר לא מזיז / טובה צימוקי
- חוסיין קורא לעזרה / דן אבידן
- החבר של יבגני יבטושנקו / שמעון וייס
- דרושה גישה חדשה לתחבורה / אריה ארד
- של מי האחריות לעזאזל / אבי שוברט
- ספורט (עמ' 3־4), רפואה ומדע (11), בידור (12)

מזג האויר

(ע.) – תחזית מזג האויר ליום א': נאה, הטמפרטורות גבוהות מהרגיל לעונה.

טמפרטורות המינימום המקסימום החזויות ליום: ירושלים: 9־22, רמת הגולן: 14־21; צפת: 10־20; חיפה: 14־24; טבריה: 13־22; עפולה: 7־24; שומרון: 11־23; תל אביב: 12־23; נמל תעופה בן גוריון: 9־24; יריחו: 10־24; עזה: 14־26; באר שבע: 15־27; אילת: 15־29.

עיקרון תחילה

- פרשת המטוס הסובייטי החטוף, רשימות וכתבות – עמ' 5.
- אחוז החסימה בבחירות להסתדרות יועלה ליותר מ־2 אחוזים – עמ' 5.
- רופאי בתהי"ח של קופ"ח והממשלתיים מחדשים את עיצומיהם עמ' 2.
- סערה בקריית־ביאליק בגלל הימצאות מצבור מזרקים של נרקומנים ליד בית־ספר – עמ' 2.
- משטרה פרטית פתרון לריבוי הפריצות – עמ' 6.

חוזרים למוסקווה

מטוס 'אירופלוט' הסובייטי לקראת המראתו אמש עם חמשת החוטפים והכסף, בחזרה לברה"מ. (צילום: ישראל סימיונסקי)

ברה"מ העבירה את תודתה הרשמית לישראל על שיתוף הפעולה בפרשת חטיפת המטוס

החוטפים והכסף הוחזרו ב־2 מטוסים לברה"מ; תמיהה: איך נכנעה ברה"מ לסחטם 5 'בנדיטים'

מאת אריה ארד, גלי ליבנר, יקיר צור, נתן רוזי וטובה צימוקי, סופרי 'דבר'

חמשת החוטפים הסובייטים, נשקם והכופר בערך של שני מיליון דולאר, הוחזרו אמש על־ידי משטרת ישראל לידי קציני הק.ג.ב. ובשעה 10.15 המריאו בשני מטוסים בזה אחר זה בדרכם למוסקווה. בכך תמה הפרשה שהעסיקה שלושה על רגליה את כל מערכת הבטחון הישראלית.

שר החוץ הסובייטי, אדוארד שברדנדזה [illegible] אתמול באותן כשמי על הטיפול הנבון והאמיץ של ישראל בפרשה. [illegible] בין ישראל וברה"מ, לאחר שהסובייטים קיבלו באספקת מידע אמין ומדויק לישראל. בשלב מסוים פרסמה השגרירות הסובייטית בוואשינגטון הכחשה גמורה לפנייה הסובייטית לישראל.

במשך השבת חוקרו חמשת החוטפים בבית המעצר של משטרת ישראל באבו־כביר. חוקרי המשטרה גבו מהם הודעות תחת אזהרה. דובר משטרת ישראל, סגן־ניצב עדי גונן, אמר בתגובה על טענות מוסקווה, לפיהן היו החוטפים נרקומנים או בלדרי־סמים, כי אצל החשודים נערך חיפוש כמקובל, ולא נמצאו עליהם סם כלשהו.

אתמול בצהריים הגיע לישראל מטוס 'טופולב 154' בו הגיעו אנשי ק.ג.ב ורופאים, שבאו לקבל לידיהם את חמשת החוטפים. המטוס לא נקשר לגבראמוד ולקשר קרקע של נמל התעופה והרס החשמל סופק לו כל העת מגבראמוד פנימי במותקן בו. המטוס לא קיבל בנמל התעופה שום שירות, שניתן בדרך־כלל למטוסים אורחים.

קציני הק.ג.ב הביאו עימם את בקשת ההסגרה הרשמית, חתומה בחותמת משרד החוץ הסובייטי.

בקשת הסגרה בלתי־רשמית הוגשה עוד שלשום על־ידי ראש הנציגות הסובייטית בישראל לשר הבטחון יצחק רבין. תחילה היתה כוונה, ששני המטוסים הסובייטיים ימריאו רק היום, אולם משהוסבר לאנשי הק.ג.ב., כי החוטפים עלולים לפנות לבג"ץ, כדי למנוע את הסגרתם, החליטו לצאת אמש.

ההסגרה אמש נערכה באירוע משטרתי־צבאי, בפיקודו של מפקד מחוז המרכז, ניצב אגוש גבעתי, ומשטרת נמל התעופה בן־גוריון. הכתבים והצלמים הרבים שבאו לסקר את האירוע נכלאו ע"י המשטרה בשני אוטובוסים חיש בהתערבות דובר המשטרה סגן ניצב גונן, שהגיע למקום מטעם המפכ"ל דוד קראוס, התאפשר להם לעשות את מלאכתם בחופשיות.

שניים מהחוטפים הועברו לידי הרוסים בסיס של חיל־האויר. שם חנה מטוס האיל־76', שבו הגיעו שלשום בערב. בנמל התעופה בן־גוריון הוסגרו שלושת החוטפים האחרים, ובהם האשה. השלושה הובאו בנפרד, כל אחד במכונית משטרתית, כליווי נהג ושלושה שוטרים, כשידיהם כבולות באזיקים. בתחילה הגיעה למטוס האשה, בשעה 9.13, וכעבור דקות הגיעה שיירה של מכוניות משטרה, שבשתיים בהן נמצאו שני החוטפים האחרים. כל אחד מן החוטפים הוצא תחילה על־ידי ניצב גבעתי ואחר־כך נמסר לידי אנשי הק.ג.ב., שהעלו אותם כמעט בריצה למטוס 'הטופולב'. האשה לבשה מעיל עור וכובע לבן, ובהגיעה למטוס פשטה את המעיל והושבה בשורה הראשונה ליד החלון השמאלי. יתר השלושה הושבו כל אחד בנפרד בכוח כאשר כאשר ליד כל אחד מהם ישב איש ק.ג.ב. רק האשה לא נכבלה באזיקים.

אחרי שהועלו העצורים למטוס הגיעה ניידת

(המשך בעמוד 2)

רבין והבנדיטים

שר הבטחון יצחק רבין עם חוטפי המטוס מברה"מ. (צילום: רובי קסטרו/דו"צ)

לקראת תום 21 הימים הראשונים שהוקצו לשמיר על־ידי נשיא המדינה

גדולי התורה יכריעו הערב או מחר אם אגו"י תלך לממשלה עם שמיר או לחסימה עם פרס

חמישה משרי המערך לא חתמו על ההסכם עם אגו"י • מאמץ בליכוד להבטיח תמיכת 'דגל תורה' ואגו"י

מאת עליזה ולך, כתבת "דבר" לענייני מפלגות

לחצים כבדים מצד ראשי הליכוד והמערך הופעלו בסוף־השבוע החולף, לפני כניסת השבת ואחרי יציאתה, על חברי מועצת גדולי התורה כדי להשפיע על הכרעתה אם כי תלך "אגודת ישראל". המאמצים הגדולים בכיוון זה בעת הזאת נבעו מסיומה של קצובת 21 הימים שהוענקו ליצחק שמיר כדי להרכיב ממשלה.

אמש המשיך שמעון פרס בשיחותיו עם נציגי "אגודת ישראל" ונציגי "דגל תורה", ואילו בנציגי הליכוד, משה נסים ורוני מילוא, ביהלו אף הם שיחות עם נציגי "דגל תורה". המערך מבקש לשמיר על הגוש החוסם ממשלה צרה של הליכוד, שהעניק לו ההסכם עם "אגודת ישראל" מסוף השבוע שעבר והמקביל, להגדילו בצירופה של "דגל תורה" אליו. אלא ש"דגל תורה" הפניה ולפיכך, משקיעים גם נציגי הליכוד מאמצים לגייסה למחנם, והמו"מ עם נציגיה מתנהל להשלמת ההסכם הקואליציוני בין שתי המפלגות.

מועצת גדולי התורה של "אגודת ישראל" תתכנס הערב או מחר והיא שתקבע את המשך דרכה של סיעת "אגודת ישראל", קודם שיבוא שמיר אל הנשיא, מחר, לבקש ממנו קצובת זמן נוספת להרכבת ממשלתו. על־פי החלטת הנהלת מרכז "אגודת ישראל" מיום ה' שעבר ותביעת מועצת גדולי התורה, הוטל על אנשי "אגודת ישראל" להחתים את כל שרי המערך על ההסכם בין המערך ל"אגודת ישראל". עתה ברור שרוב שרי המערך, ועמם מזכ"ל המפלגה, מסרבים לחתום על ההסכם.

סרבני החתימה הם: מוטה גור, משה שחל, גד יעקבי, שושנה ארבלי ויצחק רבין. ביום ו' האחרון כונסו שרי מפלגת העבודה לשמיעת דיווח על השיחות והסיכומים עם נציגי "אגודת ישראל", כהקדמה להחתמת השרים, אלא שמיד בתחילתה התפתחה הישיבה לאחת הישיבות הסוערות ביותר שידע הפורום הבכיר של מפלגת העבודה זה שנים רבות.

"איננטואבודה" על פרס

שמעון פרס הציג את מסמך אורי־פלדמן, הוא ההסכם בין "אגודת ישראל" למערך, ואז, במפתיע, חשף יצחק רבין שני מסמכים וביקש לדעת מה תקפותם. הנוכחים בישיבה סיפרו שפרס הוכה בתדהמה למראה צילומי המסמכים בידי רבין ואילו כל השרים הפתעו ורגזו. המסמך האחד הוא מכתב, במעמד של הסכם, בין ח"כ יוסי ביילין לח"כ שמואל הלפרט, מה־29 בנובמבר, והמסמך השני הוא נספח להסכם אורי־פלדמן (על המסכמים ר' ידיעה נפרדת).

רבין סיפר שעל הנספחים נודע לו במקרה מפי אחד מהח"כים של "אגודת ישראל" בישיבה שהתקיימה ביום ה' שעבר בביתו של רפי אדרי. את הסתרת ההתחייבות שחתום עליה יוסי ביילין מחברי הלשכה כינה רבין "מעשה רמייה". לדבריו, אילו סיפרו לו שיש אפשרות לגיבוש בלוק חוסם עם "אגודת ישראל", ייתכן שהיה מבקש לדחות

(המשך בעמוד 2)

האפשרויות של הנשיא

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

במצב התיקו שנוצר בין שני הגושים והבטחה שמצב זה יישאר עד כחו, מועד פקיעת 21 הימים אשר הקציב נשיא המדינה חיים הרצוג ליצחק שמיר, כדי להרכיב ממשלה, עומדות בפני הנשיא כמה אפשרויות.

לנשיא הרצוג יש שיקול דעת מוחלט לשוב ולהאריך את מועד המנדט שהעניק לשמיר בארכה עד 21 ימים נוספים. זאת אם ישתכנע הרצוג שלא כלו כל הקיצים מבחינת נסיונותיו של שמיר להשיג רוב שיתמוך בממשלתו.

לפני הנשיא עומדת אפשרות שנייה, להעניק לשמעון פרס מנדט ל־21 יום, כדי שינסה את כוחו בהרכבת הממשלה. יש להניח שהרצוג יפנה לפרס בשלב זה, רק אם ישתכנע שאין טעם בהארכת המועד שהקציב לשמיר.

הצעד אינו מחייב את הנשיא לתת ארכה נוספת לשמיר.

החלטתו של הרצוג שוב תסתמך על שיקול דעתו לאחר תמונת המצב ביום ב'. אז יצטרך לומר מבין השניים יש סיכוי טוב יותר להרכיב את הממשלה.

אפשרות אחרת, בשלב זה בעלת סבירות נמוכה היא שאם יימשך התיקו גם בתקופת הזמן הנוספת הנשיא ישתכנע, כי אף אחד מהמועמדים אינו מסוגל לעמוד במשימת הרכבת הממשלה, הוא רשאי לפנות ליו"ר הכנסת ולומר לו, שום מועמד אינו מסוגל להרכיב ממשלה.

הדיון הפלשתיני בז'נווה ייערך ב־13־15 בדצמבר

ארה"ב תשתתף • החלטת שולץ הרגיזה את בוש

מאת כרים מקס ודליה רפאל, כתבי "דבר" בניו־יורק ובארה"ב

ניו־יורק (מיוחד ל"דבר"). – הדיון השנתי בעצרת הכללית של האו"ם בבעיה הפלשתינית ייערך בז'נווה ב־13 עד 15 בדצמבר – על כך החליטה ביום שישי בלילה העצרת הכללית של האו"ם ברוב קולות מכריע של 154 מדינות. רק ארה"ב וישראל התנגדו להחלטה שמטרתה לאפשר ליאסר ערפאת לנאום לפני העצרת הכללית של האו"ם, לאחר שארה"ב סירבה לתת בידו אשרת כניסה לארצות הברית.

ההחלטה התקבלה לאחר קבלת 24 שעות מאז שהתבססה ארה"ב על ידי העצרת הכללית לשנות את החלטתה לא נענה המשמל לבקשה והיבר בא־רהבעלת אשרת כניסה לערפאת. דובר משלחת ישראל לאו"ם, ברוך בינה, כבר "לא התקבלה כל החלטה שלא להשתתף בדיון בז'נווה" ומכאן ש... ישראל תשלח את נציגה לדיון זה. נציג ארה"ב לאו"ם הרברט אוקון אמר שהמשלחת ארצו תשתתף בדיון לאחר שלדעתם המהלך אינו הכרחי.

לדעת משקיפים באו"ם, החלטת

(המשך בעמוד 2)

סקר חילות האויר באיזור – בשבועון 'פלייט':

סוריה קולטת 80 מטוסי מיג־29 וכבר ביקשה גם הספקת מיג־31

גם מצרים, עיראק, ירדן וסעודיה חיזקו חילות האויר

מאת דליה שחר, כתבת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – סוריה ביקשה מברה"מ לספק לה מטוסי 'מיג־31 פוקסהאונד', כדי שתוכל להתמודד עם מטוסי 'איי־16 סי' שברשות ישראל, מדווח השבועון 'פלייט' בסקר חילות האויר בעולם המופיע בלונדון ואמריקה.

לדברי השבועון, במצאת עתה סוריה בשלבי קליטת 80 מטוסי 'מיג־29', והיא מפעילה גם 40 מטוסי 'מיג־25', 145 מטוסי 'מיג־23', 245 מטוסי 'מיג־21', 60 מטוסי 'סוחוי־21', 25 מטוסי 'מיג־17', 25 מטוסי 'מיג־15' לאימון ועוד כ־150 מטוסי אימון מסוגים שונים. לרשות הסורים גם 36 מסוקי תקיפה 'מיג־24 הינד', נוסף על קרוב ל־200 מסוקי קישור ותובלה.

השבועון מוסר עוד, כי ידיעות בלתי מאושרות טוענות, כי ברה"מ עומדת לספק לסוריה טייסת של מטוסי 'סוחוי־24' וכי

(המשך בעמוד 2)

הבורסה מושבתת הפקודות בטלות

מאת אלי גולדברג, סופר הכלכלי של 'דבר'

עובדי הבורסה לניירות־ערך משביתים היום את המסחר בה, כמחאה על אי־פתיחות משא־ומתן על הסכמי השכר לשנת 1988.

השביתה תימשך יום אחד ובשל כך, לא יערך היום מסחר במניות, אגרות חוב ומלוות קצרי מועד. כל ההוראות שניתנו לביצוע פעולות מכירה וקניה להיום יתבטלו, והמשקיעים יצטרכו לתת הוראות מחודשות למחר.

שביתת האזהרה של עובדי הבורסה נובעת מחילוקי דעות בינם ובין הנהלתה בקשר לשינוי סעיף הוותק בהסכמי השכר. בשנה שעברה הסכימו שני הצדדים על מינוי בורר, שיקבע את אופי השינוי של סעיף זה. בינתיים, לא הגיעו להסכמה לגבי המועמד לתפקיד הבורר.

כתוצאה מכך, מסרבת הנהלת הבורסה להיכנס למו"מ על הסכמי השכר החדשים, בטענה שהעובדים נוקטים סחבת מכוונת בקשר למינוי הבורר. העובדים, לעומת זאת, טוענים שאי־מינויו של הבורר לא אמור לעכב את קידום של מגעים על הסכמי השכר החדשים.

בגלל חילוקי דעות אלה כבר השביתו עובדי הבורסה את המסחר בה ביום ב' שעבר למשך כשעה. העובדים מקווים שבעקבות השבתת הבורסה היום יפתח משא־ומתן עם ההנהלה, ולא יהיה צורך בנקיטת צעדים נוספים.

יבטושנקו: אני מביא "יפוי־כוח לנורמליזציה בקשרים בין הסופרים"

מאת מירי פז, סופרת 'דבר' לענייני תרבות

מבוגר מכפי שהוא נראה בתצלומיו, לבוש חליפת בורדו שמתחתיה מבצבצת עניבה באדום בוהק, קידם יבגני יבטושנקו את קהל העתונאים שהמתין לו בליל שבת במלון 'הילטון' בתל־אביב.

שמח מאוד להיות בישראל, תמיד רצה, הוא מצהיר אלא שלרצון הזה יש היסטוריה ארוכה ונפתלת. בשנות השישים ביקש לראות קיבוץ, "כסוציאליסט הרעיון הקסים אותי".

שלמה אבן־שושן, מתרגם שירתו לעברית, ניסה לארגן ביקור אך הדבר לא נסתייע.

לפני שנים מספר פגש בפסטיבל ונציה את מפיץ הסרטים הישראלי שיש קולר, שהזמינו להיות אורח בהקרנת סרטו בישראל. "אלא שאז נמסר לי, בשם המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שביקורי אינו רצוי במועד זה. אחר־כך היתה הכחשה והחבר וילנר הסביר לי שהאשם הוא בביורוקרטיה של ברז'נייב".

(המשך בעמוד 2)

ה'וואשינגטון פוסט' מגלה:

הפולארדים יגיעו לישראל בעסקת מרגלים משולשת

מאת דליה רפאל, כתבת 'דבר' בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל'דבר'). – ג'ונתן פולארד ורעייתו אן ישוחררו ממאסרם ויישלחו לישראל, במסגרת עסקה משולשת של חילופי מרגלים. כך מספרים בעלי הטור ב'וואשינגטון פוסט' ג'ק אנדרסון ודייל ואן־אטה, מפי 'מקורות מהימנים'.

במסגרת העסקה תשלח ארה"ב את הפולארדים לישראל. ישראל תשחרר את המרגל הסובייטי, המדען מרקוס קלינגברג, אשר נמצא בכלא הישראלי. ואילו הסובייטים, מצדם, ילחצו על סוריה ואיראן שיפעלו להשגת שחרור בן־ערובה אחד או יותר מאלה הנמצאים בידי טרוריסטים בלבנון.

לדברי המקורות, פקידים ישראליים פועלים מאחורי הקלעים להשגת שחרור הפולארדים. מהצד האמריקאי, לדבריהם עובדים על העסקה פקידי הבית הלבן ומחלקת המדינה, כיוון שמשרד המשפטים, האחראי לבני הזוג פולארד, סירב לשקול עסקת חילופין כזאת.

בעלי הטור מוסרים, כי שני 'מומחים לחילופי מרגלים' גויסו לצורך הסדרת ביצוע העסקה, והם – עורך־הדין המזרח־גרמני ולפגאנג פוגל ורב אמריקאי מניו־יורק.

בעקבות דו"ח רואה החשבון סוארי

הבנקים יגבשו השבוע עמדתם לתוכנית כור

מאת אלי גולדברג, סופר הכלכלי של 'דבר'

הבנקים יגבשו במהלך השבוע עמדה אחידה בקשר לתוכנית ההבראה, שהוגשה על־ידי 'כור' לפני כמה שבועות. זאת לאחר שרואה־החשבון יצחק סוארי הגיש להם ביום ה' שעבר דין־וחשבון מפורט על התוכנית.

יצחק סוארי, המיועד גם לתפקיד המפקח מטעם הבנקים ליישום התוכנית, הכין את הדין־וחשבון לבקשתם של הבנקים. אלה סירבו בעבר להתייחס לגופה של התוכנית עד שתיבדק על־ידו בצורה יסודית.

עבודתו של סוארי נמשכה כמה שבועות וכאמור הוגשו מסקנותיו ביום ה' שעבר להנהלות הבנקים.

לטענת הוגים בבנקאים מדובר בדו"ח מפורט בן כמה כרכים, ויידרשו כמה ימים ללמוד אותו לפרטיו. לאחר מכן יקיימו הבנקים מגעים ביניהם, מתוך מטרה לגבש עמדה אחידה בהתייחסותם לתוכנית ההבראה.

כזכור, בתוכנית ההבראה שהוגשה על־ידי הנהלת הקונצרן לאוצר, לבנק ישראל ולבנקים הישראליים, נדרשים הבנקים, נושי 'כור', למחוק בשנתיים הקרובות כ־100 מיליון דולר מחובות 'כור'. חובות הקונצרן למערכת הבנקאית בישראל מסתכמים בכ־850 מיליון דולר.

קפה'ח וצים

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

סערה בקריית ביאליק בעקבות 'מציאה' ליד בית־הספר:

סליק מזרקי נרקומנים שימש את ילדי קריית־ביאליק למשחקי מדע

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

"בדרך הביתה מבית־הספר חבר שלי הוציא מזרק והראה לי. הוא לקח את זה ביד ואמר שבשביל יש עוד הרבה מזרקים. היינו ארבעה חברים והמבוגר שלנו עבישי בשמים החלטנו ללכת הביתה בשביל 'המקצר'. בסיבוב ראינו הרבה מזרקים. אבל, חבר שלי, לקח ראשון שני מזרקים ביריים. גם אני לקחתי אותי. בדרך נגלו לנו כמה מזרקים, אבל אנו לא יותר ובקשו שנרים את כולם. אחר־כך מצאנו מזרון והחבאנו אותם. רצינו לעשות נבירות הזריקה על צמחים. אף אחד לא הסביר לי אף פעם שזה מסוכן".

כך סיפר ביום שישי האחרון ליאור ביקובסקי, ילד בן 8 וחצי, תלמיד כיתה ג', באחד מבתי־הספר היסודיים בקריית־ביאליק לסופר 'דבר'. ליאור וארבעה מחבריו לספסל הלימודים מצאו ביום שישי יותר מ־20 מזרקים. חלקם היו מזרקים עם מחטים שהושלכו במקום על־ידי נרקומנים שהזריקו סמים, ככל הנראה בלילה הקודם.

המזרקים נראו פזורים בסמוך למחסן של עירית קריית־ביאליק בשכונת קריית שמריהו בעיר, על אם הדרך בין בתי המגורים לבית־הספר.

ליאור סיפר את סיפור המזרקים לאביו שלמה ויחדיו הגיעו למקום מתבוא, שם הסתירו הילדים מזרקים נוספים עם מחטים שנועדו לשעשוע ולעריכת נסיונות.

ההורים שנחרדו מעצם המחשבה, כי בניהם שיחקו עם מזרקים שהיו בשימוש של נרקומנים התקשרו למחלקת התברואה העירונית, שם נאמר להם כי המזרקים יפונו רק ביום ראשון כיוון שעובדי העירייה, בכל עובדי הרשויות המקומיות, עובדים חמישה ימים בשבוע ובמוקד נמצא רק עובד אחד לעיתות חירום.

בשלב זה פנו ליאור ואביו שלמה לסופר 'דבר', שהגיע למקום ומצא את המזרקים פזורים בשטח. ליאור כחבריו סיפר, כי כלל לא היה מודע לסכנות הטמונות במשחק עם מזרקים.

בדיקה שערך סופר 'דבר' בשבועות האחרונים העלתה, כי נרקומנים נוהגים להשתמש יותר ויותר בבתי־ספר ובגני הילדים בקריות במקום מסתור להזרקת סמים. לאחר מכן הם משאירים במקום את 'שאריות הציוד'.

תופעה דומה היתה לאחרונה במיוחד בגני ילדים בקריית־אתא ואותה האמהות שם אסתר טטנבאום סיפרה, כי בתה הביאה הביתה מזרק שמצאה בגן, כדי להזריק זריקה לבובתה.

ההורים סיפרו עוד, לאחר שדובבו גננות, כי בחצרות הגנים הם מצאו לעתים קרובות שאריות של מזרקים, בקבוקי אדולן וצמר גפן ספוג בדם.

ד"ר צבי זולת, רופא בכיר במחוז הצפוני של המשטרה, המשמש גם כיו"ר ועדת הבריאות של ארגון ההורים הארצי, טען זה מכבר, כי ילדי הגנים וגם תלמידים חשופים בדרך זו לסכנה של הידבקות באיידס, שאוכלוסיית הנרקומנים היא אחת מקבוצות הסיכון הגבוה בכל הקשור למחלה זו.

בדיקה מקיפה של הנושא העלתה, כי מחנכים, גננות ומנהלי בתי־ספר בקריית־ביאליק, קריית־ים וקריית־אתא מעדיפים לעתים קרובות באופן שלא לדווח כלל על מציאת מזרקים או שאריות אחרות של כלי עישון של נרקומנים, לא רק לכשטרה, אלא אפילו למנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות, כדי לא להוציא שם רע לבית־הספר או לגן.

מפקד משטרת זבולון סגן־ניצב לוי שרגא אישר לסופר 'דבר', כי הוא מודע לכך, כי רובם המוחלט של המקרים בהם נתגלו מזרקים או ציוד אחר הקשור בנרקומנים, כלל לא הובאו לידיעתו ורק במקרים בודדים מטפלת המשטרה.

במקרה של מציאת המזרקים בקריית־ביאליק ביום שישי, ייאמר לזכותו של ראש העיר דני רק, כי לאחר שהנושא הובא לידיעתו על־ידי סופר 'דבר', הוא מיהר לטפל במפגע.

כמו כן הבטיח רק להפעיל את השפעתו שהנושא יועלה בשיעורי מחנך בבתי־הספר, כדי להתריע על הסכנות הטמונות במשחק עם מזרקים. עוד הבטיח להתקין במקום תאורה אשר תרתיע נרקומנים.

יבטושנקו

(המשך מעמוד 1)

באחרונה הוזמן לפסטיבל השירה, שבוטל, „אתם יודעים למה, ומי אני שאלמד אתכם מה נכון ומה לא נכון. יש לכם בעיות משלכם".

יבטושנקו מכחיש, כי ביקורו עכשיו נסתייע גם באמצעות ועד היוצרים הישראלי־פלשתינאי. „מי שהזמין אותי רשמית היא בקי פריישטרס ובזכותה הגעתי לכאן. עם זאת לבי פתוח לכל ואשמח לפגוש את חברי הוועד הזה, כמו כל סופר ואיש רוח אחר, שירצה לפגוש בי".

יבטושנקו הטעים, כי אגודת הסופרים בברה"מ ייפתה את כוחו 'לנרמל' ולעשות לקידום ולפיתוח קשרים בין סופרים ישראלים לעמיתיהם הסובייטים, ללא קשר להתקדמות ביחסים הרשמיים בין ישראל לברה"מ.

הוא הביע את רצונו לקחת עמו כמה יצירות של סופרים ומשוררים ישראלים ולהמליץ על תרגומם בברה"מ.

שאלה שנשאלה על טיב פואמה שפרסם לא מכבר ב'נובי מיר', שבה הוכיר את 'הפוגרומים' המתרחשים בארמנים וגם את 'עוזה' מגיבה מאוד את יבטושנקו. „לא ערכתי כל השוואה", הוא אומר בכעס. „זאת אינטרפרטציה מעוותת וניסיון לפוליטיזציה מגמתית. אינני מוכן לקבל תכתיבים לחשיבה. אינני סובל דיקטטורה לא בברה"מ ולא בכל מקום אחר".

הדיון

(המשך מעמוד 1)

העצרת הכללית סוללת את הדרך לערפאת להציג בפני מליאת העצרת דיווח מלא על ההחלטות שהתקבלו בחודש שעבר על ידי המל"פ באלג'יריה, בעת שזו הכריזה על מדינה פלשתינית עצמאית.

ואשינגטון (מיוחד לדבר") – נציגים אמריקאים רשמיים ישתתפו בכינוס העצרת הכללית של או"ם בז'נבה, שכמנזו יופיע מנהיג אש"ף יאסר ערפאת – אישרו פקידים במחלקת המדינה, לאחר ההחלטה שהתקבלה באו"ם ביום ו' לכנס ישיבה מיוחדת של העצרת בז'נבה בתאריכים 13־15 לחודש.

דובר המשרד, צ'ארלס רדמן אמר עוד לפני שהתקבלה ההחלטה, כי ארה"ב אכן תהיה מיוצגת בז'נבה, אך נמנע מלפרט באיזו רמה יהיו נציגיה.

בארה"ב נמשכים המחלוקת הקשה והוויכוח הלוהט על סרובו של מזכיר המדינה שולץ להעניק אשרת כניסה לערפאת לניו־יורק, כדי להופיע בפני העצרת במסגרת הדיון בענין הפלשתיני. דבר שגרם להחלטה היוצאת דופן באו"ם להעביר את ישיבתה לז'נבה.

החלטתו של שולץ הכעיסה את הנשיא הנבחר ג'ורג' בוש, בכך שהעמידה אותו כפני עובדות שיגבילו את חופש פעילותו כשיחול בכהונתו ב־20 בינואר. על כך מסרו אתמול בעלי הסוד ב"וואשינגטון פוסט" אוהבם תובאק, במאמר ביקורת על החלטת שולץ. לדעתם, „למרות ששולץ הגן על בוש מידיעה מוקדמת על החלטתו, כדי לאפשר לו יד חופשית", לכשיחול לכהן כנשיא, יוצרת הסלת הווסד על האשרה מכשולים בין בוש לבין „עשיית עסקים עם ערפאת מתומתך". לדבריהם, קורין של בוש מודים כי יקשה עליו לנטוש את קו המדיה שקבע שולץ, בעיקר נוכח התמיכה הרחבה לכך בישראל ובקונגרס.

68 סנאטורים תומכים בהחלטת שולץ

61 סנאטורים בפועל ושבעה שנבחרו לכהונה שלחו מכתב עידוד אל שר החוץ שולץ, על החלטתו למנוע כניסת ערפאת לארה"ב. ביגוד בולט לביקורת ולמחאות 'מתוך אל חוף' ובמיוחד באו"ם עצמו, הנמשכים בארה"ב, על החלטת המזכיר.

על המכתב חתמו 33 סנאטורים דמוקראטים ו־35 רפובליקאים. כולל סגן הנשיא (הנבחר) דן קוויל, שחתם גם על המכתב של החודש שעבר, שבו ביקשו 51 סנאטורים משולץ שלא להעניק אשרת כניסה לערפאת, ומנהיג הרוב הדמוקראטי, רוברט דול. המנהיג החדש של הרוב הדמוקראטי, ג'ורג' מיצ'ל, לא חתם על המכתב כיוון שהיה עסוק בענייני הסיעה בסנאט, שרק בחרה בו להנהגתה בשבוע שעבר, ולא הספיק לראות את המכתב, הסבירו עוזרים בלשכתו.

סוריה קולטת

(המשך מעמוד 1)

סוריה פנתה גם לקבלת מספר קטן של מטוסי 'סו 126' ללוחמה אלקטרונית.

מצרים

השבועון מדווח גם על חיזוק ניכר של חיל האוויר המצרי הלוקח חלק פעיל באופן שוטף בתרגילי 'כוכב זוהר' עם ארה"ב. המצרים קיבלו 80 מטוסי 'אף 16' ו־40 נוספים נמצאים בהזמנה.

מצרים נושאת ונותנת על אספקת מטוס 'אף 16' מטיפוס 'ד', בתחליף למטוס שנפל. מצרים לא מכרה את 33 מטוסי הפאנטום שלה לתורכיה, כמתוכנן, והיא החזירה אותם לשירות לאחר שיפוצים. מצרים אף פנתה לארה"ב בבקשה לספק לה שבעה מטוסים נוספים מסוג זה.

צרפת חידשה את אספקת מטוסי 'מיראז' 2000', ובסוף אוקטובר האחרון היו למצרים 20 מטוסים מסוג זה. המצרים נושאים ונותנים עתה עם צרפת בדבר אספקת 20 מטוסים נוספים. בתוכניתם לרכוש בסך־הכל 80 מטוסי 'מיראז' 2000'.

במפעלם שבקאהיר מרכיבים המצרים מטוסי אימון מסוג 'טוקנו' בהסכם עם היצרן הברזילאי 'אמבראר'. חלק ממטוסים אלה מיועד לעיראק. המצרים מתכוונים לרכוש גם מסוקים מסוג 'בלק האוק'.

מצרים מפעילה גם כ־47 מטוסי 'מיראז' 5', 210 מטוסי 'מיג 21', 100 מטוסי 'מיג 19' ו־40 מטוסי 'מיג 17'. למצרים חמישה מטוסי לוחמה אלקטרונית מטיפוס 'הוק איי' וכמות ניכרת של מטוסי אימון ותובלה, כולל שני 'הרקולסים' ושני מטוסי 'ביטש 1900', המותקנים למטרות בקרה ולוחמה אלקטרונית.

למצרים גם ארבעה מסוקי תקיפה 'ס.א.', 342 מסוקי 'גאזל' ו־80 נוספים בהזמנה. חיל הים המצרי מפעיל 12 מסוקי תקיפה מסוג זה למטרות תקיפה בים.

עיראק

בהתייחסו לחיל האוויר העיראקי טוען הסקר, כי הבקשות העיראקיות לאספקת מטוסים מארה"ב אינן זוכות עתה לתגובה חיובית, בשל השימוש בגאז נגד הכורדים. גם ברה"מ האלישה את קצב אספקת המטוסים לעיראק בזמן האחרון. השבועון טוען, כי צרפת תמשיך תספק מטוסים לעיראק תמורת אספקה סדירה של דלק עיראקי. העיראקים הזמינו 20 מטוסים נוספים מן הטיפוס 'מיראז אף 1', אשר הפעילו טילי 'אקסוסט' בהצלחה רבה בעת קרבות המפרץ.

לעיראק 17 מטוסי הפצצה מן הסוגים 'טו 22' ו־'טו 18', 16 מטוסי 'מיג 25', 25 מטוסי 'מיג 29', 90 מטוסי 'מיג 23' (אין לכך אישור רשמי), 57 'מיג 21' וכן כ־60 מסוקי תקיפה, נוסף על מגוון רחב של מטוסי קישור, אימון ותובלה.

ירדן

באשר לירדן טוען הז'ת, כי גם היא שיפרה את מצב חיל האוויר שלה. ירדן רכשה שמונה מטוסי 'טורנאדו' ו־21 מטוסי 'מיראז' 2000'. ירדן גם שיפצה את מטוסי ה'מיראז' אף 1' שברשותה, והיא מפעילה קרוב ל־80 מטוסי 'אף 5'. לירדן 24 מסוקי תקיפה 'קוברה', ועוד מגוון של מטוסי אימון ותובלה.

סעודיה

חיל האוויר הסעודי קשור עתה בעסקת הרכש המורשה 'אל ימאמה' עם בריטניה. בעסקה זו יקבלו הסעודים 190 מטוסים נוספים, כולל 48 'טורנאדו', מטוסי אימון מתקדמים מטיפוס 'הוק' ומסוקים. לחיל האוויר הסעודי יש היום 58 מטוסי 'אף 15', 24 מטוסי 'טורנאדו' ו־108 'אף 5'.

ישראל

אשר לישראל, טוען השבועון, כי ביטול ה'לביא' הביא להכרזה על פרוייקט שלפיו יצוידו 75 מטוסי 'אף 16' 'סי' ו־'די' באוויוניקה ישראלית. לישראל גם תוכנית לשפר את מטוסי ה'אף 15' על־ידי החלפת המפרט ואת מטוסי הפאנטום – בעיקר על־ידי החלפת מערכת המכ"ם. כן עוסקת ישראל, לדברי השבועון, בשיפור מטוסי ה'סקייהוק' בפרוייקט 'סקייהוק 2000'.

לישראל יש היום 19 טייסות קרב בעשרה בסיסי אוויר עיקריים, ובהם 600 מטוסים של הקו הראשון. חיל האוויר מתכנן, לפי 'פלייט', להגיע ל־24 טייסות קרב לקראת שנת 1990. השבועון אומר, כי התעשייה האווירית הסבה 11 מטוסי 'בואינג 707' למטרות תדלוק אווירי.

ישראל בוחנת עתה את המסוקים מסוג 'דופין', שנתקבלו דרך ארה"ב, ומתכוונת גם להכניס שיפורי ראיית לילה במסוקי 'קוברה'. בסך־הכל מונה סדר הכוחות הישראלי 48 מטוסי 'אף 15', 146 מטוסי 'אף 16', 200 'כפירים', 128 פאנטומים ו־110 'סקייהוקים'. נוסף על אלה יש לישראל ארבעה מטוסי לוחמה אלקטרונית מטיפוס 'הוקאיי'.

נער נהרג ו־45 נפצעו בשטחים בסוף השבוע

מאת דני רובינשטיין ודני צדקוני, סופרי 'דבר'

נער בן 14 נהרג ו־30 צעירים נפצעו ביהודה ושומרון, ו־15 נפצעו ברצועה, אחד מהם קשה, בתקריות סוף השבוע. צה"ל עיכב פעילות יזומה ב־12 כפרים. נמנעה בכוח כניסת מפעלי יד־לכיבוש לכפר מאליב באיזור רמאללה הנתון תחת עוצר וללא חשמל זה שבועיים.

אתמול לפנות בוקר נכנס כוח צבאי גדול לפעילות יזומה של הפרת מהומים, סיסמאות ודגלים בכפר בית־פוריק ממזרח לשכם. על הכוח נזרקו אבנים והוא פתח ביריות. הרג את עמאר אחמד אל־זאג' שוהמר, בן 14. הנער ומשפחתו שבו לפני זמן מה מכווית לביקור בכפר. הוא נקבר בהלוויה המונית ומהכפר הנתון בעוצר הגיעו ידיעות, כי 20 צעירים נפצעו באורח קל בתקריות.

ביום חמישי בערב נמסר על הרוג בכפר קטין בנפת טול כרם. שמו הוא אל־הרש בן 17.

בשכם היתה בסוף השבוע תהלוכה עם מאות משתתפים בקסבה. צה"ל ניסה לפזרם ופצע תשעה. מצועים נוספים היו בכפר עוורתא בנפת שכם ובמחנה הפליטים טולכרם שצעירים בתוכו הפרו את העוצר ובנו מתרסים ברחובות.

במחנה הפליטים מארעה הרש סיור של צה"ל מנעיר מקומי להסיר תמונה של נער שנהרג במחנה. התמונה היתה תלויה במקום גבוה וכאשר הצעיר טיפס להורידה הכוון בו סיור אחר של הצבא וירה לעברו בטעות. הצעיר נפצע ואושפז בשכם.

בבית לחם נפצע צעיר שהשתתף עם אחרים ביידוי אבנים על מרכז המשטרה בעיר. עוד נפצעו שניים בכפר תרבת אבו־פלאח בנפת רמאללה.

קבוצה של 30 מפעילי 'יד לכיבוש' ניסתה ביום שבת להגיע לכפר מאליב הנתון בעוצר בנפת רמאללה. אנשי הקבוצה נחסמו ע"י הצבא, וכאשר ניסו להניף סיסמאות במחסום מרוחק הפזר אותם החיילים בכוח. המפגינים כתרו את ערב החג התנועה להבעת מחאה על הפסקת החשמל לכפר הנמשכת כבר שבועיים.

ששה נפצעו בסוף השבוע ברצועה

המישה־עשר תושבים נפצעו אתמול בהפרות סדר ברצועה. ב־10.00 לפני הצהריים בית־ספר של סמ"ת במחנה הפליטים בחאן יונס סיור של צה"ל באבנים. בעת פיזורם נפצעו ארבעה צעירים בני 12־17 בכדורי פלסטיק והובאו לאשפוז בביה"ח „נאצר" בחאן יונס. אחר־הצהריים נפצע תושב דיר אל בלאח מכדור פלסטיק והועבר לבית־החולים „אל אהלי" בעזה. לבית־החולים „ברזילי" באשקלון הובא ביום ששי צעיר בן 17 מעזה, שנפצע קשה מפגיעת כדור מוסו בחזהו. אתמול לא היה ברצועה שום יישוב תחת עוצר.

מהיום עיצומים לסירוגין בקופ"ח וגם בממשלתיים

מאת רבקה הרניק, סופרת 'דבר'

רופאי המדינה פותחים הבוקר בשביתה בבתי־החולים 'ברזילי' ו'אסף הרופא', שהיא הראשונה בסדרה של השבתות בתי־החולים הממשלתיים והעירוניים, שעומדים הרופאים לקיים, בתביעתם להשוות תנאיהם לתנאי הרופאים המועסקים בבתי־החולים של קופת־חולים הכללית.

בבתי־החולים יעבדו הרופאים במתכונת שבת בלבד וכלל לא יופיעו לעבודה במרפאות החוץ ובתחנות לבריאות הציבור.

מחר ישבתו באותה מתכונת בתי החולים הממשלתיים בנהריה, צפת, 'פוריה' בטבריה, רמב"ם ו'רוטשילד' בחיפה ו'הלל יפה' בחדרה. ביום ה' יעבדו הרופאים במתכונת שבת ב'שיבא', ב'וולפסון', ב'אבילוב', 'דוקו' ו'הקריה'.

„משרד האוצר אינו מקבל את תביעת רופאי המדינה להעלות את שכרם בעקבות תריגות שכר שנעשו בקופת־חולים הכללית" – כך הגיב אתמול דובר האוצר. הדובר ביקש להזכיר, כי הסכמי שכר עם המבוטחים הרפואיים בכלל ועם הרופאים בפרט, נקבעו מאז ומתמיד במסגרת הסכמים קיבוציים – ארציים, שבגיבושם שותפו קופת־חולים והממשלה, כל זאת, כדי לקבוע מדיניות ותנאי שכר אחידים לכל הרופאים בשירות הציבור.

הדובר טען, כי ההסכמים שנחתמו בשנות ה־80 בין קופת־חולים הכללית לבין עובדיה, ואשר „נעשו במחתרת ותוך הסתרתם מהממשלה", הם הסכמים חריגים, שגורמים לטענת הרופאים להפרת האיזון בין שכרם של העובדים בשתי המערכות, וגרמו לתביעה להשוואה.

„הממשלה מוכנה להכנס למשא־ומתן עם העובדים במטרה להשיב את האיזון למערכת, אך עם זאת, ברור, כי משא־ומתן כזה חייב להתבצע במסגרת משא־ומתן על הסכמי שכר לשנים 1988־90", ציין הדובר. לדבריו, אם הדבר לא יעשה בדרך זו, יהיה בכך משום מתן לגיטימאציה לחריגות. כן אמר הדובר, כי על הרופאים לחזור לשולחן המשא־ומתן כדרך יחידה לפתרון בעיות ולהימנע מגרימת סבל מיותר לחולים.

בתגובה לטענותיו של דובר האוצר אמר יו"ר ארגון רופאי המדינה, ד"ר אריה אורנשטיין, כי האוצר חייב לא מוכן לדון ישירות עם ארגון עובדי המדינה בנושא השוואת התנאים של הרופאים במערכת הממשלתית ושל קופ"ח הכללית, על־ידי ההחלטה שקיבל בית הדין הארצי לעבודה, בראשותו של השופט מנחם גולדברג.

מאז יום ו' עושה שרת הבריאות נסיונות רבים לזמן את נציגי האוצר בראשות הממונה על השכר יעקב רגון ואת נציגי הרופאים בניסיון למנוע את עיצומי הרופאים בבתי החולים. עד כה לא עלה הדבר בידה, היות ששר האוצר אינו מסכים להשתתפות נציגיו בפגישה כזו.

שרת הבריאות אמרה, כי הדבר חמור ביותר וכי גם בתקופת ממשלת מעבר חובה על האוצר להמשיך בפעולתו, ובעיקר כאשר מדובר בסכנה ממשית לחיי החולים המאושפזים בבתי החולים.

מחר יימשכו המאמצים להביא להידברות בין האוצר ובין הרופאים ובכך למנוע הרחבת העיצומים במשך ימות השבוע.

החוטפים והכסף

(המשך מעמוד 1)

משטרת [illegible] הקצינים הסיאר מתוכה [illegible] קרסון ובה שלושת האקדחים והרובה קצר־הקנה של החוטפים, וכן ארבעה שקים, ובהם סכום הכסף, שני מיליון דולאר, שקיבלו ככופר תמורת שחרור אוטובוס הילדים שחטפו ביום ה' בקווקז. בעת ההסגרה ומסירת הנשק והכסף נכחו גם ראש המשלחת הקונסולארית הרוסית בישראל. בתום מעשי ההסגרה עלו קציני המשטרה בראשותו של ניצב גבעתי למטוס, שם נספר הכסף ונחתמו הקבלות ויותר המסמכים. כאשר ירדו הקצינים, לוחץ מפקד יחידת הק.ג.ב את ידי כל אחד מהם, ונפרד מהם בידידות, במפיחות על שכם ובחיוכים. בשעה 10.15 המריא, כזה אחר זה, מטוס האיליושין ומטוס התופולב, ונעלמו בדרכם למוסקווה.

שר החוץ הסובייטי, אדוארד שווארדנדזה, זימן אליו אתמול את ראש המשלחת הקונסולארית הישראלית במוסקווה, אריה לוין, והביע בפניו את תודתה הכנה והערכתה של ממשלת ברה"מ והעם הסובייטי על הדרך האצילה והאנושית בה טיפלה ממשלת ישראל במעשה הברברי, שכמותו קורה לעתים רחוקות. „אין לי ספק", אמר שווארדנדזה, „שממשלת ישראל עשתה כל מה שביכולתה כדי שהפרשה תגמר על הצד הטוב ביותר". השיחה בין שר החוץ הסובייטי לראש המשלחת הקונסולארית הישראלית, שהיתה ראשונה מסוגה, נמשכה כ־40 דקות וקטעים ממנה שודרו אמש בטלוויזיה הסובייטית.

בתגובה למסר של שר החוץ הסובייטי, שהועבר טלפונית ארצה, אמר שר החוץ, שמעון פרס, כי הוא שמח מאוד על התגובה הרוסית, ועל־כך שעלה בידינו לטפל באירוע בצורה מסודרת וידידותית. פרס הביע תקווה שתמצא הדרך להעמקת ההבנה בין שתי המדינות.

חמשת החוטפים שהגיעו במטוס הסובייטי התמוח, הוחזקו בארץ במעצר של מודוקים, לאחר שקצין ביקורת הגבולות ניצל את האפשרות המוענקת לו בחוק, ולא אפשר את כניסתם החוקית לארץ. עצרה זו, שננקטה בהמלצתם של היועצים המשפטיים של משרד החוץ, ובאישורו של משרד הפנים, אפשרה את סיומה המהיר של הפרשה והעברת החוטפים לידי השלטונות הסובייטים מבלי להזדקק להסכמי הסגרה או גירוש, שהיו מאריכים את התהליך. ישראל הודיעה את החוטפים רק לאחר שהובטח, כי התביעה בברה"מ לא תדרוש להטיל עליהם עונש מוות.

על מקרה החטיפה נודעו הפרטים הבאים: [illegible] „הבנדיטים" מן [illegible] נסחה־בכניסה מנמל התעופה סמוך לאתר מינראל וודי. חמשת „הבנדיטים" הם: יאקינשיאנץ פוקל (38), נהג אוטובוס בעל עבר פלילי, ששימש ראש „הבנדיטים". רעייתו תמרה מיכאלובנה (29), טבבאית רדיו, וולודיה אנסטסטה (25), גרמן וישניאקוב (22), וולדימיר מוראבליוב (26). הם הגיעו למקום הסמוך לבית ספר לילדים ובאיומי רובה ואקדחים הובילו את הילדים למקום שממנו ניהלו, באמצעות מכשיר הרדיו, משא־ומתן עם השלטונות. הם ביקשו במיליון דולאר מטוס שממנו יצאו את גבולות ברית המועצות. שלושה שקים עם הכסף הועברו לידיהם. לאחר דין ודברים סוכם על יציאתם מנמל התעופה, ועוד בטרם המטוס המריא, הודיעו השלטונות הסובייטיים לשלטונות ישראל, בקווים רשמיים, כי המטוס יוצא לכיוון ישראל.

„הבנדיטים" שחררו את הילדים ועלו על מטוס ה'איליושין 76' כבידיהם הכסף. המטוס יצא לכיוון ישראל. במהלך הנסיעה שיחקו ה„בנדיטים" קלפים והיו מעודדים מן העובדה שבישראל שולטת כעת ממשלה אנטי־קומוניסטית. הם סברו שיגיעו לכאן ויתקבלו בידיים פתוחות ויענו לבקשתם להשאר כאן ולא להסגירם לידי הרוסים.

צה"ל יערוך תחקיר

צה"ל יערוך בתחילת השבוע תחקיר מקיף ומפורט של סדר הפעולות עם ההחלטה להכנס לנוהל חירום בשדה התעופה. בתחקירים הראשונים שנערכו בשטח ביום שישי בערב, הביע אלוף פיקוד המרכז את שביעות רצונו מהאופן שבו תפקדה המערכת הצבאית, על כל חלקיה, במהלך האירוע כולו. „צה"ל היה ערוך לכל אפשרות וההתארגנות היתה בהתאם לכל הכללים התרגולות שלנו" אמר ל„דבר" האלוף מצנע ביום שישי בערב. שר הבטחון הביע פליאה על כך שבריה המועצות אפשרה לחמישה שודדים, בנדיטים פשוטים, לצאת במטוס ולא הביאה להשתלטות עליהם, לאחר שבני הערובה הילדים כבר לא היו בידיהם.

קרפה דיזות מוקדם היה מנוע בתוכמה

(ע.) — שר התחבורה חיים קורפו אמר אמש כי אילו היה לנו קשר הדוק יותר עם שלטונות התעופה הסובייטית בעת יציאת המטוס לישראל, ניתן היה לחסוך חלק מהמהומה וההתרגשות, וסידורי חירום מיותרים, כולל כינוסם של 80 אמבולנסים, שהוזעקו בגלל ערפל המידע הקשר באשר החטופים.

הודעה לציבור

על הצעה מיוחדת במחיר מופחת לרכישת יחידות בקרנות הנאמנות

„אלמוג", „יבול", „ערה", „צבר", „קשת" ו„שביט"

בניהול פועלים – קרנות נאמנות בע"מ

מודיעות בזה לציבור יחידות של קרנות הנאמנות „אלמוג", „יבול", „ערה", „צבר", „קשת" ו„שביט", לרכישה במחיר מופחת בתקופה 29.12.88–7.12.88

היחידות תימכרנה לפי מחירן היסודי כפי שייקבע, בתוספת שיעור הוספה אחיד של 0.4%.

הזמנות לרכישת היחידות ניתן להגיש באמצעות כל אחד מסניפי בנק הפועלים בע"מ וחברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

אין הודעה זו מהווה הצעה לרכישת היחידות הנ"ל.

מנהל הקרנות: פועלים – קרנות נאמנות בע"מ.

נאמנים לקרנות: בנק הפועלים בע"מ (ל„אלמוג", „צבר" ו„שביט"), בנק המזרחי המאוחד בע"מ (ל„ערה" ו„שביט"), בנק דיסקונט לישראל בע"מ (ל„אלמוג", „יבול" ו„צבר"), חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (ל„קשת").

פועלים - קרנות נאמנות

הוארך מעצר מטיל החומצה בסניגור דמיאניוק

תכננתי לפגוע בשפטל אבל לא להרגו – הצהיר ישראל יחזקאלי

מאת יורם לוי, סופר 'דבר' בירושלים

„תכננתי לפגוע בשפטל, אבל לא התכוונתי להרוג אותו. אילו הייתי רוצה להרוג אותו, הייתי לוקח מאה אחוז". כך התוודה ישראל יחזקאלי, בן 70, שנעצר לאחר ששפך חומצת מלח על פניו של סנגורו של דמיאניוק עו"ד יורם שפטל, במהלך הלווייתו של עו"ד דב איתן, שהתאבד בשבוע שעבר.

שופט בית־המשפט השלום בירושלים עמנואל דינור האריך את מעצרו של יחזקאלי ב־10 ימים ונימק זאת בפגיעה במי שממלא את תפקידו בקיום משפט הוגן לאדם שהמדינה ביקשה את הסגרתו.

יחזקאלי אינו מתחרט על מעשיו. בשיחה עם סופר 'דבר', סיפר, כי הרעיון לפגוע בשפטל נרקם לאחר שדמיאניוק נידון למוות ושפטל הסכים לייצגו גם בערעור לבית־משפט העליון. „ניסיתי קודם בצורה מוראלית לשכנע אותו, ניסיתי להגיע לתקשורת, אבל כשסגרו לי את הדלתות החלטתי לעשות את זה".

הוא גילה, כי הוא זה שהתקשר מספר פעמים לאמו של שפטל והזדהה בשם בדוי, אברהם ברמן. בשיחות הטלפון ביקש ממנה לשכנע את בנה שלא לייצג עוד את דמיאניוק. הוא אפילו התקשר למרים איתן, אלמנתו של עו"ד דב איתן ז"ל, קודם שהתאבד, וגם אתה דיבר על הנושא.

בשלב מסוים החליט יחזקאלי לפגוע באמצעות בשפטל בחומצה. הוא התייעץ עם מומחה שהנחה אותו באיזה ריכוז עליו להשתמש, כדי לא לגרום נזק גדול מדי. „אני מבטיח שהוא יבריא עוד שבוע־שבועיים. רציתי שזה רק ישאיר לו כתם". את החומצה קנה בחנות לחומרי בניין וחילק אותה בשתי צנצנות שאותן הניח בכיס מעילו. הוא חיפש את שפטל בת"א אך לא מצא אותו עד ההלוויה.

הוא אמר כי אין הוא חושש לשבת בבית־הסוהר בשל מעשהו. „אני מוכן לשבת בכלא באהבה". אף־על־פי־כן ביקש מהשופט לשחררו בערבות עד למשפטו משום שהודה במעשיו.

בבית־המשפט מסר רס"ר שבתאי לוי ממחלק החקירות של משטרת ירושלים, כי יחזקאלי חשוד בגרימת חבלה חמורה, עבירה שהעונש המירבי עליה הוא 20 שנות מאסר. הוא הוסיף, כי פרקליטות המחוז מתכוונת להעמידו לדין תוך ימים ספורים.

יחזקאלי הסביר לשופט את מעשיו. „בשבעתי בזיים שלי, שעד שלא אסגור את העיניים לא אשכח את הנאצים ועוזריהם. לדעתי שפטל הוא עוזר של הנאצים, ומקבל כסף ספוג בדם יהודים, תבין את הכאב שלנו".

בהחלטתו להאריך את מעצרו של יחזקאלי ב־10 ימים הסביר השופט דינור, כי דמיאניוק הוסגר לארץ על־פי בקשת המדינה כדי לקיים לו משפט הוגן. „משפט הוגן כולל גם הגנה על־ידי סניגור. והמגנה של בית־המשפט למנוע כל פגיעה בלתי חוקית באדם כלשהו אשר ממלא את תפקידו בקיום משפט הוגן לאותו האדם שהמדינה ביקשה את הסגרתו".

מועצת גדולי התורה

(המשך מעמוד 1)

את ישיבת לשכת המפלגה.

פרס התרגז מגילויי המרברי רבין ובועם בלתי כבוש קבל נגד רבין על דבריו במשדר „מוקד", לפני שלושה שבועות, שבהם לא כלל את הרוטציה בראשות הממשלה כאחד מתנאיו של המערך להצטרפות לממשלה רחבה. מוטה גור הזדעק בלפי פרס: „אם כל המגמה היתה להגיע לרוטציה, מדוע לא אמרת זאת לחברים?" ופרס השיב שהוא אינו דואג לעצמו, אלא למדינה ולתנועה.

כאן התערב משה שחל ואמר לפרס: „אתה בעצמך הכתבת לצמרוד נוביק את מסמך ההנחיות לצוות ההידברות עם הליכוד ולא כללת בין התנאים את הרוטציה, ובבקשתה פעלת בעצמך עם 'אגודת ישראל' להשגת רוטציה". שחל גם גילה של הנספת שאת צילומו הביא לישיבה רבין מתנוססת חתימתו של יוסי ביילין, בשעה שאל אותו נייר, שהיה בידי שרי רפי אדרי, לא הופיעה חתימת ביילין, ומכך הסיק שגם אדרי, שניהל אף הוא מו"מ עם נציגי „אגודת ישראל", לא ידע על כל ההתחייבויות.

פרס ניסה להתחמק בטענה, שלמסמך של ביילין אין תוקף ואין לו מעמד, ובתגובה אמר אחד השרים, שביילין היה חבר בצוות המשא־ומתן וב„אגודת ישראל" התייחסו אליו כאל מי שמוסמך להגיע להסכם איתה.

מוטה גור גם הסית בפרס: „אני יודע שבזמן ישיבתה של הלשכה אנשים שלך הסתובבו בין החברים ואמרו שיש הסכם עם „אגודת ישראל" ולכן כדאי להצביע נגד ההצעה למו"מ עם הליכוד". גד יעקבי תקף את פרס האמר לו, ש„עוד לא היה דבר כזה במפלגה" והוא „מרגיש מרומה".

שרים במערך אמרו ל„דבר" שבחוג הישיבה, שנמשכה ארבע שעות, היתה אינתיפאדה על פרס, והבוטים בין השרים היו גור, שחל, יעקבי, צור ורבין. כשנקבע הצעקות מהדור שני התבגנו השרים, הזדקו הכתבים שהמסדרון הסמוך לחדר.

גם עוזי ברעם, מזכ"ל המפלגה, לא הקל על פרס. כשעקץ אותו פרס באומרו, ש„יש אנשים הבורחים מהמשא־ומתן עם החרדים", סקר ברעם את מעורבותו בעבר במגעים עם החרדים, שנכשלו כולם מפני שמפלגת העבודה אינה יכולה להעניק לחרדים את חוק „מיהו יהודי". „כמזכ"ל המפלגה אני לא יכול לומר בבוקר (ביום ד' שעבר) למשלחת המאוחדת של הארגונים היהודיים שמפלגת העבודה היא נגד 'מיהו יהודי' ובערב לנהל מו"מ עם 'אגודת ישראל' ולהכניס לה שאני אעביר את החוק".

כשהתנה רבין את חתימתו על ההסכם באישורה של הלשכה אותו, התברר שח"כ ברעם אינו מתכוון לכנס את הלשכה היום. ברעם אמר שיכנס את הלשכה רק אם יתבע זאת שמעון פרס. אמש נעדר רבין גם מהפגישה עם נציגי „אגודת ישראל".

לוי טוען לממשלה אחדות

כאמור, המשיכו בסוף השבוע גם השרים מודעי ושרון במגעיהם עם אנשי „אגודת ישראל". שרון התמקד לא בחברי־הכנסת של „אגודת ישראל" אלא במקבלי ההחלטות שלה, ולהם הבהיר שרק הליכוד יכול להעביר את חוק „מיהו יהודי". בשיחותיו עם מקבלי ההחלטות של „אגודת ישראל" הבהיר שרון, שחלק מההתחייבויות שנתן הליכוד ל„אגודת ישראל" לא הובאו בכלל לידיעתם.

בסוף השבוע שעבר נקט גם השר דוד לוי צעד חריג. בראיון לטלוויזיה בליל־שבת קרא לוי לליכוד ולמערך להתעלות מעל השיקולים הצרים והקטנוניים ולראות את טובת המדינה לנגד עיניהם, ולפיכך לעשות מאמץ להקמת ממשלת אחדות. לוי טען, שהליכוד והמערך מוכנים לשלם מחירים בלתי סבירים למפלגות החרדיות.

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת ד"ר יורם פרי
המו"ל „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס דבר בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת"ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ 33104

מבקר מיוחד של הקיבוצים יבדוק את הנעשה במילואות

מאת שמעון ויים, סופר 'דבר'

מזכירות ברית התנועה הקיבוצית החליטה לאחרונה לגייס, לאלתר, מבקר מיוחד במשרה מלאה, שיפעיל את יחידת הביקורת של ה'ברית', כדי לבדוק בתחומי הכספים והחברה את המתרחש במפעלים האזוריים 'מילואות' של קיבוצי הגליל המערבי. ההחלטה נתקבלה לאחר שאנשי 'מילואות' נתקלו בקשיים בגיוס מועמד לתפקיד.

ההחלטה התקבלה על רקע המשבר הקשה הפוקד את התשלובת הקיבוצית שפרץ לא מכבר לתקשורת וגרם לתדהמה ולזעזוע בקיבוצים רבים באיזור ובתנועות הקיבוציות בכלל, על רקע היקף החובות אליו נקלעה התשלובת ועל רקע יחסי העבודה המעורערים שנתגלו בין מנהליה.

על־פי התוכנית, יערוך מבקר מיוחד סיגורים מטעם ה'ברית', ביקורת מלאה ויסודית בכל הקשור למאזני התשלובת, דו"חות כספיים ופרוטוקולים של הישיבות, וכן יבדוק את נושאי כוח־האדם, רכב, אש"ל, רוטציה ושמירת נורמות ועקרונות תנועתיים מקובלים.

המבקר המיוחד מטעם ברית התנועה הקיבוצית יקבל את סמכויותיו מאסיפת משקי הגליל המערבי, והוא אמור לדווח לה תקופתית על ממצאיו.

לא מבבר ביקרו בתשלובת אנשי יחידת הביקורת של ברית התנועה הקיבוצית בה חברים, בין השאר, מבקרי התק"ם והקיבוץ הארצי. בצד ההערכה שהביעו להנהלת 'מילואות' על הדרך בה טופל המשבר שפרץ לתקשורת, הביעו אנשי 'מילואות' את דעתם על הקשיים במציאת מועמד לתפקיד המבקר, אף כי הוסכם על כל הצדדים שיש צורך דחוף בגיוס.

לחברתנו אילנה לוי
אתך באבלך במות
אחותך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף קרית חיים מערבית
ההנהלה והעובדים

לחברנו מבורך שלום
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף מרכזי
ההנהלה והעובדים

דבר ספורט

ניתוח שלאחר מחזור

יורם אוברקוביץ': יו"ר איגוד הכדורסל

להכניס את הפועל ת"א לטיפול נמרץ

כדי לעצור את ההידרדרות הגדולה בהפועל ת"א נדרש כעת טיפול מיוחד. באמצעים שיגרתיים אי־אפשר יהיה לעצור את ההידרדרות. השחקנים זקוקים לבטחון ולאמונה ביכולתם לנצח ואת זה אפשר יהיה להשיג רק עם הקבוצה תעמוד לרשות מאמני מוטיבאציה מיוחדים אם לא נרצה להשתמש בשם „פסיכולוגים".

צריך בחזות גדולים ומשולבים. בנוסף לשקט תעשייתי צריכה להעשות עבודה מאומצת עם השחקנים בתחום המקצועי. צריך לזכור שאחרים משחקני הקבוצה מתאמנים בגבורת. כך שהקבוצה לא מתאמנת הרבה זמן יחד. אם ההידרדרות לא תיעצר יכול להיות שמועדון מפואר כזה ירד ליגה.

לעומת הפועל ת"א מגיעה מלה טובה להפועל פ"ת שאולי מחדשת את ימיה הגדולים משנות החמישים. הקבוצה נמצאת בצמרת וזה לא מקרי. כדאי לשים לב למה שקורה בקבוצה. שחקנים מחודשים וצעירים מתרגמת עצמית. הנהלה חדשה ולא שיגרתית בראשות גברי לוי מנהלת את הקבוצה בשקט תעשייתי. אולי הקבוצה בדרך הנכונה לימי הוד.

מכבי חיפה קבוצה טובה, אך מוקדם לדבר על אליפות. גדולתה של קבוצה היא ביכולת לעבור מצבי משבר ולפרק הזה עדיין הקבוצה לא הגיעה.

מוליכת הטבלה, בית"ר ת"א בנויה היטב ומנוהלת על הצד הטוב. אם הקבוצה מנצחת בבאר־שבע ומנחילה לה הפסד ביתי ראשון אפילו בלי ניסים כהן זה אומר משהו על העבודה המעולה המבוצעת בקבוצה זו.

לבאר־שבע כבר שני הפסדים רצופים ואם מחשבות הקבוצה נתונות לצמרת או המבחן הוא בשבועות הקרובים בחזרה למסלול הניצחונות.

מכבי נתניה ובית"ר ירושלים הן קבוצות לא יציבות וכנראה שתיהן עוברות שידוד מערכות. שבוע מנצחות ושבוע מפסידות. לא זה המתכון להצלחה. בני־יהודה שקועה בתחתית ללא ניצחון, אך לא הייתי מספיד אותה כשבבנק הנקודות עוד מאגר מספיק המאפשר הצלה.

כפר־סבא ניצחה ואולי מדובר בשינוס מתונים. אני מאמין בכדורגל הישראלי ככל שמדובר בנבחרת ישראל. אני מאמין שהנבחרת תצליח מפני שהיא מבוססת על קבוצות המצליחות בליגה. וכידוע הטבלה איננה משקרת.

שמואל קליגר

היציע המרכזי

הקהל התכונן לדרבי בבירה

מאת שמואל קליגר

לבוא לבלומפילד ביום שטוף שמש ולנשום קרני שמש מלטפות של ראשית דצמבר זו כבר חוויה בפני עצמה. ביום שכזה שכולו הנאה – תשורת חסדי הטבע אינך יכול להמנע מהשאלה האם טוב עשית בחלקך יחד עם רבבת צופים את החוויה היפיפית של שבת, או שמא שגית בטעות שאין גדולה הימנה.

טעינו. ראשית מפני שבמזג־אוויר נדיר על פי כל קנה מידה של סוף השנה האזרחית אפשר לטייל בחורשות ואפילו לנמנם על שפת הים של יפו. ומה טעם ביקרנו במגום של שבת ביציעי בלומפילד?

צופי המשחק הראשון בין שמשון והפועל ירושלים היו באוחים כמונו. עוברה פחות משלוש אלפים הכשר בתפוזרת מעליבה את היציעים. בתוך פחות משעה הם שילשו ויותר את מספרם והאיכלוס המאסיבי צבר תאוצה ככל שהתקרב מועד המשחק המרכזי בין ירושלים של בית"ר לבין אוהדי נתניה. לפתע ראינו את בלומפילד במצב שהיית־מצב מלא, הניף ליבנו כמו הדרבי גם השמש.

מי אמר שאין לשמשון אוהדים? ... כאשר ביציעים יושבים אוהדי בית"ר ומנגד מופיעה הקבוצה הבלתי אהודה, רק אם לנקוט לשון המעטה של הפועל ירושלים. העם לא יישמע לנו אם נבקש לצטט אפילו חלק מ„אמרי השפר" ומן השירים הגסים של אוהדי בית"ר ביציעים. הם לא אוהבים את הפועל וזה כבר ברור. כל פעם שמתקרב חלוץ שמשוני לרחבת הפועל משמיעים היציעים זמזום „ג.ו.ו.ו.ל", ארוך כזה. ואם מבוצעת בעיטת עונשין, לשם שינוי, לרחבת הפועל הם צועקים במקהלה „9 מטר – 9 מטר" ואת זה הם זוכרים היטב מפרשת „ניסים כהן" המפורסמת מהשבוע שעבר.

היו להם, לאוהדי בית"ר רק דקות מעטות של קורת רוח ממשחק קבוצתם שלהם. יעקב שורץ עשה, אמנם שיוויון זמני, אך האליל הראשי אורי מלמיליאן הכזיב. אפילו צעקות ה„רידיו" המפורסמות של האוהדים כל איסת שהמגן שלמה שירזי דהר על הקוים, בריצה גמלונית בניסיון כושל לסייע להתקפה לא הועילו. עוברה שירזי היה, לכל היותר מס פרזאני. העבודות מוכיחות.

המשחק עמד לפני סיום. בין שער אחר למשנהו ב„שירים ושערים" שומעים במתחרות. הרושם שאנשי במחון הגיעו מרוסיה בעניין המסוים החסוך. פרשן כדורגל עמית מציר, בהיותו הרעה: „זו לא הסיבה. הק.ג.ב. באו לעצור את שירזי בגלל המשחק הזה". לא צריך להגזים כבר ראינו גרועים יותר.

15 נבחרות לאומית יתאמנו ביחד

15 נבחרות לאומיות בכדורגל מגילאי 12 עד הבוגרים יתאמנו במשך כל שבוע החנוכה (החל מהיום עד יום שישי) בעת הכשנה אחת בשפיים, וינגייט ואיצטדיון ר"ג. מדובר ב־10 נבחרות מחוזיות לגילאי 12, 2 נבחרות נערים עד גיל 16, 2 נבחרות נוער (גילאי 18 17 ו־19 18) ונבחרת הבוגרים.

„יום גדול לכדורגל הישראלי", הכריז נשיא פרטיא בדרך האולבני (במרכז) בפגישה עם יו"ר ההתאחדות הישראלית שאול שירזי (משמאל) וסגנו עודיקם סילבין (מימין), לאחר שיבריך ישראל באירופה למוקדמות האולימפיים 92 ומוקדמות המונדיאל 94. מיידי חזר כריש מגוריך: „עשינו צעד חשוב קדימה"

1:3

נצחון גדול שלישי רצוף למכבי ת"א והפעם במבצר הטברייני

נצחון לבלתי מנוצחת מכבי חיפה על הבלתי מנוצחת בני־יהודה

נצחון ביתי נאה להפועל פ"ת על האלופה המידרדרת הפועל ת"א

יעקב פלד, החלוץ הצעיר של בית"ר ים, הבקיע לפני שבוע שער מרהיב לרשת בית"ר ת"א. אתמול ניסה אך ללא הצלחה. בתמונה הוא חולף על פני רוני לוי הנתנייתי (צילום: א. קנפר)

בית"ר תל־אביב – הפועל באר־שבע 0:1

בן־אמו: נפלאות בלי ניסים

מאת רונן ברלב

הפועל באר־שבע לא הצליחה להשתחרר מהלם ה־4:0 בשבוע שעבר. אתמול הפגינה הקבוצה משחק חלש ומבולבל ביותר. בית"ר ת"א, בלי ניסים כהן, אך עם הנפלאות של בן־אמו, הגיעה להוציא את הנקודה וחזרה הביתה עם 3 נקודות.

את שער הנצחון כבש „מלך השערים" בן־אמו 6 דקות לפני השריקה האחרונה. אדרי העביר כדור לרחבה. ההגנה קפאה. בן־אמו עבר בצורה וירטואוזית 3 מגינים ובעמדו מחוץ לרחבה עדיין, אך מול רק ליברמן, הבדיק כדור לרשת. 0:1 דרמטי.

השמחה במחנה הבית"רי היתה כה גדולה, עד כי נדמה כי זכו בגביע. הבאר־שבעים היו מוכי הלם. אתמול בבירת הנגב ראינו בסך הכל משחק ירוד ביותר. שוב שאלה: זו הצמרת הלאומית? אולי הבנו את משחקם הזהיר של האורחים, אך באר־שבע שהרכב מלא כולל השוער ליברמן, איכזבה ביותר. ליברמן חזר לאחר פציעה ממושכת ונטע בטחון בעורף, אך חבריו הבינלאומיים דוידי ואילוז לא היו מרוכזים, והציגו עוד משחק חלש ביותר. על חוליית הקישור וההגנה חבל להכביד במילים. אין מנהיג סינוס ואין מישהו בעל חוש לשערים, כמו בן־אמו.

★ המאמן ניסים בכר והיו"ר דינו הגיעו למסקנה שהקבוצה זקוקה לחלוץ. דינו: „נחפש את המתאים ביותר לנו. לא ננקוט בצעד פזיז. לא נביא סתם חלוץ. אם לא נמצא בארץ, לא נהסס לחפש בחו"ל". בכר מאמין שיוכל להיכנס למו"מ עם חלוץ בארץ, בלי לנקוב בשמו. נרמז כי משהו יזוז כבר בימים הקרובים.

הפועל פ"ת – הפועל ת"א 1:3

מקום 13 וסגל ברח

מאת מאיר לוי

הפועל פ"ת המשיכה אתמול את שרשרת הנצחונות הביתיים, כשגברה ללא קושי על האלופה הפועל ת"א, 1:3.

אוהדי הקבוצה כבר אינם מתרגשים כששחקניהם מבקיעים שלושה שערים. במשך רוב דקות המחצית השניה ספג המאמן אברהם גרנט הרבה „ברכות", שלא באה להעלותם על הכתב. האוהדים לא התחשבו בעובדה שקבוצתם מוליכה ביתרון מול האלופה.

הפועל פ"ת, שיחקה למעשה היטב רק ב־20 הדקות הראשונות, בהן הבקיעה שני שערים. הפועל ת"א בבושר ירוד, למעט הקפטן סיני, וללא חלוץ טבעי, וללא דאבו הפצוע, לא היוותה יריב שקול, למרות שאפשרותם של חלק משחקניה.

בטרם הספיקו הצופים להתרווח במושביהם רשמה פ"ת את ה־0:1. בודניק הרים כדור עונשין, ההגנה קפאה ומאבו נגח בהשתחררות לרשת. דקה 20: פריצה מהופת של לוין, נסתיימה בהגבהה של קיסי מעל ידי טליאס לראשו של אליה, שנגח פנימה.

דקה 26: בעיטת עונשין לת"א. כדור אמנותי של סיני עקף את החומה ופנימה. 1:2. במחצית השניה חלה נסיגה בשורות פ"ת, אך בדקה ה־90 פרץ אליה עד קו הרוחב, מסר לרחבה ויוסי לוי המשיך מקרוב פנימה. 1:3.

★ מה אמר מאטיץ', מאמן הפועל ת"א: „איך שאתה זורע, כך אתה קוצר. קשה לנו להדביק קבוצות שמתאמנות באופן מסודר. אנו זקוקים עכשיו לשקט ולפגרה באופן דחוף".

★ סגל ברח. לאחר שלא הורכב בין ה־16 נעלם הבלם יעקב סגל מהמגרש. אמר מאטיץ': „הרבה משחקים הפסדנו בגללו. הוא לא נותן שום דבר לקבוצה. אצלי הוא גמר את הקריירה. אדרוש בתוקף שיקנסו אותו ואולי יעבירו אותו לרשימת ההעברות".

רוגבי:

במשחק הליגה ברוגבי ניצחה אס"א ת"א את ירושלים ב־0:28. בליגה לנוער במחוז המרכז מוליכה הפועל עמק חפר עם שש נקודות לפני הפועל רעננה עם חמש נקודות והפועל ירושלים – 5 נקודות ואילו במחוז הצפון מוליכה הפועל מגידו עם ארבע נקודות לפני הפועל יזרעאל. שניצחה את גליל־עליון 0:42 ולה שתי נקודות ולכפר הנשיא 6 נקודות.

כפר־סבא – צפרירים חולון 1:2

יום יפה בכפר־סבא

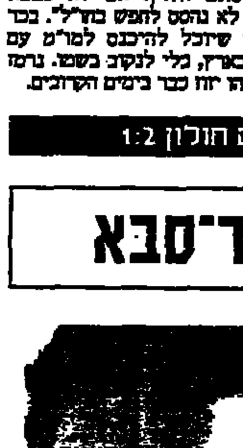

מייקל יפה

מאת חיים לוי

משחק התקפי, שליטה במרכז השדה, שאפתנות רבה ומעל לכל – רוח לחימה לאורך כל 90 הדקות. כל אלה איפיינו את נצחונה הביתי החשוב של הפועל כפר־סבא על הצפרירים מחולון.

מנגד, האורחים לא הצליחו להפגין את משחקם הרגיל. ההגנה, פרט לשוער ביטון, היתה מסורבלת מדי. חוליית הקישור הפגינה פה ושם מהלכים יפים, אך כללית לא עמדה במשימותיה. בהתקפה הורגש חסרונו של הנן הלל.

כבר בפתיחה שרק השופט לבעיטת 11 מ' לזכות המקומיים, אחרי שיפה הוכשל ברחבה. סימון בעט חלושות וביטון קלט. כפ"ס לא ויתרה. בדקה ה־15 הגביה רביבו לרחבה ומוחרר הגיח בטרדה ושלח טיל אווירי. 0:1.

בדקה ה־64 חטף נעמן כדור במרכז השדה ושלח כדור עומק לרביבו, שחדר לרחבה וקבע 0:2.

כפ"ס הרגיעה שלטה בשדה, אולם בדקה ה־86 פרץ שקרוקה לרחבה ונעמן הכשילו בגסות. הצעיר אהרונוב דייק מהנקודה הלבנה. 1:2.

סייגה שחום העור פורץ בין שירזי (משמאל) ואבי כהן. הוא הבקיע את שני שערי הנצחון לזכות נתניה מול בית"ר ים. 1:2 (צילום: א. קנפר)

מכבי נתניה – בית"ר ירושלים 1:2

הגיע הזמן שסייגה ינצח משחק

מאת שמואל קליגר

מכבי נתניה באה לבלומפילד למשחק המרכזי של השבת כדי להתאושש על גבה של בית"ר ירושלים בניצחון 1:2 שקטע שרשרת כואבת של כשלונות, והכניסה את בית"ר למשבר חדש אחרי ניצחון השבוע שעבר שדומה כי העלה אותה על הדרך הנכונה.

התאכזבנו מן המשחק, גם מפני שלשתי הקבוצות מאגר אנשי שמרשה ציפיות למנת שערים נכבדה וגם לאיכות במרכז המיגרש. מבחינה זו ענתה פתיחת המשחק על כל הציפיות ואפילו מעבר לזה.

עוד לא הספקנו להתמקם היטב על מושבינו וכבר כדור ראשון נח ברשת בית"ר ירושלים. הנתנייתי הצעיר פקר גבר על אורי מלמיליאן הכדור ובעבבוביה שנוצרה במשך פול רדייס שחום העור והכניע את שוער בית"ר, יובל מימון.

ההתרגשות במיגרש גאתה. מול יציעים צבעוניים מאוכלסים היטב יחסית למשחקי ליגה שיגרתיים ראינו לפתע את הבית"רים מחודים מלחמה. עברו רק 4 דקות וכדור השוויון שכן אחר כבוד ברשת נתניה. אורי מלמיליאן בעט עונשין, יעקב שורץ התרומם היטב ונגח בכדור שפגע בקורה, הותז ממנה ופגע בגופו של בלדב ומשם – לרשת. 1:1.

קשה לנתח את הסיבות המקצועיות לירידת קצב המשחק בדקות הבאות. מתחושה חיובית שהנה אנו עומדים לפני הצגה של ממש על המשטח היפואי נפלנו הישר להסתכל המוכר של משחקי הליגה, שכדומה לו ראינו גם במשחק המוקדם. אולי הקבוצות נבהלו יותר על המידה מתוצרתן ואולי זה מה שקבוצות הצמרת יכולות להציג: רק הבהובים מקריים של יכולת.

כך או אחרת, אורי מלמיליאן לא המשיך בהתאוששות מן־השבוע שעבר ושלמה שירזי שחזר לאחר ריצוי עונשו עשה כמה פעולות חיוביות בהתקפה. אך הפקיע את ההגנה לחסרי הודים של נתניה.

הבהוב של יכולת מן הסוג של פתיחת המשחק היה ב־5 הדקות שבין ה־66 ל־70. באותו זמן ראינו את שחקני בית"ר בעמדות קרומניות. תחילה נגח אבי כהן למשקוף השער ולאחר מכן היה זה יאני שאיים ברצינות על השער. וכאן (69) בא שער נפלא תוצרת חוץ לכל דבר. היוגוסלאווי של נתניה סלובודן דראפיץ' שהרבה לסייע להתקפה הגביה נהדר ורדייס נגח פנימה כדי לקבוע שער ניצחון. 1:2.

אחרי זה הרשו לנו שוב השחקנים להרדם ורק אנשי נתניה המייחלים לניצחון ציפו בכיליון עיניים לשריקה הגואלת.

מכבי ת"א – הפועל טבריה 1:3

איוניר בכושר. נקודה

מאת גבעתי בן־יוסף

חולשה כללית שאחזה בכל שחקני הפועל טבריה הקלה על מלאכתם של המכבים מת"א, המצויים בחודש הטוב בכושר גבוה.

כבר בדקות הפתיחה הוביל איוניר את חבריו למתקפה רבתי ו„הצהרת הכוונות" היתה ברורה. דקה 8: איוניר קיבל כדור רוחב מדריקס וללא שהות מיותרת בעט שטוח וחזק לפינה. 0:1. דקה 15: התקפה נוספת של מכבי. איוניר התקדם, מסר לטבק ברחבה, אך שינו הספיק להושיט רגל ובמקום להרחיק בעט מהאויר לרשתו. כבר 0:2.

הדקה ה־39 נתנה תקוה לטבריה. מי אם לא עודד מכנס צימק את התוצאה ממסירה של אזולאי. המכבים שלטו בשדה במחצית השניה. דקה 55: טבק מסר ללולו, שבעט שטוח לעבר השער, אייל דן הסיט קלות פנימה. 1:3. בסיום עוד הספיקו האורחים להחטיא ואלטר עצר שני כדורים מסוכנים.

מוטי איוניר.

שמשון ת"א – הפועל י־ם 0:0

הצגה ראשונה מיותרת

מאת שמואל קליגר

אפס של שערים ושתי קורות דלות בין שמשון ת"א והפועל ירושלים במשחק המוקדם של בלומפילד עשו לנו רק על הנהמה ביום שטוף שמש של בלומפילד.

ואם אי אפשר לומר אפילו מלה טובה על המשחק הזה, הנה אפשר לבקר את השחקנים על המשחק הפרוע של חלקם. המשחק „עמד" לעיתים תכופות בגלל פציעה של שחקן זה או אחר ולעיתים ראינו שני שחקנים פצועים ברחבה ואפילו מאותה קבוצה. בכך הוכיחו השחקנים לא רק שאין להם כבוד למקצועם, אלא גם לא איש לרעהו.

הארועים היחידים הראויים התייחסות היו עד לפני ההפסקה, כאשר למראית עין המשחק היה יותר היו כמה התקרבויות להבקעה. העיקריות שבהן: בדקה ה־30 בעט הירושלמי יאיר אבי־אג לקורה ובדקה ה־41 בעט השמשוני סבאג למשקוף השער. וזה היה כמעט הכל ואחרי משחק כזה מספרים לנו שכל קבוצה מקבלת נקודה כל אחת.

מכבי חיפה – בני־יהודה 1:3

עטר, קלינגר וסייג

מאת יצחק ציבין

כדורגלני מכבי חיפה לא נזקקו אתמול להפגין את מלוא יכולתם כדי לגבור על האחרונה בטבלה, בני־יהודה ת"א, 1:3. למעשה, עד הדקות האחרונות של המחזור אתמול היו החיפאים בראש הטבלה, אבל, אז בא שערו של בן־אמו בנגב הרחוק.

ניר קלינגר, המצוי בכושר גבוה ואף הבקיע שער, פבריסיו סייג העולה מארגנטינה, שבישל שני שערים וביצע בכה פריצות הלקוחות מהספרים, ראובן עטר הנולד והפך ל„בעל הבית" במרכז השדה ואף מפגין כוחו בבעיטות לשער: אלה שלושה הבולטים במכבי חיפה.

לעומתם, איכזב זאהי ארמלי, שהפסיד את הבעיטה לשער בכל מחיר. הוא רצה להכניק לעצמו שי להולדת בנו, אך הפסיד בגבוהו.

הלפת המאבקים בבני־יהודה, נפלו שלושי במשם בדוכתם, לא היה באיבה בקבוצה הנמצאת את הטבלה, ללא תיפקוד היטב. שחקניה הבינו לא כבאו את מקומם בבגרים.

בדקה ה־18 מסר קלינגר לסייג, שבעט לכיוון הרחבה ועטר נגח לקורה ופנימה. 0:1. בדקה ה־33 שלח קלינגר את גבעול, שבעט מעבירה נוחה לקורה, ואת הכדור החוזר ניסה מליחי להרחיק אך רק לרשת. 0:2.

בדקה ה־63 פרץ סייג משמאל, הקשית על פי השער וקלינגר נגח את ה־0:3. בדקה ה־85 הצליח איזמירלי לצמק ממסירת רוחב של גודרנה. 1:3.

★ מבצע סופגניות. כל צופה שנכנס אתמול לקרית־אליעזר קיבל סופגניה לכבוד החנוכה. מבצע שאירגנה אגודת מכבי חיפה, אך בעל הזכיון למכירת מזון ומשקאות במקום הביע תרעומת.

★ מציאה. הארגנטיני סייג נרכש במחיר הרבה יותר נמוך מבריילובסקי, אך בשל משחקו הקבוצתי היעיל, הוא בעל תפוקה רבה.

נבחרת המחזור

רפי כהן (הפועל פ"ת)

דוד לוי (הפועל פ"ת) · אפשיר הלל (כפר־סבא)

ניר קלינגר (מכבי חיפה) · סלובודאן דראפיץ' (מכבי נתניה)

ראובן עטר (מכבי חיפה) · מוטי איוניר (מכבי ת"א) · פבריסיו סייג (מכבי חיפה)

איתן רביבו (כפר־סבא) · אלי בן־אמו (בית"ר ת"א) · פול רדייס (מכבי נתניה)

הניחוש הנכון

1. כפר־סבא – צפרירים 1
2. מכבי חיפה – בני־יהודה 1
3. הפועל פ"ת – הפועל ת"א 1
4. שמשון – הפועל ירושלים x
5. בית"ר י־ם – מכבי נתניה 2
6. באר־שבע – בית"ר ת"א 2
7. הפ. טבריה – מכבי ת"א 2
8. הפועל חדרה – טמרה 1
9. הפועל ר"ג – מכבי יפו 1
10. ב. נתניה – ב. רמלה x
11. שעריים – מכבי יבנה 2
12. הפועל לוד – מכבי פ"ת 1
13. הפ. יהוד – הפ. חיפה 2
14. בת"ים – מכבי עמידר 2

מלך השערים

1. אלי בן־אמו (בית"ר ת"א) 8
2. בני טבק (מכבי ת"א) 6
3. זאהי ארמלי (מכבי חיפה) 5

כוכב השבת

מוטי איוניר. מאז שובו של הקשר הזה להרכב, לאחר שהחלים מפציעה, משהו זז. למזלו של המאמן החדש נוסבאום. 3 נצחונות רצופים בהפרש שערים מרהים: 11–1. אתמול, בטבריה היה מוטי משכמו ומעלה. כבש, בישל, השתדל והצליח. ציונו – 7.

במחזור הבא

הפועל ירושלים – בית"ר י־ם
מכבי ת"א – כפר־סבא
מכבי נתניה – באר־שבע
צפרירים חולון – מכבי חיפה
בית"ר ת"א – הפועל טבריה
הפועל ת"א – שמשון ת"א
בני־יהודה – הפועל פ"ת

מכבי חיפה 3 (2) – בני־יהודה 1 (0)

● ראובן עטר (18), אבינועם מליחי (עצמי, 33), ניר קלינגר (63)
● דני איזמירלי (85)
ציון המשחק 6
המצטיין: ניר קלינגר
המאכזב: יעקב אסייאג
שופט: יוסף שרעבי
צופים: 6000
איצטדיון: קרית־אליעזר

★ מכבי חיפה: אבטמן 5; אהרוני 6, קרמר 5, צרפתי 5, בלבול 5; אבוקסיס 5, עטר 7, קלינגר 7, גבעול 6; ארמלי 5, סייג 7 (מזרחי 5).
★ בני־יהודה: אסייאג 4; מליחי 5 (רמי לוי 5), פרי 5, ססה 5, שרעבי 5; איזמירלי 6, סלמן 5, בן חיים 5, ר. מאיר 5, גודרנה 6, מכבור 5.

הפועל פ"ת 3 (2) – הפועל ת"א 1 (1)

● גיל מאבו (1), עוז אליה (20), יוסי לוי (90)
● משה סיני (26)
ציון המשחק 5
המצטיין: גיל לוין
המאכזב: יום טוב טליאס
שופט: עובדיה בן־יצחק
צופים: 2500
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ הפועל פ"ת: רפי כהן 6; דוד לוי 6, קושמירלו 5, בודניק 4, אלון 5; קיסי 5, מאבו 5, מוסקוף 5, אליה 5; ניראון 4 (יוסי לוי 6), לוין 6.
★ הפועל ת"א: טליאס 4; הרשליקוביץ' 4, זאנה 5, מוסקוביל 5, ארמה 4; אבוקסיס 4 (מטמה 6), סיני 6, אלי כהן 5; ר. שמואל 5, לגזיאל 5 (ש. כהן).

מכבי ת"א 3 (2) – הפ. טבריה 1 (1)

● מוטי איוניר (8), שבתאי שינו (עצמי, 15), ארז לולו (55)
● עודד מכנס (39)
ציון המשחק 6
המצטיין: מוטי איוניר
המאכזב: כל טבריה
שופט: צבי שריר
צופים: 4500
איצטדיון: טבריה

★ מכבי ת"א: מרכוס 5; מזיסה 6, שמעונוב 5, אבי כהן 6, איתן לוי 5; אלקבץ 5, לולו 5, זוהר 5, איוניר 7; טבק 6 (בריאל 6), דריקס 6.
★ הפועל טבריה: אלטר 5; אבוחציירא 4 (אזולאי 5), אבוטבול 5, אייל דן 5, שינו 4; יעקב לוי 5, טמן 4 (ק. דן 4), עשור 5, נעים כהן 5; מכנס 5, עמוד 4.

מכ. נתניה 2 (1) – בית"ר י־ם 1 (1)

● פול רדייס (1, 69)
● יעקב שורץ (5)
ציון משחק 5
המצטיין: סלובודאן דראפיץ'
המאכזב: רונן רוקמן
שופט: אריה פרוסט
צופים: 7000
איצטדיון: בלומפילד

★ מכבי נתניה: בלדב 6; ש. מנחם 5, חלפון 5, דראפיץ' 6, פקר 5; לם 6, רוני לוי 5, גאאה 5, גבאי 6; רדייס 6, י. מנחם 5.
★ בית"ר ירושלים: מימון 5; שירזי 5, אזולאי 4 (שמואלי 5), אשש 5, קדוש 4; אבי כהן 5, מלמיליאן 5, אמיר כהן 4, שורץ 5; פלד 4 (יאני 4), רוקמן 5.

כפר־סבא 2 (1) – צפרירים 1 (0)

● אורן מוחרר (15), איתן רביבו (64)
● דרור אהרונוב (86 כ־11 מ')
ציון משחק 5
המצטיין: איתן רביבו
המאכזב: מיקו בדבריוד
שופט: אריה הלף
צופים: 1500
איצטדיון: כפר־סבא

★ הפועל כפ"ס: שמיר 5; בן דיין 5, נעמן 5, בן חיים 6, הלל 6; סימון 4, סבבל 6 (מללי), יפה 6, מוחרר 6; נוהר 5 (סלקטר), רביבו 7.
★ צפרירים חולון: ביטון 5; זיתוני 4, יעקובי 5, אלי כהן 5, מבלוף 5; פרחן 5, צבח 4 (אהרונוב), בדבריוד 5, פנסו 5; שקרוקה 6, דבתי 4 (פס).

בית"ר ת"א 1 (0) – באר־שבע 0 (0)

● אלי בן־אמו (84)
ציון המשחק 4
המצטיין: אלי בן־אמו
המאכזב: יוסי שרעבי
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 4500
איצטדיון: באר־שבע

★ בית"ר ת"א: הביב 5; ניסן כהן 5, פרסלני 5, עבד 4, אביבגר 4; איזמירלי 4, אדרי 4 (אבוטבול), מאיר 4, תגר 4, בן־אמו 6 (אלוני), יהב כהן 6.
★ הפועל באר־שבע: ליברמן 5; בן־זקן 4, דוידי 5, אילוז 5, אהרן 4; ברבעי 4 (ספפורטס 4), עזרה 4, כרכבי 4 (ביטון 4), אליסיר 5; שמואלי 5, אחזה 4.

שמשון ת"א 0 (0) – הפועל י־ם 0 (0)

ציון המשחק: 4
המצטיין: יאיר אבי־אג
המאכזב: יגאל הלל
שופט: צבי אלנקוה
צופים: 4000
איצטדיון: בלומפילד

★ שמשון ת"א: דוד 5; דודי 5 (בליחי 5), אורי כהן 5, שמעונוב 5, עובדיה 6; יוסי כהן 5, הלל 5, ארביב 5 (מזרחי 5); אורי 5, ש. לוי 6.
★ הפועל ירושלים: ג'רבי 5; תארשבע 6, ספירא 5, כחילה 5, נחמיאס 5; א. שקד 4 (יחזקאלי), דיין 5, עמר 6, אוחנה 5; אסייאג 6, ברקסורית 5 (סימוביץ').

הטבלה הלאומית

	הקבוצה	משח׳	נצ׳	תיקו	הפס׳	שערים	נק׳
1.	בית"ר תל־אביב	12	7	3	2	7–11	24
2.	מכבי חיפה	12	6	6	0	9–21	22
3.	הפועל פתח־תקוה	12	6	3	3	12–15	19
4.	מכבי נתניה	12	5	4	3	15–16	19
5.	הפועל באר־שבע	12	4	6	2	8–8	18
6.	מכבי תל־אביב	12	4	6	2	12–19	16
7.	שמשון תל־אביב	12	3	6	3	8–8	15
8.	צפרירים חולון	12	4	4	4	11–14	14
9.	בית"ר ירושלים	12	4	2	6	12–13	14
10.	הפועל ירושלים	12	3	5	4	9–7	13
11.	הפועל טבריה	12	3	2	7	14–8	11
12.	הפועל כפר סבא	12	2	5	5	13–6	11
13.	הפועל תל־אביב	12	3	4	5	15–10	9
14.	בני־יהודה ת"א	12	0	4	8	16–5	4

המוליכה מרמת־גן חזרה לנצח / יבנה היא ה„מאיימת" היחידה

מאת שמואל טל

בצמרת הארצית אין שום חדש. המוליכה הפועל ר״ג, שהתאוששה מהפסד הבכורה שלה בשבוע שעבר, גברה בבית על מכבי יפו. יריבותיה, הרחוקות ממנה כדי תשע נקודות, המשיכו להיאבק ביניהן ולאבד נקודות. מקרב צמרת ברחובות גברה מכבי יבנה על מכבי שעריים 0:1 והיא היום „המאיימת" היחידה על הרמת גנים.

הפסד ספגה גם מכבי פ״ת, שחזרה עוד ביום שישי בידיים ריקות מלוד, לאחר 1:0. הפועל חדרה הצטרפה לחבורת הצמרת, לאחר נצחון משכנע על מכבי טמרה 0:2. היה זה נצחון אישי של בני משפחת שפירא, ששניים מבניה הבקיעו את השערים.

בתחתית ממשיכה הפועל חיפה בהתאוששותה. בדו־קרב על שש הנקודות, גברו החיפאים על הפועל יהוד בתוצאה 1:2, במגרשה של האחרונה. היה זה נצחונה השני ברציפות של חיפה ומאידך הפסד נוקף של בני יהוד, העושים כנראה את דרכם לליגה נמוכה יותר.

את הקפיצה הגדולה של המחזור ביצעה מכבי רמת עמידר, שגברה עוד ביום שישי בחולון על הפועל בת־ים בשיעור 0:1. עמידר עלתה מהמקום ה־11 למקום ה־8. בבת־ים הודיע המאמן מאיר נמני על התפטרותו. את מקומו ימלא שחקן הקבוצה הוותיק נמרוד דריישפס.

ב„דרבי" הבית״רי נפרדו קבוצות בית״ר מנתניה ומרמלה בתיקו 1:1.

כ־4600 צופים חזו בשבעת המשחקים, במהלכם הובקעו 12 שערים בלבד והוחמצו שתי בעיטות עונשין מהנקודה הלבנה.

הפועל ר״ג 2 / מכבי יפו 0

יוסף שמריה, כוכב הפועל ר״ג, חזר אתמול להרכב, לאחר היעדרות ממושכת וסופי את קבוצתו לנצחון על מכבי יפו 0:2.

נצחונה של ר״ג, שבא לאחר ההפסד בשבוע שעבר ברמלה, הוכיח, כי היה זה הפסד מקרי בלבד. אולם עד שהושג, נאלצו הרמת גנים להזיע מול צעירי יפו, שהפגינו משחק אמיץ.

לאחר מחצית ללא שערים, פתחו הרמת גנים את השניה בתנופה וכבר בדקה ה־47 הבקיע משה יהלומי את שער יפו. יתרון הרמת גנים נמשך והלחץ על שער יפו הלך וגבר, עד לדקה ה־68, בה השלים שמריה עצמו את תוצאת המשחק, בבעיטה מקרוב.

שפט יעקב שיינר לעיני 1500 צופים בגבעתיים.

מכבי יבנה 1 / מכבי שעריים 0

במשחק סוער ורב אירועים, בו היו מעורבות שתי קבוצות הנאבקות על תואר הסגנות, היתה ידם של האורחים מיבנה על העליונה והם גברו על המארחים בשיעור 0:1.

לשעריים היה זה הפסד שני ברציפות והוא היה צורב עוד יותר בשל העובדה שבדקה ה־19 החמיץ אהוד עידן כדור עונשין מ־11 מ׳, לאחר ששמוה גר הוכשל ע״י שוער יבנה, בן שטרית.

גם העובדה שיבנה סיימה עם עשרה שחקנים, החל מהדקה ה־27, לאחר הרחקתו של אשר חלפון שפגע בשחקן יריב, לא סייעה לבני שעריים, שספגו את השער היחיד במשחק בדקה ה־72 מרגלי שמעון פרץ.

שפט ראובן סוהיל לעיני 1000 צופים ברחובות.

הפועל חדרה 2 / מכבי טמרה 0

האחים לבית שפירא, רונן וזיו, העניקו אתמול נצחון חשוב ושתי נקודות לקבוצתם הפועל חדרה, במשחק בו גברו על טמרה 0:2.

עד לדקה ה־73 עמד המשחק בסימן שליטה חדרתית, אולם זו לא באה לידי ביטוי. גם ההזדמנות שניתנה להאגה, שהוכשל ברחבה ע״י ראפיק, מן הנקודה הלבנה לא נוצלה.

בדקה ה־73 מצא רונן שפירא את הדרך לרשת טמרה וכעבור תשע דקות השלים זיו שפירא את התוצאה, בשער שני.

שפט שמעון דגאן לעיני 1000 צופים בחדרה.

בית״ר נתניה 1 / בית״ר רמלה 1

„דרבי" האחיות הבית״ריות של הליגה הארצית הסתיים אתמול ללא הכרעה 1:1, משני שערים שהובקעו עוד במחצית הראשונה.

במשחק השקול, שלא התעלה לרמה גבוהה, העניק משה גלם יתרון לנתנייתים, כבר בדקה ה־12, אולם יורם אחיון השווה בדקה ה־39.

שפט יוסף גרוסמן לעיני 400 צופים בנתניה.

הפועל לוד 1 / מכבי פ״ת 0

מכבי פ״ת, שטיפחה עד יום שישי תקוות להשיג את הפועל ר״ג, ספגה סטירת לחי בדמות הפסד 1:0 להפועל לוד.

הלודאים היו טובים יותר במשחק חלש ודל ברמתו, שלא שבע. את השער היחיד במשחק הבקיע בני סמרג׳ה בדקה ה־20, לאחר בעיטה ארוכת טווח.

פ״ת ניסתה לשנות את התוצאה במחצית השניה, אולם מאמציה נכשלו, הן בגלל אוזלת רגל של חלוציה והן בזכות ההגנה הטובה של לוד.

שפט בני כהן לעיני 300 צופים בלוד.

הפועל חיפה 2 / הפועל יהוד 1

הפועל חיפה [illegible] אתמול זכו החיפאים בנצחונם השני העונה, כשגברו בקרב תחתית על סוגרת הטבלה, הפועל יהוד, בשיעור 1:2.

חיפה, לה היה זה נצחון חוץ ראשון, היתה טובה יותר במרבית דקות המשחק בזכות משחק משובח של הצעיר טל בנין. את המחצית הראשונה היא סיימה ביתרון משער של רן סער, בדקה ה־33, מהנקודה הלבנה.

במחצית השניה התאזנו הכוחות ויהוד הצליחה להשוות מרגלי „מלך השערים" שלה, אילן חכים, בדקה ה־77. אולם את זכות המילה האחרונה נטל לעצמו יוסף עמר האורח, שקבע את תוצאת המשחק, שתי דקות מהסיום ושלח חבריו מאושרים לחדר ההלבשה.

שפט יהושע לויה לעיני 200 צופים ביהוד.

רמת עמידר 1 / הפועל בת־ים 0

מפגש התחתית בין שתי קבוצות, הנאבקות על היחון בארצית, הסתיים אתמול בנצחון חוץ של מכבי רמת עמידר על הפועל בת ים בשיעור 0:1.

עמידר, שהיתה טובה יותר ונהנתה מיום טוב של ירום גוזלי, הבקיעה את שער הנצחון מרגלי עופר עזוסי בדקה ה־75. בת־ים היתה שוב חלשה ואכזבה את אוהדיה המעטים.

בתום המשחק הודיע מאמן בת־ים מאיר נמני על התפטרותו מאימון הקבוצה. את מקומו ימלא שחקנה הוותיק נמרוד דריישפס. שפט יעקב שמש לעיני 200 צופים בחולון.

הטבלה הארצית

	הקבוצה	מש׳	נצ׳	תיקו	הפ׳	שערים	נק׳
.1	הפועל רמת־גן	12	10	1	1	7–21	31
.2	מכבי יבנה	12	7	3	2	7–17	22
.3	מכבי פתח־תקוה	12	5	4	3	8–14	19
.4	הפועל חדרה	12	4	6	2	13–16	18
.5	מכבי שעריים	12	5	3	4	14–15	18
.6	מכבי יפו	12	5	2	5	12–13	17
.7	הפועל לוד	12	3	7	2	9–11	16
.8	מכבי עמידר	12	3	5	4	15–10	14
.9	בית״ר נתניה	12	2	7	3	11–12	13
.10	בית״ר רמלה	12	2	7	3	12–11	13
.11	מכבי טמרה	12	2	6	4	9–6	12
.12	הפועל בת־ים	12	2	4	6	12–6	10
.13	הפועל חיפה	12	2	4	6	21–11	10
.14	הפועל יהוד	12	1	3	8	18–7	6

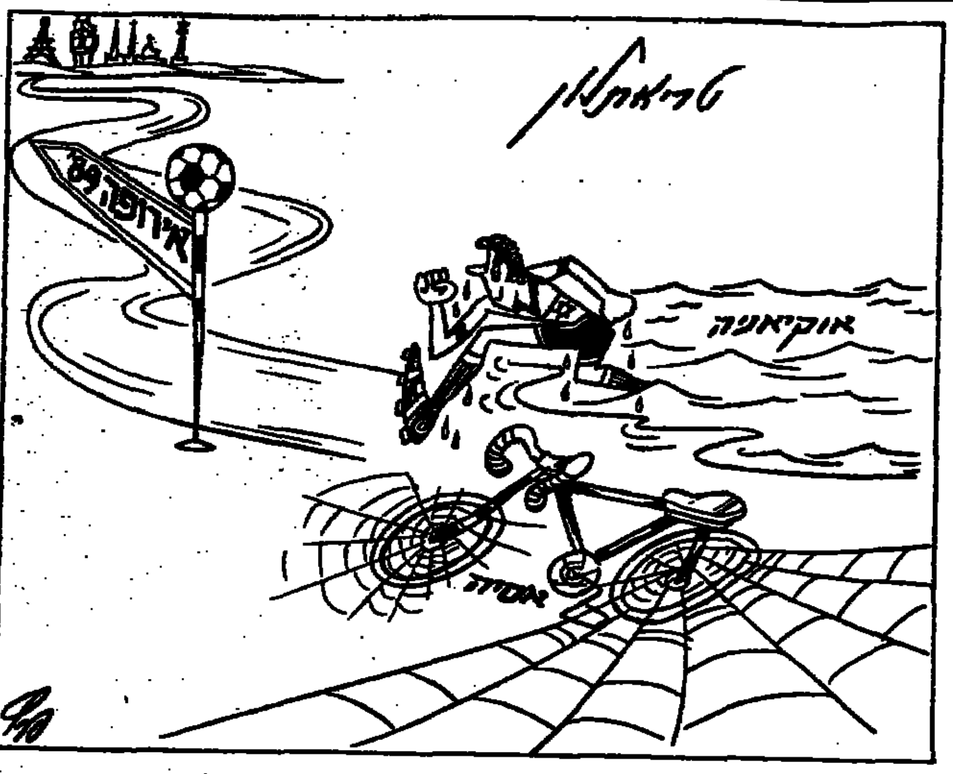

„יום שחור" פקד אתמול / הצמרת בליגה האנגלית

„יום שחור" היה אתמול לקבוצות הצמרת בליגה האנגלית. המוליכה, נוריץ׳, ספגה את המפלה השניה העונה, כשנכנעה 3:1 בבירמינגהם לאסטון וילה. גם למילוול נרשם הפסד שני העונה. היא הפסידה בבית לקבוצה התחתית של ווסטהם בשיעור 1:0.

המשחק המרכזי של המחזור יערך היום ב„הייבורי", כאשר ארסנל תארח את האלופה ליברפול. נצחון של ארסנל עשוי להעלות אותה לראש הטבלה, כאשר שהיא מפגרת כרגע בשלוש נקודות אחרי נוריץ׳, לה בפסגה 29 נקודות מ־14 משחקים.

נוריץ׳ זכתה עד למשחק נגד וילה בחמישה משחקי החוץ שלה. מאידך, נוצחה וילה בשלושת משחקיה האחרונים. אולם אתמול הצליחו קירן גייג (צמד) ודייוויד פלאט להבקיע שלוש פעמים את שוערה של נוריץ׳.

ווסטהם, שרמזה על כוונותיה כבר באמצע השבוע בנצחון 1:4 על ליברפול בגביע הליגה, הנחילה למילוול את הפסד הבכורה שלה בבית משער בדקה ה־18.

גם הקבוצות המדורגות במקומות 5 ו־6 ספגו הפסדים זהים. סאותהמפטון נוצחה ע״י מחזיקת הגביע ווימבלדון בשיעור 2:1 ובאותה תוצאה הפסידה קובנטרי לק.פ.ר., בשורותיה שיחק הישראלי דוד פיזנטי. לאחר תשעה משחקים ללא נצחון, נשמו אתמול באולדטרפורד לרווחה. היונייטד גברה על צ׳רלטון 0:3.

יתר המשחקים: אברטון – טוטנהם 0:1; לוטון – ניוקאסל 0:0; נוטינגהם – מידלסברו 2:2; שפילד וונסדיי – דרבי 1:1.

בליגה הגרמנית

למרות שאיבדה נקודה, במשחק החוץ שלה נגד בוכום 0:0, שמרה באיירן מינכן על מקומה בראש טבלת הליגה הגרמנית ולזכותה 26 נקודות מ־17 משחקים.

האלופה ורדר ברמן מפגרת בשלוש נקודות אחרי באיירן, לאחר שאתמול נפרדה בתיקו רב שערים 3:3 מהשביעית בטבלה, שטוטגארט. קלן שלישית ניצחה את מנהיים 0:1.

תוצאות נוספות: קרלסרוהה – דורטמונד 0:0; פרנקפורט – האנובר 0:1; נירנברג – שטוטגארט קיקרס 0:3; אורדינגן – סט פאולי 0:0; קייזרסלאוטרן – לברקוזן 0:0.

המשחק בין המבורג ומינשנגלאדבאך נדחה.

המוליכה הסקוטית נוצחה בביתה 3:1

בליגה הסקוטית נרשמה הפתעה, כאשר המוליכה, ריינג׳רס גלאזגו, נוצחה בבית ע״י דאנדי יונייטד 0:1. האלופה סלטיק גברה בחוץ על מדרוול 1:3.

יתר המשחקים: אברדין – האמילטון 1:1; דנדי – הרטס 1:1; היברניין – סט. מירן 0:2.

התחתית הכניעה את / הצמרת בסיבוב הגביע

מאת שמואל טל

כמו בכל מחזור גביע, כך גם אתמול נרשמו מספר הפתעות בסיבוב הביניים של גביע המדינה, בו נטלו חלק קבוצות ליגות א׳ בלבד. ההפתעות גרמו להדחתן של מספר קבוצות צמרת ע״י קבוצות מן התחתית.

כך למשל העיפה סוגרת המחוז הצפוני, הפועל קרית אתא, את הפועל עכו, לאחר 0:1 וטירת הכרמל את בית״ר חיפה 0:2.

בדרום גברה מכבי הרצליה על הפועל מרמורק 1:3. לזרוס נוצחה 1:0 ע״י באר יעקב.

רק משחק אחד הסתיים ללא הכרעה, בתום 120 דקות, ושתי הקבוצות, הפועל רמלה והפועל אשקלון, נזקקו לדו־קרב בעיטות עונשין מ־11 מ׳, בסיומו היתה רגלם של הרמלאים על העליונה.

צפון

• בבית שאן: הפועל בית שאן – מכבי חדרה 1:3. יתרון ברור של המקומיים, שהבקיעו מרגלי נמרוד אלבז (17) ודפי אוסמו הקטן (58) בבעיטת עונשין מ־11 מ׳ (ד׳70). גולדשטיין האורח הקטין בדקה ה־77. שפט זסלמן, 200 צופים.

• בעפולה: הפועל טייבה – מכבי עפולה 0:4. יתרון מוחלט של האורחים, שניצלו הרכב חסר של העפולאים כדי להבקיע רביעיה מרגלי ויצמן (20, 66) אבו־ראש (31) ומוסא (70). שפט נעים, 500 צופים.

• בנצרת: הפועל עלית אל כרמל – הפועל בני נצרת 0:1. שער של עבוד בדקה ה־32 הכריע את גורל המשחק. שפט פרוים, 600 צופים.

• בנהריה: הפועל מירה – בית״ר נהריה 0:1. עיזאקי הבקיע את שער הנצחון בדקה ה־26 והעלה את קבוצתו לסיבוב הבא. שפט חיימוף, 500 צופים.

• בקרית שמונה: הפועל קרית שמונה – מכבי טמפיה 0:1. שערו של עמוס כהן, דקה לפני סיום המחצית, העניק את הנצחון וכרטיס למקומיים. שפט דוד יוסף, 200 צופים.

• בעכו: מכבי עכו – מכבי אחוה נצרת 3:5. עכו הוכיחה, כי מקומה בצמרת מוצדק. גבאי העניק יתרון לאורחים בדקה ה־1 והוסיף שער שני בדקה ה־56, אך התגובה העכואית היתה מוחצת, בדמות חמישה שערים מרגלי רעקית (14) אפריאט (17) פפס (44) תמאיר, כהן (70, 84). שפט זינו, 300 צופים.

• בקרית אתא: הפועל קרית אתא – הפועל עכו 0:1.

• בטירת הכרמל: הפועל טירת הכרמל – בית״ר חיפה 0:2.

דרום

• בבאר יעקב: הפועל באר יעקב – לזרוס חולון 0:1. תמו המקומי העניק את הנצחון המתוק לקבוצתו, מול קבוצת הצמרת מחולון. שפט קורן, 100 צופים.

• באשדוד: הפועל אור יהודה – הפועל אשדוד 0:1. שערו של דוד אמיגה, העושה חייל באור יהודה, הפתיע את המקומיים. שפט דמרקורדו, 1000 צופים.

• ביבנה: הכוח ר״ג – מכבי קרית גת 1:2. שמואלי האורח העניק יתרון לקבוצתו בדקה ה־30, אולם מוסרי (72) ושם טוב (80) הפכו את הקערה על פיה. שפט הלד, 100 צופים.

• בראשל״צ: הפועל ראשל״צ – הפועל קרית מלאכי 0:2. תוצאת המשחק נקבעה תוך ארבע דקות בפתיחתו. רובנשטיין הבקיע שער ראשון בדקה ה־7 וחברו מסבי קבע תוצאת המשחק בדקה ה־11. שפט אגברייה, 100 צופים.

• בראשל״צ: מכבי שיכון המזרח – הפועל בית שמש 0:2. יעקב יעקב העניק יתרון מן הנקודה הלבנה בדקה ה־26 וחברו יוסי נאוקיס חתם את תוצאת המשחק בדקה ה־47. שפט דוד מלכה, 250 צופים.

• בקרית ארבע: הפועל קרית ארבע – הפועל דימונה 1:3. יתרון ברור של המקומיים, שלזכותם הבקיעו פרנקה (30) בן עזרא (52 מ־11 מ׳) והיינשטיין (75). אלברג האורח הקטין בדקה ה־60. שפט בן מוחא, 100 צופים.

• באשקלון: הפועל רמלה – הפועל אשקלון 0:0 (4:2 בבעיטות 11 מ׳). 120 דקות מאכזבות, בהן לא הובקעו שערים, פינו מקומן לדו־קרב הכרעה מהנקודה הלבנה, בו היתה רגלם של הרמלאים על העליונה. שפט חנניה לוי, 500 צופים.

• ברחובות: מכבי הרצליה – הפועל מרמורק 1:3. עומר נמני היה גיבור נצחון קבוצתו במשחק הצמרת, כשהבקיע שלושער (20, 61, 83). אבידוב המקומי הצליח רק להמתיק הגלולה בדקה ה־32. שפט ממן, 500 צופים.

ג׳רסי אלוף העולם לנוער (20) בסאמבו

ארז ג׳רסי בן ה־19 מהפועל בת־ים הפתיע בסוף השבוע כאלוף העולם לנוער עד גיל 20 בהתאבקות בסגנון סאמבו, במשקל עד 74 ק״ג.

באליפות, שנערכה במונטריאול, גבר ג׳רסי, בתחרויות המוקדמות, על מתאבקים מארה״ב, אנגליה, ספרד וקנדה. בגמר התמודד הישראלי המפתיע עם מתאבק מבולגריה והדהים את הצופים, כשניצח אותו ונטל את התואר העולמי.

יו״ר ועדת האבקות, ויו״ר המשלחת באליפות העולם, בינון ורדומיצקי, ציין, כי זה הישג גדול לספורט הישראלי, בעצם העובדה שישראלי הוכתר כאלוף עולם בענף שיהיה בעוד ארבע שנים חלק מהמשפחה האולימפית.

ישראל נטלה מדליה נוספת, כאשר נתום צחני גבר בשלבים המוקדמים על מתאבקים מאנגליה, קנדה וספרד, נוצח בחצי הגמר ע״י אלוף העולם מברה״מ ונטל מדליית ארד.

שני המתאבקים האחרים נשרו בשלבים המוקדמים. רני הרר נוצח במשקל עד 68 ק״ג ע״י מתאבקים מארה״ב וברה״מ ויעקב דעבול נוצח במשקל עד 82 ק״ג ע״י מתאבקים מברה״מ ומיפאן.

25 מדינות השתתפו באליפות.

מנכ״ל הפועל יצחק אופק שיגר אמש מברק ברכה לארז ג׳רסי על זכייה בתואר אליפות העולם בסאמבו. אופק ציין כי הוא תקווה שענף הסאמבו יכלל גם באולימפיאדת ברצלונה.

ויצ׳אסלב בויקו (5) הסובייטי מנחית מול ירון טריבנד (9) ועמית צוקרמן (8) במפגש ההסטורי במוסקווה, בו גברה דינאמו מוסקווה על הפועל קרית אתא 0:3, במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע.

דינאמו הכניעה בנקל / את מעופפי קרית־אתא

גילויי האהדה והאירוח מצויין

התופעה ההסטורית של קבוצת ספורט ישראלית במוסקווה הסתיימה אתמול, כצפוי, בהפסד. מעופפי הפועל קרית אתא נוצחו 3:0 ע״י דינאמו מוסקווה, במסגרת הסיבוב השני של גביע אירופה למחזיקות גביע.

הישראלים גילו יכולת טובה לכל אורך המשחק, אולם העליונות הרוסית היתה מכרעת. במערכה הראשונה הצליחו הישראלים להציג משחק שקול בפרקי זמן לא מעטים ונוצחו לבסוף 15:8. שתי המערכות הבאות היו קלות מאוד, מבחינת הרוסים, והסתיימו בתוצאות 3:15 ו־2:15.

מעבר לתוצאות הספורטיבית של המשחק, היו הישראלים אחוזי התרגשות לנוכח גילויי האהדה באולמה של דינאמו ומהכנסת האורחים המצויינת של הרוסים.

כמה מאות צופים חזו במשחק, ביניהם עשרות יהודים, הניפו דגלי כחול לבן ועודדו כל העת את הקבוצה הישראלית בקריאות קצובות: „הפועל הפועל".

אתמול אמורים היו הישראלים לבקר בבית הכנסת המרכזי במוסקווה ולהשתתף בטקס הדלקת נרות. המארחים, אנשי דינאמו, עשו את הכל כדי להנעים את השהות של הישראלים.

משה אלפיה, יו״ר מחלקת הכדורעף של קרית אתא, ציין אתמול, בשיחה ל„שידורי ישראל", כי כל בקשה ישראלית נענית מיד בחיוב, כולל הבקשה לביקור בקרמלין. הרוסים, שערכו קבלת פנים לקרית אתא בסיום המשחק, הדגישו, כי הם רואים במשחק פריצת דרך במישור היחסים הספורטיביים בין שתי המדינות ולהערכתם צפויים חילופי קבוצות ומשלחות ספורט כבר בתקופה הקרובה.

להערכתם, הטיפול הישראלי המצויין בנושא המטוס החטוף, תרם אף להפשרת היחסים ולחיזוק מעמד ישראל במוסקווה, ובייחוד עם השינויים במישור הספורטיבי, צפוי חימום של היחסים.

דינאמו תגיע לישראל ביום רביעי למשחק הגומלין בקרית אתא וביום חמישי היא תקיים מבחן ידידותי עם הנבחרת הישראלית. היא תתמודד עם קרית אתא במוצאי שבת.

דינמו ברלין גברה על נשות בת־ים

נשות הכדורעף של קבוצת דינמו ממזרח ברלין, ניצחו אמש את קבוצת הנשים של הפועל בת־ים, במסגרת גביע אירופה לאלופות, בתוצאה 3:0 (3:15, 0:15, 4:15) במשחק חד־צדדי.

הישראליות נכנעו פעם אחר פעם להנחתות של הגרמניות מבלי שמצאו להן מענה בחסימות ליד הרשת. לעומתן היו הגרמניות תכליתיות בשבירת ההגנות של הישראליות.

0:3 לבולגריות מול מטה אשר

בנות לבסקי סופיה מבולגריה הביסו אמש כצפוי את בנות הפועל מטה אשר בתוצאה 0:3. המשחק נערך באולם בנעמן במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע לנשים.

המשחק היה חד־צדדי בכל שלביו ובנות מטה אשר לא הצליחו להוות יריב הולם לבולגריות המנוסות. אלה שיחקו בהילוך ראשון ולמעשה האירוח מסביב היתה מעניינת יותר.

הבולגריות זכו לאירוח חם ובסיום המשחק הן נלקחו לארוחה חגיגית משותפת עם בנות מטה אשר בנהריה. משחק הגומלין יערך בסופיה.

• ריצ׳ארד לין מג׳מאיקה שנבחן ע״י זאב זלצר בארץ אמור להגיע הערב לארץ כדי לשחק בהפועל צריפים חולון.

החורף החם בכדורסל יוצא השבוע לדרך

מאת משה כהן

החורף החם של הכדורסל הישראלי יפתח הערב במשחק הליגה בין מכבי חיפה והפועל ת״א ויסתיים ביום חמישי במשחק הפתיחה של גביע אירופה לאלופות בין מכבי ת״א לברצלונה.

זמן ממושך המתינו חובבי הכדורסל לפתיחת החורף החם. עד־כה כולם דיברו וניסו להעריך מה מצפה לנו. כעת יפנו הדיבורים את מקומם למעשים והקבוצות הישראליות ינסו להכנס השבוע ברגל ימין למעגל המשחקים.

לכן, שניים ממשחקי המחזור ה־12 בליגה הלאומית בכדורסל הוקדמו ואמש נערך המשחק הראשון בין הפועל גליל־עליון לאליצור רמלה והערב יערך המשחק בין מכבי חיפה להפועל ת״א.

המשחק בחיפה עשוי להיות מעניין, שכן קשה לחזות השנה את יכולתה של מכבי חיפה. שחקניה מסוגלים להתעלות על עצמם מול קבוצות הצמרת. אומנם שחקני הפועל טובים יותר, אבל כל תוצאה אפשרית. במשחק הראשון בין שתי הקבוצות שנערך בפתיחת העונה זכו התל־אביבים בנצחון קל. הערב יהיה להם הרבה יותר קשה.

מחר יערכו יתר משחקי המחזור ה־12 ובמרכזם יעמוד המשחק בין מכבי ראשל״צ למכבי ר״ג. המשחקים האחרים יפגישו את המוליכה, מכבי ת״א עם סוגרת הטבלה, הפועל איתן/גבת, הפועל ירושלים – הפועל חולון ואליצור נתניה מול הפועל חיפה.

ביום שלישי יפתח הפסטיבאל האירופי. הפועל גליל־עליון תפתח את משחקי בית רבע הגמר של גביע אירופה למחזיקות גביע במשחק חוץ קשה באיטליה מול קאזרטה.

ביום רביעי תארח הפועל ת״א באולם אוסישקין במסגרת בית רבע הגמר של גביע קוראץ׳ את הקבוצה היוונית, אולימפיאקוס.

השבוע האירופי יגיע לשיאו ביום חמישי, כשמכבי ת״א תארח במחזור הפתיחה של בית הגמר לאלופות את אלופת ספרד, ברצלונה.

פורסמו נבחרות הכדורסל / הלאומית וסגל העתודה

מאת משה כהן

בעקבות פגישה ממושכת שנערכה אתמול בין ראשי איגוד הכדורסל לבין נציגי קבוצות הליגה הלאומית הוחלט על כמה שינויים בנבחרות הלאומיות של ישראל.

בפגישה הממושכת, שנערכה במכון וינגייט, נטלו חלק ראשי איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ׳ ואיתן חפר, המאמנים הלאומיים, רלף קליין ומשה ויינקרנץ ונציגי קבוצות מכבי ת״א, הפועל ת״א, הפועל חולון, מכבי ר״ג, מכבי ראשל״צ ומכבי חיפה. בפגישה העלו נציגי הקבוצות כמה דרישות. בעיקר ביקשו להפחית את כמות האימונים, כיון שלטענתם השחקנים עייפים מהמשחקים במסגרת הליגה ובמסגרת גביעי אירופה. גם בקשה לשחרור של כמה שחקנים הועלתה בפגישה.

רלף קליין הסכים להענות לבקשת הפועל ת״א והודיע על שיחרור של ג׳יימס טרי מהסגל. טרי יוזמן לסגל רק אם לאבנון טרסר לא יוכל מסיבה כלשהיא ליטול חלק במשחקי דרג ב׳. בכל מקרה, שני השחקנים שחומי העור לא יכולים לשחק יחדיו, כיון שחוקת פיב״א מגבילה שיתוף שחקנים מתאזרחים.

גם שני שחקני הפועל גליל־עליון, עופר פליישר ואבי מזרחי, שוחררו בינתיים מהסגל, כיון שקבוצתם תשהה במחנה אימון בין שני משחקיה באיטליה וצרפת במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע. לעומת זאת, נדחתה דרישת ראשי הגליל לשחרר גם את נדב הנפלד, שלא יכול ליטול חלק במשחקי הקבוצה.

האימונים בסופי השבוע קוצרו, כדי לאפשר לשחקנים להתאמן גם בקבוצות. הנבחרת הישראלית תמריא לצרפת ב־26 בדצמבר כדי ליטול חלק בטורניר חג המולד, שיערך בהשתתפות נבחרות ברה״מ, יוגוסלאביה, צרפת וישראל. יום לאחר הטורניר תשתתף הנבחרת במשחק הוקרה בליאון מול נבחרת מקומית. בקשת ראשי הפועל ת״א לשחרר את עמוס פרישמן והאחרוני לאסוף ממשחק זה נדחתה.

לאחר הטורניר בפאריס תצא נבחרת העתודה לטורניר בין לאומי בפולין בהשתתפות נבחרות: פולין, בולגריה, הונגריה וצ׳כיה ושתי קבוצות מברה״מ. בגלל חשיבות הטורניר הוחלט כי ארבעה משחקני הנבחרת הלאומית יצורפו לנבחרת העתודה. מדובר בנדב הנפלד, עדי גורדון, עופר פליישר וגיא ריבלים.

רלף קליין מסר אתמול את שמות שחקני הנבחרת הלאומית שיטלו חלק במחנות האימון עד היציאה לפאריס: דורון ג׳מצ׳י, עמוס פרישמן, עדי גורדון, חיים זלוטיקמן, אריה רוזנברג, נדב הנפלד, מוטי דניאל, אבי מאור, לאבנון טרסר, האורח לאסוף, עופר פליישר, אמיר בינו וגיא ריבלים. כאמור, שחקני הגליל ישוחררו ממחנה האימון הקרוב בגלל שהייתם בחו״ל.

גם סגל שחקני העתודה נמסר לפרסום ומהרכבו יגונפו ארבעה עד ליציאה לפולין. אלה השחקנים: גלעד כץ, עדי גורדון, אלון שמר, ליאור ארדיטי, גיא גודס, קורן אמישה, אסף ברנע, רון שטרייכמן, איציק כהן, אבי מזרחי, אסלס ושמעון אמסלם.

אוסטרליה גמלה לאיי פיג׳י 1:5

שרות דבר

נבחרת הכדורגל של אוסטרליה היא יריבתה של ישראל במוקדמות הגביע העולמי. כך נקבע אתמול בניוקאסל, כאשר האוסטרלים גמלו לנבחרת איי פיג׳י על המפסד במשחק הראשון (1:0) והביסו אותם בצורה משכנעת בשיעור 1:5.

עתה מצפות נבחרות ישראל ואוסטרליה למפגש הכפול בין ניו־זילנד וטאייוואן כדי לדעת מי תהיה הנבחרת השלישית בבית הגמר של האיזור האוקייני.

„קפטן" הנבחרת האוסטרלית, צ׳רלי יאנקוס, הובהל לבית החולים לאחר ששבר את אפו בהתנגשות עם שחקן יריב. השופט הניו־זילנדי קאן וואלאס הרחיק מהמגרש את קשר המילואים של פיג׳י, ג׳ון האסיסוני, לאחר שניהל ויכוח עם השופט.

המשחק עצמו היה סוער ובמהלכו שלף השופט ארבעה כרטיסים צהובים, שניים לכל קבוצה.

האוסטרלים מחקו את יתרון פיג׳י כבר במחצית הראשונה, בסיומה הוליכו כבר בשיעור 0:2. יאנקוס הבקיע את השער הראשון בדקה התשיעית בבעיטה ארוכת טווח אל בין חיבורי הקורות.

שחקני פיג׳י כמעט ולא סיכנו את שער אוסטרליה והשוער ג׳ף אוליבר נותר מחוסר עבודה במרבית דקות המשחק.

גליל עליון 151 / אליצור רמלה 59

מאת נירית דותן

בריחה: כך ניתן לכנות את מה שאירע אמש באולם הכדורסל בכפר גלעדי. קבוצת הפועל גליל־עליון הביסה את נערי אליצור רמלה בתוצאה 59:151 (29:81). המשחק שנערך במסגרת משחקי המחזור ה־12 היה המבחן האחרון של שחקני הגליל לפני צאתם הבוקר לאיטליה כדי לשחק שם ביום שלישי במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע. אולם, אוי ואבוי למבחן כזה.

המבוכה הכספית לא אפשרה גם אמש לשחקני החמישייה הראשונה של רמלה להתייצב למשחק והם נאלצו חמישה שחקנים צעירים לשמש בשר תותחים לכוכבי הגליל. ראשי רמלה הבטיחו כי הבריחה תסתיים בקרוב לאחר פתרון הבעיות הכספיות.

חניכיו של מולי קצורין לא גילו רחמים וממש מחצו את הרמלאים האומללים. גם שיתופם של כל שחקני הספסל של הגליל במהלך המחצית השניה, לא עזר הרבה לרמלאים.

שפטו ולינגר ואבו־עראב לעיני 1000 צופים בכפר בלום.

נקודות לגליל: נורן 35, ליף 25, כוהלי 20, מרסיק, פליישר ושני כהן 14 כ״א, גינרין 11, מזרחי 8, מאלביץ 6, פרימן 4.

נקודות לרמלה: ניסים משה 19, מאיר דנאן 18, מיקי הרמן 9, אשר משה 7, גורדון ווזניק 3 כ״א.

התעמלות

המתעמלת פראנסין גארט מהפועל קרית ביאליק ניצחה אתמול בתחרות מבחן בהתעמלות לאחר שצברה בארבעה תרגילי רשות 36.25 נקודות וקבעה לייצג את ישראל בתחרות הבין לאומית הגדולה שתהיה בסוף השבוע בספרד.

קליעה

קלעי מכבי רעננה ניצחו אתמול בתחרות הליגה באקדח אויר לאחר שצברו 1067 נקודות והקדימו את הפועל קרית אונו – 1051 נקודות. בתחרות האישית דורגו בשני המקומות הראשונים קלעי בית הלחום. ראשון היה יצחק בנריך – 368 נקודות ושני רן אוהד – 363 נקודות.

• קלעי מכבי רעננה ניצחו בתחרות הליגה ברובה אויר לאחר שצברו 1069 נקודות בהקדימם את הפועל קרית אונו – 1066 נקודות. בדרוג האישי ניצח הוותיק, חנן קריסטל מהפועל ת״א – 367 נקודות לפני שאול קדיש.

היאבקות

נבחרת הנוער של רומניה בהאבקות הגיעה בסוף השבוע ארצה ותקיים מחנה אימון משותף עם נבחרת הנוער של ישראל. אימונים משותפים אלה הם במסגרת ההכנות הדו שנתיות של שתי הנבחרות לקראת אליפות העולם בהאבקות בסגנון יווני־רומי שתערך בעוד שנתיים בארץ.

מירוץ לפיד ממודיעין לשדה־בוקר

עשרות נערים עובדים וחיילי חטיבת גבעתי יפתחו הבוקר את מירוץ הלפיד ממודיעין לשדה בוקר.

המירוץ שימשך שלושה ימים יעבור בין ישובי הנגב והוא יקרא „אל הנגב". בסיום המירוץ תערך עצרת המגבית בשדה בוקר.

פסק זמן

עם: אהרן להב

אירופה מחייבת

ראשי ההתאגדות לכדורגל חזרו מביקור קצר באירופה הקרה עם יחסים מפשרים. נשיא פיפ״א, הברזילאי הוואלאנגה, בישר להם, כי לקראת המשחקים הקדם אולימפיים של 1992 בבארצלונה והמשחקי קדם הגביע העולמי (1994) בארצות הברית, תשובץ ישראל באירופה. ההבטחה ניתנה על־ידי הנשיא בלי שיהיו בידיו הבטחות ברורות מצד השושבינים האירופים, אולם הוא נטל על עצמו סיכון, שאיש לא יוזין להמרות את הבטחתו; מה עוד שברית המועצות הפשירה מאד את יחסה לישראל.

הגיעו שאכן אנחנו צועדים אל העידן האירופי. כדאי לבחון עם איזה כלים נעשה את הצעדים החדשים. לפני ימים ספורים חזרה הנבחרת הלאומית ממסע קצרצר ברומניה. המטרה היתה משחקי מבחן נגד הרומנים לקראת המיפגש האוקיאני עם נבחרת אוסטרליה. מעין שידור חוזר למה שהתחולל בעבר הקרוב לפני משחקי סיאול 88. אמנם הפעם משחקי בית וחוץ אבל עדיין אוסטרליה.

התוצאה של המבחן הזה לא החמיאה לנבחרת הישראלית. שלוש אפס תוך 18 דקות, זה לא בדיוק תוצאה שאפשר להתברך בה. הישג זה בוודאי לא, גם אם תנאי מזג האויר היו קשים מאד. אין להבין מכאן שאנו באים לבקר את ההכנות. להפך: צוות המאמנים הלאומי הקרוי בקיצור ש.ב. (שניאור־גרונדמן) מקימים נבחרת ממה שמצוי בקבוצות הליגה הלאומית. הם בחרו דרך לסינון שחקנים. החליטו על לוחמים ולא על כוכבים. מי שמעקב את הצגה, מוצא את עצמו משקיף מהיציע ומהבחינה הזאת אין עוד „פיינשמקרים", שעושים טובה למאמנים ולאומה.

אבל הדרך הזאת של ש.ב. היא קשה מאד לביצוע, כי החומר המצוי בקבוצות אינו מתאים לרמה המופגנת באירופה. מי שהיה כוכב של ממש בארץ, „נזל" לאירופה, שגם היא אינה משופעת כוכבים רבים בקבוצות. קבוצות אירופיות רבות משתפות בשורותיהן שחקנים זרים על־מנת להוציא את הקהל משאננותו ומהעדפתו את המסך הקטן על פני צפיה מהיציע באיצטדיון.

ש.ב. בונים עתה נבחרת למען מטרה מוגדרת מאד: לתפוס מקום ראשון בבית האוקיאני בקדם עולמי לקראת איטליה (1990). הסיכוי להגיע לשם קלוש, כי אחרי אוסטרליה – אם וכאשר – צריך עוד להתמודד במהלך ביניים עם נבחרת דרום אמריקאית. אולם ההבטחה שהביאו, כאמור, ראשי ההתאגדות ממרכז פיפ״א בציריך, דורשת הכנות אחרות לגמרי. העובדה שהרמה הכללית בליגה הלאומית שלנו כיום שואפת לאפס והכושר הגופני של השחקנים מספיק אולי להתרוצץ בין משרדי האגודה לבין הבנקים ובין עוה״ד לבין בתי המשפט כדי לאסוף חובות ושכר – מחייבת קומבינה אחרת, אם מבקשים הלך ראה אטרקטיבי להצגת הסכולת המיושנת שלנו.

צריך להפסיק את „התנועה הסרכזית" בסגל הנבחרת. מספר הכניסות והיציאות של שחקנים צריך לרדת למינימום הכרחי. אי אפשר לנהל אימונים רציניים, כשבכל שבוע יש בסגל פנים חדשות. ש.ב., או כל מי שימונה אחריהם למשימה, חייבים לגבש 18 – 22 שחקנים, שיתאמנו וישחקו יחד מירב הזמן, גם אם פה ושם תחול ירידה אצל אחד או כמה מהם. ירידה בכושר היא טבעית אצל כל ספורטאי, אבל אם הממוצע שלו סביר, אפשר להפיק ממנו רמה מעל לסבירה במאמץ חד פעמי בנבחרת, אבל זאת בתנאי שיתר התנאים נתונים. כמו גיבוש מקצועי וחברתי. פירוש הדבר מתמיד, רצון לשחק ביחד, אוירה חברית בין בעלי מקצוע, העובדים תחת קורת פירמה אחת, ועוד מיני זוויות סוציולוגיות ופסיכולוגיות הנדרשות מצוות של בני־אדם.

הצוות המתגבש הזה מוכרח, במציאות המאכזבת שלנו בקבוצות, לבנות את עצמו יש מאין. אסור לסמוך על אימוני הכושר בקבוצות, יש לקיימם בנבחרת, עד שתתגבש התשתית. יש להתאים טאקטיקה וניהול משחק על פי יכולתו של היריב והתורן ובעיקר להחזיק את מערך ההתקפה. באירופה חוזר להבקיע שערים. בכל משחק מבקיעים די הרבה, בלי לזנוח את ההגנה. מכאן שהרבה שחקנים הם רב־תכליתיים בהיותם בעלי כושר ניידות גבוה והנעת כדור מתמדת לשטחים פתוחים.

בעבר היה לנו כבר מצב דומה. גיולה מאגרי האגדי בא אלינו מהונגריה בתקופה של שפל גדול. הוא בחר סגל שחקנים על פי התרשמות אישית ואינטואיציה. לא תמיד נמצאו כל השחקנים בכושר שיא בקבוצותיהם, אבל הסגל הלאומי היה ירוק ומוזהר היטב. שחקן בנבחרת לא היה „תלמיסט", אלא שם מסחרי. לשחק בנבחרת היתה תווית, לא שאלו כל יום שני וחמישי מי זה ומי זה ואיזה קבוצה הוא. סגל נבחרת בנים בהתגבדה ומבחינה זאת יעילה אולי שיטתו של פרנק ארתק האוסטרלי. לא המפה הגדול שלו, כי אם הסגל הקבוע והמאוחד.

חסימה

ישראל קיסר ושמעון פרס בפגישה בבית הוועה"פ של ההסתדרות. (צילום: ישראל סימיונסקי)

אחוז החסימה בהסתדרות יועלה ליותר מ־2 אחוזים

מאת חיים באומר, סופר 'דבר'

"אחוז החסימה בבחירות להסתדרות יועלה ליותר מ־2 אחוזים" — מסר ביום ו' מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בפגישה של שרים מסיעת העבודה בראשותו של היו"ר שמעון פרס עם צמרת ההסתדרות שהתקיימה בלשכתו של קיסר.

קיסר הסביר, כי לפני שהונהג אחוז החסימה בבחירות להסתדרות, יוצגו בוועד הפועל של ההסתדרות 12 סיעות, מהן סיעות זעירות שקיבלו בבחירות שברי אחוזים. כשהועלה אחוז החסימה ל־2 אחוזים, הצטמצם מספר הסיעות לארבע. עם הסיעות שלא עברו בבחירות האחרונות להסתדרות את אחוז החסימה (2%) נמנות, בין היתר, "התחיה" שקיבלה 1.9 אחוזים ו"שינוי" שקיבלה 1.6 אחוזים מהקולות.

גורמים בהסתדרות מציינים כי עדיין לא נקבע השיעור המדויק של אחוז החסימה החדש. לפי הערכות, יעמוד אחוז החסימה לבחירות הקרובות על 2.5 אחוזים.

קיסר נמנע מלהודיע בפגישה אם הבחירות להסתדרות יתקיימו במועד הקרוב, מועד שבו ימלאו ארבע שנים מאז התקיימו לאחרונה בחירות לוועידת ההסתדרות — או יידחו לנובמבר בהסתמך על החוקה המאפשרת לקיים את הבחירות עד שישה חודשים לאחר המועד.

לשכת 'העבודה' לא ידעה מהתחייבות ביילין לאגו"י

מאת עליזה ולך, סופרת 'דבר' לענייני מפלגות

בישיבת שרי מפלגת העבודה ביום ה' האחרון חשף שר האוצר יצחק רבין שני מסמכים, שמעידים השרים וחברי לשכת מפלגת העבודה לא ידעו על קיומם: מכתב שכתב ח"כ יוסי ביילין לאגודת ישראל יום לפני כינוסה של הלשכה ובו נוסח למגעים הקואליציוני בין המערך לאגודת ישראל.

חשיפת המסמכים עוררה סערה בישיבת השרים וגררה התקפה חריפה של רבין על שמעון פרס.

בישיבת הלשכה ביום ו' שעבר אמר רבין, כי נודע לו ש"החלטת מועצת גדולי התורה מאתמול (יום ב') היתה על סמך מתחייבות שהמערך יבטל את חוק המשמעת הסיעתית בעניין 'מיהו יהודי'". רבין סבר שאת המתחייבות נתן רפי אדרי, אך בו במקום הסתבר לו שכיוון לאיש הלא־נכון. במתק שהעביד לו מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, נכתב אותו טופס, זה י.ב.

גם לברעם נודע על העניין לא מפי אנשי מפלגתו, אלא מפיו של ח"כ מנחם פרוש, שסיפר לו כי מכתבו של יוסי ביילין מיום אתמול הביא לשינוי בעמדת חברי מועצת גדולי התורה, שהוסיפו [illegible] לא [illegible] יוסי ביילין [illegible] הלשכה [illegible] שותף לקבוצה שהובילה את המהלך להליכה לאופוזיציה. בנאום נרגש אמר ביילין, שדווקא ביום ש־62 ח"כים אמרו שהם מעדיפים ממשלה בראשות המערך, מחליטה המפלגה ללכת למו"מ עם הליכוד על השתתפותה בממשלה בראשות שמיר.

"ביום הזה, כאשר יש רוב להרכיב ממשלה, או לפחות להיקרא לנשיא, אני חושב שזאת עלולה להיות הכרעה היסטורית להצטרף לממשלה בראשות הליכוד לארבע שנים", אמר ביילין. "אני פשוט מתחנן בפני השרים", אמר ביילין. "תסבירו לי למה אתם עושים לנו את זה? איך זה יכול להיות שכל השרים בעד ההצעה להיכנס למו"מ עם הליכוד? ודווקא אנחנו נבחר."

רק בישיבה עם נציגי 'אגודת ישראל' בביתו של רפי אדרי, ביום ה' שעבר, הבין רבין מתוך דברי בני־השיחה שמולו, שיש איזה מסמכים שסללו את הדרך למה שכונה בסוף השבוע שעבר במפלגת העבודה ה"הונאה הגדולה" בלשכה. ביילין היה מוכן להתחייב לא רק על "הצעה חיובית לשינוי עמדת המפלגה בנושא 'מיהו יהודי'", אלא גם לפרסם את שאיפתה של מפלגת העבודה לשינוי שיטת הבחירות. להלן הסעיפים הרלוונטיים:

במכתבו של יוסי ביילין אל ח"כ שמואל הלפרט מה־29 בנובמבר נאמר: "להלן סיכומי הדברים שאליהם הגענו בשיחות שקיימנו בין המערך לאגו"י:

"6. כל הצעה לשינוי שיטת הבחירות תתואם מראש בין המערך לאגו"י.

"7. ייעשה להחזרת הסטטוס־קוו ולשמירתו בעניין שבת.

"8 יישאר הסטטוס־קוו בעניין ביום בחורי ישיבה לצה"ל.

"10 באם תוקם ממשלה בראשות המערך ובהשתתפות אגו"י, תובא למרכז מפלגת העבודה הצעה חיובית לשינוי עמדת המפלגה [illegible]

[illegible] יוסי ביילין, ביום [illegible] המסמכים חברי מפלגה שבאבק [illegible] נגד הקולות בסעיפי הדת במצע המפלגה.

הסעיף הראשון בנספח מדבר על "אכיפת חוקים בתחומים: א. התועבות, ב. צמצום חילולי שבת, ג. חוק הארכיאולוגיה, ד. חוק החזיר, ה. חוק המיסיון (מורמונים)".

בסעיף האחרון בנספח נאמר: "בהבנה שמרכז מפלגת העבודה אכן יאשר את האמור בסעיף מספר 1 להסכם (הצלת משמעת סיעתית המחייבת את כל חברי סיעת המערך להצביע בעד חוק 'מיהו יהודי'. טעונה אישור מרכז מפלגת העבודה), לוח־הזמנים לביצוע יאפשר השלמת הליך החקיקה בתוך שלושה חודשים".

לא יסעו לז'נווה

מנהיגי מדינות אירופה התאספו אתמול לצילום 'משפחתי' בטירה העתיקה של רודוס, האי בו התכנסה מועצת הקהילה האירופית. שרי החוץ של הקהילה החליטו בוועידת הפסגה שלא לשלוח את 12 שרי החוץ לז'נווה כדי לשמוע את דברי יאסר ערפאת לפני המליאה. (צילום: א.פ.)

ראשי השוק נמנעו מהחלטה על יוזמת מו"מ חדשה למזרח־התיכון

מאת גדעון קרץ, סופר 'דבר' בצרפת

פאריס (מיוחד ל'דבר'). — למרות לחצן של צרפת, יוון, איטליה וספרד לא קיבלה פסגת ראשי השוק האירופי המשותף ברודוס כל יוזמה בנושא הסכסוך במזרח התיכון ולא הוסיפה דבר לנוסח ההצהרה שנתקבל על ידי שרי החוץ של הקהילה בבריסל.

יוון הציעה כמה הצעות ובתוכן קביעת שלוש מדינות שיקיימו מגעים עם כל הצדדים, כולל אש"ף, במטרה לגשר על חילוקי הדעות, ולהביא לכינוסה של ועידת שלום בין־לאומית. אך התנגדות פסקנית של בריטניה, הולנד וגרמניה הכשילה את ההצעות.

הנשיא מיטראן היה מעוניין גם בתגובה אירופית על החלטת ארה"ב שלא להעניק אשרת כניסה ליאסר ערפאת. בהקשר זה נדחתה גם הצעה שנתמכה על־ידי צרפת ושלוש המדינות הים־תיכוניות האחרות, שלפיה ייוצגו מדינות השוק האירופי על־ידי שרי החוץ שלהן במושב המיוחד של עצרת האו"ם בז'נווה ב־13 — 15 בדצמבר, שיוקדש לנושא הפלשתיני ויארח את ערפאת. לבסוף הוחלט, כי רק שר החוץ היווני, המשמש היו"ר התורן של השוק, יבוא לז'נווה. שאר המדינות ייוצגו על ידי שגרירהן באו"ם.

שר החוץ הפולני לסופר 'דבר' בפאריס:

יחסי פולין וישראל לא יתפתחו כל זמן שיהיו נפגעים בשטחים

מאת גדעון קרץ, סופר 'דבר' בצרפת

פאריס, (מיוחד ל'דבר'). — "היחסים שבין ישראל לפולין הם טובים. אני מרבה לפגוש את נציגכם בוורשה, מר פלצור. באחרונה קיבלה נציגות ישראל מעמד עצמאי והיא לא קשורה עוד לשגרירות הולנד. מר פלצור מופיע עתה כנציג רשמי של מדינת ישראל וזהו ביטוי להתקדמות ביחסים. אשר לכינון יחסים דיפלומאטיים מלאים — איך נוכל לכונן אותם כששומעים כל יום על נפגעים נוספים בשטחים?" כך אמר לסופר 'דבר' שר החוץ הפולני תדיאוש אולחובסקי, שביקר בפאריס.

לעומת זאת, בעקבות פגישה שערך אולחובסקי ביום שישי עם ראשי הקהילה היהודית בצרפת, ושעיקרה הוקדש לנושא מנזר של מסדר הכרמליטיות, שנבנה בשטח מחנה אושוויץ, אמר דיפלומאט פולני בכיר בפאריס, כי הפרשה עלולה לסכך את יחסי פולין עם הקהילה היהודית ועם ישראל. "אם ינוהל על רקע זה מסע תעמולה נגד פולין, למשל, במסגרת סדרת מאמרים צפויה בירחון הרשמי של הקהילה היהודית בצרפת, תיאלץ פולין להגיב בחריפות". אמר היועץ הבכיר בשגרירות פולין, ולדמר שצ'פנסקי. "ממשלת פולין הסכימה להסדר, שהושג בגרון בין הקהילה היהודית לבין הכנסייה הקאתולית, אך אין היא יכולה לכפות את רצונה על הכנסייה, המהווה גורם עצמאי בפולין. ייתכן שיש מקום להתערבות הוואטיקאן בגרון", אמר הדיפלומאט הפולני.

טלקס 'היסטורי' מברה"מ לישראל פתח סיפור חטיפת המטוס

נמל התעופה עבד בנוהל חירום אך האווירה היתה כמעט־קרנבל

רק כשה'בנדיטים' מסרו נשקם התברר הנעלם הגדול: הם לא יהודים

מאת אריה איזן ושלי זליגר, סופרי 'דבר'

קצת אחרי שמונה בערב התרומם המסלול והאליושן 76־ט' הובל אחר־כבוד לבסיס של חיל האוויר. קבלת שבת בארץ־ישראל. קציני צה"ל מחו מעל פניהם את אחרוני החיוכים ושבו לבתיהם. מאות העיתונאים שבו לבסיסיהם בשלום, ובבית המעצר נחקרו חמישה בנדיטים רוסיים מהרי קווקז. אנשי צוות המטוס, שהיו כעין בני ערובה, הועברו בבסיס חיל האוויר מידיים ישראליות לידיהם של נציגי המשלחת הקונסולארית הסובייטית בישראל. הסיפור הסוריאליסטי בא (כמעט) אל סיומו.

אנחת רווחה פרצה מפי שר־הבטחון והסובבים אותו בליל שבת, כאשר התברר שחוטפי המטוס הסובייטי אינם יהודים. השניים קיבלו את הידיעה בחדר־המלחמה המאולתר, שהוקם בנמל התעופה בן־גוריון עוד לפני־הצהריים. היו במקום הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע, מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, וכן שר־התחבורה חיים קורפו ויו"ר רשות שדות־התעופה אריה גרוסברד.

הטלפונים ומכשירי הקשר עבדו שעות נוספות. נמל התעופה בן־גוריון, שכבר ידע חפ"קים ומבצעי חטיפה וחילוץ עמד אמנם דרוך ומוכן, מתורגל ומשומן היטב, אבל באווירה היתה תחושת־לוואי של קרנבל. דווקא העיתונאים, מנוסים לא פחות מכוחות הבטחון, הריחו סיפור משונה, מותח ומעורר עניין אמנם, אבל לא דראמה מתמשכת.

"אינני מבין איך מעצמה גדולה כרוסיה אפשרה לחמישה שודדים קטנים, חמושים בכמה אקדחים וברובה־ציד לצאת, אחרי שכבר שחררו את בני־הערובה", אמר אחר־כך השר רבין בצאתו מהמגדל. "ההתמודדות עם חוסר הוראות ועם מידע לוקה ולא תמיד אמין היתה האתגר הקשה ביותר", אמר אחד המפקדים הבכירים, "חששנו שתצוץ אפשרות שעליה לא חשבנו, למרות שהתכוננו לכל אפשרות".

טלקס היסטורי

היה זה סיומו המבורך־כמעט של יום מתיש ומתוח מאוד, שהחל סמוך לשמונה בבוקר, כאשר התקבל בטלקס שבחדר הקשר של נמל התעופה בן־גוריון מברק באנגלית עילגת, ראשון מסוגו בעולם, ממינהל התעופה האזרחית של ברה"מ. "מבקשים באדיבות להודיע לנו על אפשרות לקבל איל76 76519 בנה"ת בן־גוריון בדרך טאליק, אנקרה, לרנקה, תל־אביב. על הסיפון — ילדים, שנלקחו על־ידי קבוצת תוקפנים חמושים, הדורשים להביא את הילדים לתל־אביב. מיטב הברכות. מבקשים תשובה דחופה".

המברק נשלח בשעה 5.44 לפנות בוקר מברה"מ והתקבל כעבור שתי דקות בארץ, בשעה 7.46 לפי שעון ישראל. למרות האותנטיות שלו, התייחסו אליו אנשי הנמל בחוסר אמון. "זו עלולה להיות מתיחה", אמר מנהל השדה מוטי רבי, שריווח על קבלת המברק, והורה לוודא את אמיתותו. ככל הידוע, היתה זו הפעם הראשונה בהיסטוריה, שהתקיים קשר ישיר בין שלטונות התעופה הסובייטיים והישראליים.

הקשר התחיל לחפש במדריך הבין־לאומי את מספר הטלקס של מינהל התעופה הסובייטי, "מיניסטריון התעופה האזרחית", והתקשר לבקש אישור, שאכן שלחו את המברק. משהתקבל האישור, דיווח מיד לגורמים המוסמכים. שר־הבטחון קיבל את הידיעה בשעה 9.00, כאשר ניהל דיון בנושא השטחים. הדיון הופסק ותשומת־הלב הופנתה לנושא הבוער. הכרזה כוננות, עד שהמערכת כולה עמדה על הרגליים: פיקוד המרכז על כוחותיו, משטרת ישראל, מד"א, מערכת כיבוי־האש. כעבור זמן יבקש שר־הבטחון גם את עזרת השגרירות האמריקאית בהבהרת המצב.

הרוסים באריזה הכחישו

המבוכה גברה, משנודע שהדיפלומאטים הסובייטיים בארה"ב מכחישים מכל וכל את העניין כולו. בשעה 11.00 טלפנו מרשת הטלוויזיה האמריקאית נ.ב.סי. מניו־יורק אל דובר רשות [illegible] מנחם איל [illegible] בהאשימה [illegible] הידיעה המכחישה מכל וכל [illegible] מטוס סובייטי את [illegible] לישראל. אולם [illegible] שלטונות התעופה [illegible] את הקשר [illegible] והודיעו, שאישרו למטוס הסובייטי להמריא בשעה 12.00 בצהריים.

עתה החלו להישמע קולות אזעקה ברחבי נמל התעופה ועשרות אמבולנסים ומכוניות כיבוי מכל הסביבה התקבצו אל נמל התעופה בהתאם לתוכנית ערוכה מראש. רחבת הכניסה לנמל התמלאה מאות כלי רכב, של מתנדבי מגן־דוד־אדום, שהוזעקו למקום, וכן מאות שוטרים מכל הארץ.

בינתיים הזעיקה השגרירות האמריקאית בישראל את שגרירות ארה"ב במוסקווה. בעקבות זאת, הגיע ראש המשלחת הקונסולארית הרוסית בישראל, ומסר מידע מלא אודות המטוס ונוסעיו.

רצו להגיע לישראל האנטי־קומוניסטית

רק עתה הצטיירה תמונה מלאה. הסתבר, כי חמישה אזרחים סובייטיים מאיזור קווקז נידח, חטפו יום קודם אוטובוס ובו 31 תלמידים ומורה. תמורת שחרורם דרשו 2 מיליון דולאר ומטוס, שבו יוכלו לצאת מברה"מ. מטעמים השמורים עימם החליטו השלטונות להיענות לתביעה. משהגיעו החוטפים למטוס, שחררו את התלמידים ואת המורה והחלו מתייעצים לאן הם רוצים להגיע. הם היססו בין עיראק, פקיסטאן, דרום־אפריקה וישראל. לבסוף בחרו בישראל, כפי שיאמרו אחר־כך, "משום שאתם מדינה חופשית אנטי־קומוניסטית".

ראש הנציגות הסובייטית בישראל העלה שלוש בקשות: שהמטוס יורשה לנחות בישראל, שהצוות והמטוס יוחזרו מיד ושהחוטפים יוסגרו לסובייטים. רק עתה הובהר, כי אין מדובר במטוס חטוף, אלא במטוס שהועמד לרשות השודדים, וכי אין בו ילדים, אלא רק שמונה אנשי צוות, לבד מהשודדים.

המטוס הסובייטי המריא מעט אחרי השעה שתיים לפי שעון ישראל משדה־התעופה מינרלניה־וודי שבקווקז. זמן הטיסה המשוער חושב והועמד על כשלוש שעות. לפיכך, בצפוי שהמטוס ינחת בארץ בשעה 5.10 אחר־הצהריים. בעוד הרמטכ"ל וקציניו ממשיכים בהכנותיהם, החלו להיאסף בשדה מאות עיתונאים, צלמים וצוותי רדיו וטלוויזיה ישראליים וזרים, שרוכזו באולם הנוסעים היוצאים בפיקוחם של אנשי דובר צה"ל, רשות שדות־התעופה ולשכת העיתונות הממשלתית. התנועה בנמל נמשכה כרגיל ובאחת הטיסות הגיע לארץ המשורר יבגני יבטושנקו. בתנאים רגילים היה הוא עצמו מושך לנמל כתבים וצלמים, אולם עתה הגיע כמעט כאלמוני.

משהגיע המטוס לתחום הפיקוח האווירי הישראלי, סמוך לשעה 5.00, הוא עוכב מעל לים, כדי לאפשר את זיהויו ואת השלמת הסידורים לנחיתתו. רק בשעה 5.30 הוחל להתקרב לנתב"ג.

שלום, אנחנו כאן

בהיכנסו לתחום השליטה של ישראל התקשר הקברניט הרוסי למגדל־הפיקוח בנתב"ג. באנגלית צחה הזדהה ואמר: "שלום, אנחנו כאן ומתכוננים לנחיתה". הוא לא שכח לנטוש את הנוהג המקובל בברה"מ לדבר בקילומטרים והחל מיד מדבר במיילים ימיים (מייל = 1.8 ק"מ). ממגדל־הפיקוח ענה "ברוכים הבאים". מה מסרת באוכסה? הקברניט הסביר את מהות הטיסה ותיאר את נוסעיו ואת החימוש שברשותם. אחר־כך יתברר, שלבד משלושת האקדחים, שעליהם ידע, היה לשודדים גם רובה קצרקנה, עליו לא ידע.

מיד עם נחיתתו הואר המטוס בזרקורים עצקיים והוקף בחיילים ובאנשי הבטחון.

הדלת הקדמית נפתחה ואחרי עיכוב קצר ירדו ממנו ראשונים שלושה אנשי צוות המטוס בבגדים כהים ובפנים חתומות, אך ללא סימני מתח. החפ"ק הישראלי הבכיר היה שם ואיתם ליווה יאשה קאזקוב, הסירובניק הראשון, שעלה ארצה לפני כ־20 שנה, ושימש מתרגם.

משא ומתן קצר עם צוות המטוס, שסרב לזוז מן המטוס, עוד קצת אינפורמציה על נוסעי המטוס, ואז עולים הרמטכ"ל וקצין בכיר נוסף אל המטוס. ראש השודדים נותן בידי הקצין את אקדחו. סך הכל ארבעה אקדחים ורובה ציד קצר־קנה.

שני מיליון על המסלול

כעבור זמן קצר נשמעה דפיקה בדלת והשודדים הודיעו על כוונתם לצאת. הם יצאו מתוחים מעט, ארבעה גברים ואשה, ושקי השטרות בידיהם, דמי הכופר בשווי של 2 מיליון דולאר. לעיני החיילים ואנשי הבטחון פתחו את השקים ושפכו את תוכנם לארץ. הסתבר, שבידי השלטונות בקושי לא היו מספיק דולארים, והם הוסיפו מכל הבא ליד, רובלים, דולארים, לירות שטרלינג, מרקים וכו'. כמו בסרט בזיל משתאים הבכירים, החמישה יורדים. על צווארו של הרמטכ"ל נופל אחד הפושעים "[illegible] ערפאת", הוא מחבק אותו וממלמל "פלשתינה, פלשתינה". הם רצו להגיע לישראל, אבל הם רוצים לחזור שהם כאן. איך מוודאים? בודקים תעודה. בהלשון עלגים הם מבקשים ציוד של מגדלור על תעודה, אבל יתפתקו גם בכמה מלים ביידיש. לבושים מעילים כבדים, אחד מהם מקפץ בידיו מעשה אומן חפיסת קלפים משומשת.

רק עתה התברר מה שהיה בבחינת הנעלם הגדול: הם אינם יהודים. הדבר רווח מיד למגדל־הפיקוח ואז פרצה אנחת הרווחה המבוכה, שכולם חששו מפניה, נעלמה. מדובר בעבריינים שישופלו בכל עבריין, בהתאם לחוק.

טלקס ממוסקווה

```
INCOMING TELEX     R015003  02-DEC-88     1/1
R015003"  05:46

ZCZC LRA072 020543
DD LLAAYYYX LLBGYDYX LLADYAYX
020544 LLBGYFYX

MOSCOW, THE MINISTRY OF CIVIL AVIATION OF THE USSR.

KINDLY REQUEST TO INFORM US THE POSSIBILITY OF GETTING
IL76 76519 IN A/P BEN-GURION ENROUTE TALIK, ANKARA, LARNAKA,
TEL-AVIV. ON THE BOARD- CHILDREN, TOOKED BY GROUP OF ARMED AGRESSORS,
WICH DEMAND TO GET THE CHILDREN TO TEL-AVIV.
BEST REGARDS. PLS URGNET ANSWER.
TLX 64 411182
```

הטלקס הראשון ממוסקווה המודיע לישראל על חטיפת המטוס

אנשי ה'ק.ג.ב.' נחשפו לתקשורת כדי להסביר את התנהגותם:

נכנענו לדרישות הפושעים כי הם החזיקו בכמה ילדים כבני ערובה

החוטפים לא ידעו לאן לטוס והתלבטו בין פקיסטן, דרא"פ וישראל

מוסקווה (עי"ד וע"צ). — בהופעה נדירה של אנשי הק.ג.ב. במסיבת עיתונאים של משרד החוץ הסובייטי נמסר אתמול כי החוטפים שהגיעו שלשום לישראל החזיקו ילדים כבני־ערובה באוטובוס במשך 22 שעות לפני שהסכימו השלטונות הסובייטיים להעמיד לרשותם מטוס.

באותה מסיבת עיתונאים נמסר גם כי ישראל הסכימה להחזיר את החוטפים לברה"מ וכי פקידים סובייטיים יצאו אתמול לישראל כדי להביא אותם בחזרה לברה"מ. אנשי הק.ג.ב.' מסרו כי הכנופיה היתה מורכבת מארבעה גברים, אך לפי הנתונים שנמסרו לישראל היתה בין החוטפים גם אשה, רעייתו של אחד מבין חברי הכנופיה.

תחילת הפרשה, על־פי גירסת הק.ג.ב.', ביום ה' בשעות אחר־הצהריים, כאשר פתחו אנשי הכנופיה באש לעבר אוטובוס באורדז'וניקידזה. אנשי הכנופיה היו חמושים ברובים, סכינים ותשק מתוצרת בית. לאחר שהשתלטו על האוטובוס העבירו את בני־הערובה — 30 ילדים ומורה — לעיר מינראלייה וודי, במרחק 1200 ק"מ דרומית ממוסקווה, כשהם דורשים שיטיסו אותם למדינה קפיטאליסטית.

סגן ראש הק.ג.ב.' ויטאלי פונומארייב גילה כי טס בעצמו לעיר הדרומית כדי להתייצב בראש צוות החילוץ. הוא סיפר כי במשך כמה שעות סירבו החוטפים לאפשר לשלטונות להביא מזון ומשקה לילדים. החוטפים עמדו על כך שהשלטונות יעמידו לרשותם מטוס תובלה שיוכלו להעמיס לתוכו את האוטובוס, אך לבסוף ויתרו, השאירו את האוטובוס בשדה־התעופה, לקחו עמם 11 ילדים אל המטוס, ואפשרו להם לקפוץ ממנו רק ברגע האחרון.

פונומארייב סיפר עוד כי בראש החוטפים עומד פאבל יאקשיאנץ, נהג בן 38, מכור לסמים שהורשע שלוש פעמים בעבר. הוטף שני זוהה כוולאדימיר מוראבליוב, גם הוא נהג. שני האחרים זוהו בשמותיהם הפרטיים בלבד. במהלך המו"מ דרש יאקשיאנץ שיספקו לו סמים, ותמורתם שחררו החוטפים שמונה ילדים. ילדים נוספים שוחררו בזוגות ובשלשות עם התקדמות המו"מ. אחר כך הובאה למקום אשתו לשעבר של יאקשיאנץ כדי לשכנעו, כאב לילדה בת ארבע, לאפשר את שחרור הילדים.

השיחות בין הצדדים התנהלו בדרדיו, אך לאחר שהתרוקנו סוללות המכשירים איפשרו החוטפים לקולונל "בבגי שרמטייב" לעלות על האוטובוס ולנהל עמם מו"מ ישיר. החוטפים דרשו גם שיינתנו להם כסף ומכונות־ירייה גילה שסקים מלאי כסף נזרקו אל תוך המטוס.

סגן שר החוץ הסובייטי בוריס צ'פלין הסביר כי הסיבה הראשונה להסכמת השלטונות הסובייטיים להיענות לתביעות החוטפים היתה מעורבותם של ילדים בפרשה. הוא תיאר את המבצע כהצלחה. צ'פלין סיפר כי החוטפים לא ידעו בתחילה לאן לטוס. הם הזכירו את פקיסטן ודרום־אפריקה ורק אחר כך את ישראל.

ברה"מ הציעה לחוטפים לטוס לפינלנד. אולם אלה סירבו, כנראה בשל הסכם הסגרה הקיים בין המדינות. צ'פלין אמר עוד כי כל המגעים בין ברה"מ לישראל התנהלו דרך המשלחת הקונסולרית הסובייטית, הקיימת בישראל מאז חודשי הקיץ. עוד אמר כי ביקורו של גורבצ'וב יכלול ביקור ועידוד המבצע ויעקב אחרי ההתרחשויות מקרוב.

סופר 'דבר' גדעון קרץ מוסר, כי הטלוויזיה הסובייטית הציגה אמש ראיון עם קבוצת הילדים שנחטפו על ידי חוטפי המטוס.

הם ניצבו, לבושים היטב, כביכ המראיין אשר הראה לצופים את קליעי הכדורים שירו החוטפים. הילדים סיפרו, כי החוטפים איימו "לפוצץ הכל" אם לא יענו תביעותיהם.

אטלנטיס

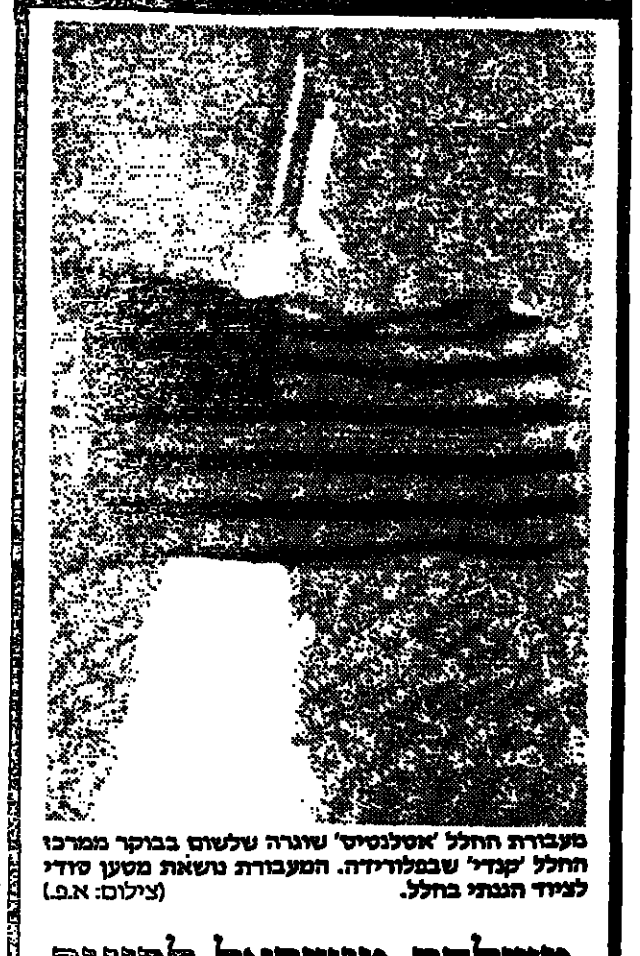

מעבורת החלל 'אטלנטיס' שוגרה שלשום בבוקר ממרכז החלל 'קנדי' שבפלורידה. המעבורת נושאת מטען סודי לציוד הגנתי בחלל. (צילום: א.פ.)

משלחת מישראל לכינוס בין־לאומי בצ'כוסלובקיה

מאת יקיר צור, סופרו המדיני של 'דבר'

משלחת ישראלית בת תשעה חברים יוצאת היום לצ'כוסלובקיה להשתתף בכינוס בין־לאומי, שיציג רגם לועידת שלום בין־לאומית במזרח־התיכון. לכינוס, שמארגן המכון ליחסים בין־לאומיים בצ'כוסלובקיה, הוזמנו נציגי חמשת החברות הקבועות של מועצת הבטחון, ונציגי ישראל, אש"ף ומדינות ערב.

הכינוס יימשך שלושה ימים בין ה־6 ל־8 בדצמבר ובין המרצים הבולטים בו יהיו ח"כ לשעבר מרדכי בראון, שירצה על זכות המדינות לחיות בשלום ובבטחון, חאלד אל־חסן, יו"ר הועדה לקשרי חוץ של אש"ף, שירצה על זכות העם הפלשתיני לעצמאות וריבונות וולאדימיר וינוגרדוב, שר החוץ של הרפובליקה הרוסית ולשעבר שגריר ברה"מ במצרים, שירצה על ויתור המכאניזם של הועידה הבין־לאומית.

במשלחת הישראלית משתתפים אריה יופה מכפ"ם, פרופ' אבישי מרגלית, ואלי תאלר, נציג המרכז הבין־לאומי לשלום, ח"כ תופיק טובי, תמר גוז'נסקי מחד"ש ועוד. את אש"ף ייצגו יועצו של ערפאת, באסם אבו־שריף ופרופ' אדוארד סעיד.

האידיאולוג הסובייטי ניקולאי יפימוב:

הבעיות בהגירת יהודי ברה"מ מקורן בארה"ב

מאת מרים שקם, סופרת 'דבר' בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל'דבר'). — "לנו אין עוד בעיות עם הגירת יהודים מברה"מ. הבעיות הן בארצות־הברית", אמר אמש ניקולאי יפימוב, סגן ראש המחלקה האידיאולוגית של המפלגה הקומוניסטית במסיבת עיתונאים, שכינסה אמש המשלחת הרוסית לאו"ם, לקראת בואו של גורבצ'וב לניו־יורק.

יפימוב הגיב על הפרסום ב'ניו־יורק טיימס' באמש, האומר שארה"ב החלה לדחות בקשות כניסה של יהודים מברה"מ ואזרחים סובייטיים אחרים, המבקשים להגר לארה"ב במעמד של פליטים.

מחלקת המדינה ומשרד ההגירה האמריקאי הורו, כי בקשותיהם של 175 יהודים ו־99 ארמנים מברה"מ להכנס לארה"ב במעמד של פליטים, נדחו, משום שלא הוכיחו שהם "נרדפים בארצם".

איגוד ועדים למען יהודי ברה"מ טוענים שבקשותיהם של אלפי יהודים מברה"מ להגר לארה"ב נדחו בחודשיים האחרונים. עד כה, העניקה ארה"ב אשרות כניסה, באופן אוטומאטי כמעט ליהודים ולארמנים שהיגרו מרוסיה. אמש אמרה דוברת מחלקת המדינה פיליס אוקלי, כי אין כל שינוי במדיניות ארה"ב בנושא זה, אך אישרה, כי אכן נדחו בקשות של כמה יהודים. אוקלי הסבירה את ההבדל שבין פליט לבין זה שאינו פליט. לדבריה, זכאי פליט לתמיכה כלכלית מלאה מממשלת ארה"ב, בעוד שמי שאינו פליט חייב להוכיח כי יש מי שיערוב לו ויגאג לצרכיו, כמו קרובי משפחה או ארגון סעד.

ראש היא"ס מודאגים מהמצב, כמו גם ארגונים יהודים אחרים, אשר כבר החלו לדיון בגיוס תקציב לשם קליטת יהודי ברה"מ.

בקרוב — היתר לפתוח מסעדה כשרה בברה"מ

מאת דליה שרון, סופרת 'דבר' בבריטניה

לונדון (מיוחד ל'דבר'). — מסעדן לונדוני, אשר מנסה זה שנה לפתוח מסעדה כשרה במוסקווה, נקרא השבוע אל פקיד סובייטי בלונדון ונאמר לו, באופן בלתי־רשמי, כי אם יגיש עתה בקשה לפתיחת המסעדה, תטופל בקשתו בחיוב.

בחודש מאי נאמר למיכאל צווובנר, כי ייאלץ לחכות עד לחידוש היחסים הדיפלומאטיים עם ישראל. הוא פנה אל הנשיא רייגן, וביקש, בבקשה כי יעלה את הנושא בפגישתו עם גורבצ'וב בחודש יוני.

120 מרענים, אשר עד עתה לא הורשו לעזוב את ברה"מ מטעמי בטחון או סודיות התבקשו השבוע להגיש את המסמכים הקשורים להגירתם לישראל, ונאמר להם כי הוסר האיסור על יציאתם. עדיין נשארו 240 מרענים, אשר ברה"מ אינה מרשה את יציאתם מטעמי בטחון.

בחודש אוקטובר עזבו את ברה"מ 1737 יהודים, פי שניים מהיוצאים במשך כל שנת 1986.

ארונו של עמירם ניר יגיע ביום ב' בלילה

מאת סופר "דבר"

ארונו של עמירם ניר, מי שהיה יועץ ראש הממשלה לענייני טרור, עומד להגיע לישראל ביום ב' בלילה, דרך מקסיקו סיטי, ניו־יורק ולונדון.

המטוס הקל מדגם "ססנה" שבו טס ניר, התרסק בעת נחיתת חירום ביום ד' אחרי הצהריים. בדיקה של אנשי שגרירות ישראל במקסיקו בערב שבת העלתה שלא היה במטוס מטען של חומר נפץ, וגם כל חבלה אחרת יצאה מכלל סבירות.

עדיין לא ברור לחלוטין כמה אנשים נוספים היו במטוס, מלבד ניר והכיים שמצאו את מותם. שני אנשים מאושפזים במצב קשה בבית החולים "אספאניול" במקסיקו סיטי, וגם הם היו במטוס. מקום ההתרסקות באיזור נידח במדינת מיצ'ואקאן. נראה כי ניר היה בדרכו לבדוק חווה חקלאית, במסגרת עסקיה.

אלמלא האסון, הוא היה מגיע בראשית השבוע ארצה כדי לחגוג את יום הולדתו ב־8 בדצמבר. בן 38 היה במותו.

עדיין לא נקבע מועד הלוויה. היא תהיה לכל המוקדם ביום ג'.

نسخة طبق الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

מפקד בכיר במרחב חיפה מציע „להשתחרר מתפיסות מסורתיות":

משטרה פרטית – הפתרון לעלייה התלולה במספר הפריצות לעסקים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

במגמה לייעל את העירנות והשמירה על עסקים פרטיים באיזור התעשיה של מפרץ חיפה והקריות הציע מפקד תחנת זבולון סגן ניצב לוי שרגא להקים גוף פרטי מאורגן, מעין משטרה פרטית, שתהיה בפיקוח ובתאום מלא עם משטרת ישראל.

לדבריו הרעיון מקובל כאר בגרמניה ובארה"ב, שם פועלות משטרות פרטיות לצד משטרות עירוניות. למשטרות הפרטיות יש מדים משלהן והן עובדות בתיאום מלא עם המשטרה העירונית.

הוא הוסיף, כי אין לראות בהצעתו חוסר אמון ביכולתה של משטרת ישראל להתגבר על הבעיה. עם זאת ציין, כי המחסור הכרוני בכוח אדם במשטרה גורם לכך שחלה עליה בפריצות לבתי עסק, בעיקר בסופי שבוע, ובמקרים רבים המשטרה אינה יכולה לעשות דבר מלבד לחתום על טפסי התלונות, המוגשות מייד לחברות הביטוח.

על-ידי הקמת משטרה פרטית, סבור לוי, תוכל משטרת ישראל להתמקד בנושא הפריצות לבתי הדירות, שיושביהם אינם מסוגלים להתאגד מבחינה כלכלית, ואולי לצמצם גם נגע זה. לדברי סגן ניצב לוי, בתי עסקים מבוססים מתקשרים בלאו הכי עם חברות שמירה גדולות, הגובות מהם סכומי עתק.

עליה בשיעור 6.4 אחוזים במספר ההתפרצויות לבתי העסקים הניעה את מפקד תחנת זבולון להעלות את הנושא בפני ראשי הערים בקריות, שלדבריו התלהבו מהרעיון והבטיחו לפנות לתאגיד של לשכת המסחר, ארגוני התעשיינים ובעלי המלאכה כדי שיחד יקימו גוף באירגון, אשר יהיה קשור למוקד עירוני. מוקד זה יהיה בקשר ישיר עם המשטרה. סנ"צ לוי פועל בגיבוי מוחלט, שקיבל ממפקד מרחב חיפה תת-ניצב יוסי לוי.

„הגיע הזמן להשתחרר מתפיסות מסורתיות שאבד עליהן הכלח, כמו שיש בארץ רפואה פרטית וחינוך אפור, כך נוצרו גם חברות שמירה פרטיות ולכן לטובה, כולם כדאי למסור את הנושא הזה", אומר מפקד התחנה לסופר "דבר".

עיוור שלא ויתר: 360 ק"מ מתל אביב לאילת באופניים

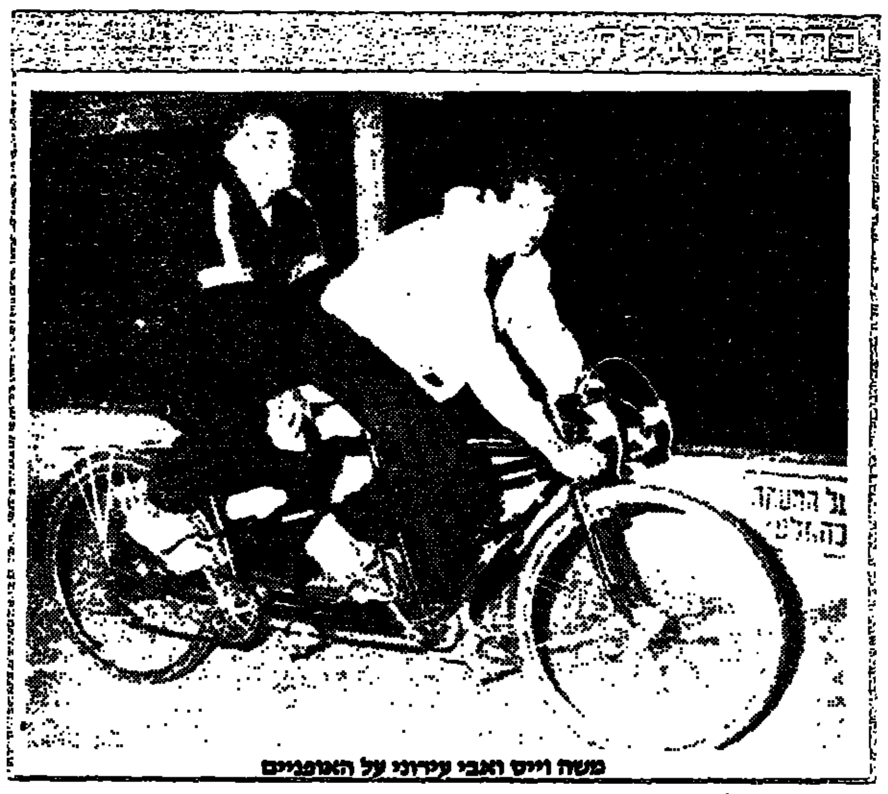

משה וייס ואבי עירוני על האופניים

מאת אמיר רוזנבליט

מבצע מיוחד במינו השלים אתמול, משה וייס בן ה-52, נכה צה"ל עיוור בשתי עיניו: הוא עבר באופניו 360 קילומטר, המרחק בין עיר מגוריו, תל אביב, לבין אילת.

משה וייס נפצע קשה בפעולת הגמול של צה"ל בחוסאן שבירדן ב-1956. פגז התפוצץ לידו ורסיסים חדרו לעיניו. משה, חובב הספורט, השתלב בחוג הרכיבה על אופניים של בית-הלוחם ב-1978, זמן קצר לאחר שחזר מצרפת, שם למד פיזיוטרפיה. עד מהרה, הפך משה לאחד הפעילים הבולטים בחוג ומדי שבוע, בעיקר בשבתות, הוא גומע באופניו מרחקים ארוכים.

לטיולו של של משה התלווה אבי עירוני, בן 28, ששימש לו כעיניים והיה הגוה שלו בטיול. אבי, סטודנט שנה רביעית בחוג לרפואה באוניברסיטת תל-אביב, הוא למעשה חובב מושבע של ריצה. לפני שנים אחדות, ביקש לרוץ בצוותא עם בן זוג עיוור ופנה לשם כך למרכז הספורט של העיוורים ושם נפגשו השניים. משה הצליח להדביק את אבי בשגעון האופניים שלו ומאז מהווים השניים צמד קבוע.

„הרכיבה על אופניים היא שגעון פרטי ואני נהנה מכל רגע", מספר משה בארוחת ערב שערך לכבודם מנהל בית החייל בבאר שבע, אברהם דדון. משה וייס, נשוי ואב לשלושה ילדים – הבכור בהם הוא בגילו של אבי, בת שנייה משרתת בצבא והבן השלישי תלמיד בכתה י"ב. „הפרט המעניין הוא שאף אחד מילדי איננו חובב ספורט", מדגיש משה בחיוך.

לאחר לינת הלילה בבית החייל, המשיכו משה ואבי לרכב עד לתחנתם הבאה במסלול: מושב עין יהב, כ-120 קילומטר דרומית לבאר שבע. כאן לנו ואתמול גמעו את יתרת הדרך לאילת. משם חזרו אמש לתל אביב, באמצעות רכב של ידידים, שליווה אותם במהלך הטיול מבאר שבע לאילת.

תובעים חצי מיליון ש"ח פיצויים על גרימת נזקים לתינוקת בלידה

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

תביעת נזיקין בסך חצי מיליון ש"ח הוגשה בימים האחרונים לבית המשפט המחוזי נגד בית החולים בילינסון וקופת חולים הכללית על גרימת נזקי גוף לתינוקת ולאמה היולדת. טרם הוגש כתב הגנה.

התובעת שושנה ברקן עברה תקופת הריון קשה, ובצילום בטן שנעשה לה אושר, כי היא נושאת ברחמה עובר גדול המונח במצג עכוז. לפיכך החליט הרופא המטפל, בהתייעצות עם מנהלת מחלקת הנשים בבית החולים, כי היא תלד בניתוח קיסרי ולא בלידה טבעית.

אולם לאחר אשפוזה של התובעת, הוחלט ליילד אותה בלידה טבעית ולא בניתוח קיסרי. עורך הדין ערן קיימן טען בכתב התביעה, כי הלידה התנהלה בקשיים רבים והסתיימה בבוקר יום המחרת. התינוקת שנולדה נפגעה פגיעה קשה בכתפה, והיה חשש כי נפגעה מוחית בעקבות תשניק שאירע במהלך הלידה.

התובעים טוענים, כי ביצוע הלידה הטבעית בנסיבות הללו מהווה רשלנות חמורה של בית החולים ורופאיו. לתינוקת כאמור נגרם נזק בלתי הפיך בכתפה. ד"ר יואל אנגל, שבדק את התינוקת, פסק לה 40 אחוז נכות לצמיתות.

עורך הדין קייזמן טוען, כי כתוצאה מרשלנות רפואית נזקקה התובעת לכמה ניתוחים והיא תזדקק לעוד ניתוחים בעתיד.

4,000 צעירים פותחים היום במבצע 'נוער לנגב'

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

כ-4,000 בני נוער ומאות מדריכים ופעילים ישתתפו במבצע 'הנוער בנגב' שמתחיל היום ויסתיים מחרתיים במפגן רב משתתפים בשדה בוקר, בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

במסגרת המבצע יתארחו הצעירים ב-80 קיבוצים, מושבים ועיירות פיתוח בנגב ושותפים לו גם רשתות החינוך של 'עמל' ו'אורט'. הנערים יבקרו בבסיסי צה"ל בנגב, יסיירו בכ-20 מפעלי תעשייה.

יו"ר 'התאח' הסטודנטים הארצית נציג המערך

מאת סופר "דבר"

נציג המערך ניצח בבחירות שהתקיימו ביום שישי לתפקיד יו"ר התאחדות הסטודנטים הארצית.

בוועידת ההתאחדות שהתקיימה ביום שישי נכשלו מאמצים של הליכוד לחולל מהפך בהתאחדות הסטודנטים הארצית. נציג הימין איקי כהן הסיר ברגע האחרון את מועמדותו, לאחר שהתברר לו, כי אין סיכוי לבחירתו ליו"ר ההתאחדות.

בכך הסתיימו מאמצים ניכרים שהשקיע הליכוד בניסיון לחולל את המהפך. מאמצים אלה כללו שיחות אישיות של השרים ארנס ומילוא עם נציגי הסטודנטים של הליכוד בהתאחדות הסטודנטים.

נדחתה הפגנת אלפי תושבי ב"ש בבירה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

עיריית באר שבע החליטה לדחות את הפגנת המחאה שבה היו אמורים להשתתף היום אלפים מתושבי באר שבע מול משרד ראש הממשלה בירושלים. ההחלטה נפלה כמחווה של רצון טוב, בעקבות מכתב מלשכת ראש הממשלה וממלא מקום שר הפנים, בו הובטחו משכורות לעובדי העירייה וכן דיון מיוחד בנושא באר שבע והנגב באחת מישיבות הממשלה הקרובות.

עם זאת, הוחלט להמשיך ביתר פעולות המחאה המתוכננות – בהם שביתת השבת של ראש העירייה, משה זילברמן, סגניו וחברי מועצת העיר מול משרד ראש הממשלה בירושלים – עד שימולאו הדרישות האחרות של מטה המאבק העירוני, בתוכן כיסוי ההוצאות השוטפות של העירייה. מחר יקיימו חברי מועצת העירייה ישיבה שלא מן המניין ברחבה שמול משרד ראש הממשלה, כשעל סדר היום – דיון על חיזוקה של באר שבע ופיתוח הנגב.

ירידי תעסוקה יערכו באשדוד ובאזור חדרה

מאת סופר "דבר" לענייני עבודה

שירות התעסוקה יקיים ירידי תעסוקה למובטלים, במסגרת הגברת הצעדים לצימצום מימדי האבטלה.

דובר שירות התעסוקה מסר שב-9 בדצמבר (יום ו') יתקיים יריד תעסוקה באשדוד וב-15 בחודש – באיזור חדרה – אור-עקיבא.

בירידים ישתתפו עשרות נציגי מפעלים, חברות לשיווק פרי הדר וחברות קבלניות, שיראיינו מאות מובטלים מאזורים אלה. בחודשים הקרובים יגביר שירות התעסוקה את הפעלתם של ירידי תעסוקה בשאר חלקי הארץ.

הפער יהודים-ערבים במתמטיקה – נסגר

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

תלמידים הערבים, שפיגרו בלימודי המתימטיקה אחרי התלמידים היהודים, משיגים עתה ציונים זהים לתלמידים היהודים בבחינות הבגרות במקצוע זה.

במכון ויצמן למדע זוקפים את ההתקדמות המשמעותית הזו לזכות עבודתה של המחלקה להוראת המדעים, שהוקמה לפני 21 שנים על ידי פרופסור עמוס דה שליט המנוח במגמה להעלות את רמת ההוראה של מדעי הטבע והמתימטיקה בישראל. המחלקה פיתחה שיטות והכינה ספרי לימוד לבתי הספר העבריים והערביים בעת ובעונה אחת.

את הפעילות במגזר הערבי מרכז פרנסיס נסיף, חבר הקבוצה למתימטיקה במחלקה להוראת המדעים ומפקח במקצוע זה מטעם משרד החינוך במגזר הערבי. נסיף מציין, כי בבתי הספר ערביים מושם כיום הדגש על השימוש במחשבים ולשם כך נערכים ימי עיון והשתלמויות למורים הערבים בתחום זה.

מרכז תרבות בחיפה ע"ש גאסטון דפר

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

שגריר צרפת בישראל אלן פיירה הודה בסוף השבוע לעיר חיפה ולראשה אריה גוראל על היוזמה שגילו בהקמתו של מרכז תרבות בעיר, שישא את שמו של גאסטון דפר, אשר היה שר המדינה וראש עיריית מרסיי.

בטקס הנחת אבן הפינה למרכז החדש בכרמל הצרפתי בחיפה הביע השגריר את התקווה, כי המרכז יתרום להפצתם של התרבות והשפה הצרפתית בישראל ויהדק את קשרי הידידות בין שני המדינות. בטקס השתתפה משלחת רמת דרג מצרפת, בכללה אלמנתו של דפר, הסופרת אדמונד שרלרד, ז'אק שבן דלמאס, שהיה ראש ממשלת צרפת, ראש עיריית מרסיי פרופ' רוברט ויגורו, יו"ר ארגון הגג של הארגונים היהודיים בצרפת עו"ד קליין ואישים רבים אחרים.

בעשרת הגדולים

נבחרת ישראל בשחמט חזרה אתמול מאולימפיאדת השח בסלוניקי, שם זכתה נבחרת הגברים באחד ההשגים הגדולים בתולדותיה – המקום השביעי מתוך 106 נבחרות שהתחרו. גם נבחרות הנשים זכתה במקום נאה, המקום ה-15. (צילום: י.ס.פ.א.)

בוטלו מכתבי הפיטורין ל-45 העובדים במפעל 'איזמל'

אלי דיין: רוב תושבי אשקלון גרים במצוקה

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

בהתערבות מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר ומזכיר חברת העובדים דני רוזוליו, בוטלו מכתבי הפיטורין ל-45 עובדי המפעל למכשור רפואי 'איזמל' של חברת 'תיעוש' באשקלון.

מזכיר מועצת הפועלים אריה עזר מסר, כי ייעשה מאמץ למכור את המפעל לבעלים אחרים או להעבירו לניהול העובדים. רק אם מאמץ זה ייכשל, ייפתח מו"מ על פיצויים מוגדלים לעובדים. הוא הבהיר, שהמו"מ יתנהל רק עם הנהלת 'תיעוש' ולא עם הנציגים שמינה בנק הפועלים לניהול המפעל.

לאיזמל הפסדים של 12 מיליון ש"ח, שנגרמו בגלל הירידה בהזמנות משרד הבריאות וקופת חולים בעקבות יבוא ההיצף של מוצרים מתוצרת חוץ.

ראש עיריית אשקלון ח"כ אלי דיין הגיש הצעת חוק, שתאפשר ליזמים המעוניינים להקים מפעלים באיזור התעשייה הדרומי של העיר על ידי סיווגו כאיזור פיתוח א' למשך תקופה של חמש שנים. בגלל חוסר מעמד כזה, הקפיאו יזמים שונים, שרצו להקים בו מפעלים, את תוכניותיהם. בפיתוח האיזור, המשתרע על שטח של 2,000 דונם, הושקעו לפני 10 שנים כ-25 מיליון דולאר, ומאז הוקמו בו רק שלושה מפעלים.

לדברי דיין, כ-45,000 מתוך 60,000 תושבי העיר גרים בשכונות מצוקה, ואחוז מקבלי הבטחת הכנסה ודמי אבטלה בעיר גבוה מהממוצע הארצי. בהעדר מפעלי תעשייה ובחוסר תעסוקה, אמר דיין, עוזבים תושבים את העיר לערים הגדולות ואף יורדים מהארץ.

'כיתן' מאיימת לסגור המפעל בבית שאן בגלל מס הארנונה

מאת יצחק פרידור, סופר "דבר" בעמק

מס הארנונה הגבוה שדורשת המועצה המקומית בית שאן ממפעל 'כיתן' שבעיירה עשוי להביא לסגירתו של המפעל ולהפיכתם של 150 עובדיו למובטלים.

מועצת בית שאן דורשת מ'כיתן' ארנונה שנתית בסך 819,300 ש"ח. מנכ"ל 'כיתן' עומרי פרן הודיע למועצה, שאין הוא מוכן לשלם ארנונה כה גבוהה עבור מפעל, המעסיק 150 פועלים בלבד. לדבריו, מס הארנונה עבור מפעל 'כיתן' דימונה מגיע רק למחצית הסכום הנדרש על ידי מועצת בית שאן, אף כי המפעל בדימונה כפול בשטחו. אם המס הנדרש בבית שאן לא יופחת, תשקול הנהלת 'כיתן' למכור את המפעל ולהפסיק את פעילותו.

מזכיר מועצת פועלי בית שאן, פיני קכלו, פנה לראש המועצה שלמה בן לולו וביקש ממנו להתחשב במצב התעסוקה הקשה השורר בבית שאן ולהיענות לדרישות הנהלת 'כיתן'. לאחר שבן לולו סירב, התחנן קכלו את חברי המועצה המקומית על דרישה לקיים דיון מיוחד בבקשת 'כיתן', כדי למנוע הגברה נוספת של האבטלה בבית שאן.

13 הרוגים בתאונות השבוע עלייה על הממוצע השבועי

מאת אריה ארז, סופר "דבר"

13 אנשים נהרגו ו-58 נפצעו קשה ב-52 תאונות-דרכים חמורות בשבוע האחרון. מספרם של ההרוגים בשבוע האחרון עולה בהרבה על הממוצע השבועי השנה, העומד על 9.81.

בחודש האחרון חלה ירידה תלולה במספר הנפגעים הן בהשוואה לחודש הקודם והן ביחס לנובמבר אשתקד. על-פי סיכום בלתי רשמי מגיע בכך מספר ההרוגים בנובמבר ל-32 ומספר הנפצעים קשה ל-220. בהשוואה לאוקטובר השנה ירד מספר ההרוגים ב-35 אחוז ומספר הנפצעים קשה ב-25 אחוז. בהשוואה לנובמבר אשתקד ירד מספר ההרוגים ב-11 אחוז ומספר הנפצעים קשה ב-26 אחוז. מספרם של ההרוגים בחודש הנוכחי נופל במידה ניכרת מהממוצע החודשי השנה, העומד על 41 ומהממוצע החודשי של הנפצעים קשה, העומד על 312.

ב-11 החודשים הראשונים של השנה נהרגו בכבישי הארץ 447 אנשים ו-3,433 נפצעו קשה. זו ירידה של שלושה אחוזים בהשוואה לאותה התקופה בשנה שעברה, אך עליה של שני אחוזים במספרם של הנפצעים קשה.

הרוגה בתאונת טרמפיסט

(ע)– גיטה בריל בת 60 מתל אביב נהרגה ועוד 11 בני אדם נפצעו בתאונות דרכים משלושת שאירעו ביום ה' בלילה מצפון לבאר שבע. התאונה אירעה לאחר שנהג רכב מסחרי סטה למסלול הנגדי ליד צומת בית קמה, התנגש במכונית פרטית שנסעה במסלול הנגדי והרכב הועף והתהפך לשולי הכביש. רכב פרטי נוסף, שהגיע מכיוון באר שבע, התנגש במכונית הפרטית הפגועה.

כתוצאה מהתאונה נהרגה גיטה בריל, שנסעה במכונית הפרטית,

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של אבינו וסבנו

יצחק אבי-משה (רבר)
ז"ל

איש העליה השניה

ההלויה תצא היום יום ראשון כ"ה כסלו תשמ"ט (4.12.88) מבית המנוח רח' ארלוזורוב 36 רחובות לבית העלמין הישן ברחובות.

המשפחה האבלה

ביום השלושים לפטירת חברתנו

אסתר קרמיש ז"ל

נעלה לקברה למקס גילוי מצבה
ביום שני כ"ו כסלו תשמ"ט 5.12.88
בשעה 15.30 בבית העלמין בקבוצת שילר.

המשפחה
ובית קבוצת שילר

חברתנו

רחל קופרשטיין

איננה

ההלויה תתקיים היום כ"ה בכסלו תשמ"ט
4.12.88 בשעה 15.00 בקיבוץ עין-כרמל.

המשפחה
וקיבוץ עין-כרמל

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו

בולק וסיאק ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה ונתייחד עם זכרו
מחר, יום שני כ"ו בכסלו תשמ"ט, 5.12.88
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית-ענבים.

המשפחה
ובית קרית-ענבים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04-356813-4

הודעה על-פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965.

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על-ידי נ.ל.ה. – לשכת המס של ההסתדרות הכללית לאשר הקמת ת. מדרגות תוך ביצוע שינויים בשדי הבניינים מס' 104 חלקה 121 בגוש 10826, עיר.
והבקשה כרוכה בבליטה למרווח צדדי.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים:
יום ב' – 08.00–12.00
יום ד' – 08.00–12.00 – 15.00–17.00
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

[illegible]
מהנדס העיר

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04-356813-4

הודעה על-פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על-ידי שיכון ופיתוח בע"מ לאשר תוכנית בנין מגורים ברחוב נעמי 1 חלקה 2 בגוש 10763 כרמליה.
הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים:
יום ב' – 08.00–12.00
יום ד' – 08.00–12.00 – 15.00–17.00.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

[illegible]
מהנדס העיר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מועצת פועלי ירושלים
המחלקה לתרבות ולחינוך

68 שנה להסתדרות

עצרת חגיגית לציון 68 שנה להסתדרות ופתיחת חודש אירועי ההסתדרות תתקיים ביום ראשון, כ"ה כסלו תשמ"ט, 4.12.88 בשעה 20.00 באולם תיאטרון ירושלים

בהשתתפות:
ח"כ **ישראל קיסר** – מזכ"ל ההסתדרות
טדי קולק – ראש עירית ירושלים
ניסן הרפז – מזכיר מ.פ. ירושלים

פותח ומנחה: **שמעון צוריאלי**, מנהל המחלקה לתרבות במפי"ם

בתכנית: הדלקת נרות, מקהלת הירושלמים, שליד נעמת ומועצת פועלי ירושלים בניצוחו של דוד שמר

ברכות
הופעת הזמר והבדרן
מוטי גלעדי

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י – הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך
מטה ארועי חודש ההסתדרות תשמ"ט

יום אבות תנועת העבודה

יתקיים מחר, יום ב', 5 בדצמבר 88, „באהלו" שעל שפת הכנרת.

10.00 – טקס זיכרון לאבות התנועה בבית העלמין.
דברים – **שמחה אסף**, מזכיר המרכז החקלאי
11.00 – סימפוזיון
דברים – **אהרן נחמיאס**, יו"ר מועצת המנהלים של „אהלו".
זאב שור, ראש המועצה האזורית עמק הירדן.

הרצאות:
★ חינוך ברוח ערכי תנועת העבודה – סיסמה או מחויבות – **ד"ר רן כוהן**, יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך.
★ עבר ועתיד בתנועת העבודה – **ח"כ ישראל קיסר**, מזכ"ל ההסתדרות.

תכנית אמנותית: מקהלת מכללת „אהלו" לחינוך וספורט.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מחוז תכנון מקומי – ירושלים
הודעה בדבר הפקדת תכנית הולכה לבטל שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז ירושלים ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים מופקדת תכנית הולכה לבטל שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת „תכנית מס' 3530" שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3397 מיום 11.11.86 תשמ"ז עמוד 159.

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ירושלים שכ' בית הכרם, גוש 30606 חלקות: 2, 23, 103, 104, 105 חלקי חלקות 21, 106, 107, 108, 110, 114, שטח בין קואורדינטות אורך 170990 ו-170810 ובין קואורדינטות רוחב 139150–139350 הכל על פי הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.

עיקרי הוראות התכנית:
א. קביעת ייעוד שטח לאזור מגורים 5.
ב. קביעת שטח לבנין ציבורי.
ג. התוויית דרכים חדשות ומעבר ציבורי להולכי רגל.
ד. קביעת הוראות בניה וקביעת קו בנין ליד מעבר ציבורי להולכי רגל.
ה. איחוד וחלוקה חדשה.

כל מעונין רשאי לעיין בתכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע ע"י ביטול התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות לביטול התכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות וגלויה תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

אליהו [illegible]
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז ירושלים

קבלת מודעות 24 שעות ב"דרחף"
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל"הלוח הכללי"
"דבר"
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' "דרחף" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל' 246363 239952

המכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פ. לבון
ארכיון העבודה והחלוץ

הציבור מוזמן

לערב עיון על ספרו של פרופ' מתתיהו מינץ

זמנים חדשים, זמירות חדשות – בר ברוכוב 1914–1917

דברים: **פרופ' מתתיהו מינץ,**
ד"ר דב בר-ניר
ד"ר יואב פלד

דברי פתיחה: **הח' ירוחם משל** - יו"ר מכון לבון

הערב יתקיים ביום ד' 7.12.88 בשעה 18.30 במכון לבון, רח' נהרדעא 3, תל-אביב.

דבר היום

קוזה גלסנוסטרה

עידן הטיסות הישירות מברית־המועצות לישראל נפתח בשלום. שלא כמקובל, נעדרו מטיסת הבכורה מכובדים ומתמכרי־חינם קבועים אחרים, אם כי גם נוסעי "אירופלוט" לא רכשו כרטיסים, אלא המיוז פלוא־האוטובוס ילדים הוטסים במטוס "איליושין". שאלת "מי יהודי" בקרב האוספים המוטסים לא התעוררה, למולה של מדינת ישראל, שהרי לו הצהיר מי מהם על יהדותו ודרש מקלט בארץ לפי חוק השבות, אפשר שהסגרתו היתה מתמהמהת. מי יודע, בכנסת הבאה עוד היה תופס את מושבו הישן של פלאטו־שרון. ריחוקם של הטרוריסטים, הבבריטים או הקליגנים – השפה הרוסית עשירה עוד יותר משלל המיליונים שהביאו עימם – מעייני יהודים וישראל הודקו כבר מבחירת ארצות היעד שלהם: תמימים אינם, אבל להותם האמינו כי דרום־אפריקה, פקיסטאן וישראל עוינות את מולדתם כדי כך שיסרבו להסגירם אליה.

למאפיה הסיציליאנית, "קוזה נוסטרה", יש כמה וכמה מהדורות ברוסיה, בגרוזיה ובשאר הרפובליקות הסובייטיות. בכך אין חידוש ואין ייחוד, כמו גם בעובדה ששודדים החוששים להילכד מעדיפים לצאת דרומה, למשל לישראל, מאשר צפונה, למשל לסיביר. מה שהשתנה בפרשת המטוס הוא השילוב שבין הקוזה נוסטרה והגלסנוסט. המדיניות הסובייטית החדשה, שביטוייה הנוספים בשבוע שעבר היו זרם מתחדש של אשרות־יציאה למסורבים ותיקים מנימוקי בטחון וסיום מאמץ השיבושים לשידורים אמריקאים, ישראלים ומערב־גרמניים, השתקפה בפרשה זו הן בכוונות השלטונות להניח לחוטפים להמריא במטוס ובלבד שלא ייפגעו הילדים החטופים והן בפנייה הגלויה לישראל.

אפשר לראות בכך צעד אווירי נוסף בהפשרה הסובייטית־ישראלית. יש מדינות שרכשו להתקרבות מסומנת בקבוצת פינג־פונג ויש שבכנפית שודדים. הטיסה הקצרה מהדרום הסובייטי לישראל הזכירה עד כמה קרובות שתי המדינות על הקרקע ועל המפה, אם גם לא בזירה המדינית. עד עתה דובר בטווח זה רק במונחי טילים, לפני 30 שנה משם לכאן ובעשור האחרון גם בכיוון ההפוך. עד עתה המריאו "איליושינים" סובייטיים בכיוון זה רק כדי לסייע לאויבותיה של ישראל, סוריה ובעבר גם מצרים. מעתה אולי ייזכרו בשני הצדדים כי קל ומהיר לתיירים להגיע מהים השחור אל הים הארום (או התיכון) ולהיפך.

טוב שהכוונות הנרחבות שהוכרזו במרחב האווירי של ישראל ובנמל־התעופה בן־גוריון לא נזקקו למימוש. טוב גם לגלות שלשווא הוטחה ביקורת במנכ"ל משרד החוץ אברהם טמיר, על טיסתו למוסקווה לפני שבוע. כעת מותר לגלות את מטרתן החשאית של ביקור המנכ"ל: תיאום תג החנוכה של קו "אירופלוט" לתל־אביב, לפי שם הצופן "טמיר", שפירושו "טוס מהר ישראל רוסיה".

שלושה צוקים כך נראו הנשיא מיטראן וראש הממשלה תאצ'ר, על רקע הטירה במונט סרמישל, שם נפגשו בשבוע שעבר לשיחות פסגה. צילום רדיו: אי.פי.

בטחון / טובה צימוקי

זה כבר לא מזיז

מה קרה מאז פרסום דו"ח לנדוי? האם יש ביקורת על פעולות השב"כ? מיהו הגוף החוקר החריגים? מדוע האינפורמציה סודית?

לפני שנה בדיוק, סמוך לפרסום דו"ח לנדוי לבדיקת שיטות החקירה של השב"כ, התגלה דבר מותו של העציר הפלשתינאי עוואד חמדאן במהלך חקירת שב"כ. התגלה גם, כי מוועדת החקירה הוסתרו נסיבות מותו. העיתונות, שהורגלה אז לעסוק בפרשיות השב"כ, ריגשה את הציבור בכותרותיה הראשיות. הוגשה עתירה לבג"צ, כדי לברר את נסיבות מותו, ומשרד המשפטים היה כמדקה. בלחץ גורמים אלו הוחלט לפתוח בהליכים משפטיים נגד חוקריו של חמדאן, משפטם של אלו מתנהל בימים אלו בבית־המשפט המחוזי בירושלים.

שנה לאחר מכן התרחש מקרה דומה. עו"ד פליציה לנגר ביקשה שוב מבג"צ לתת צו־ביניים, שיורה לפתוח את קברו של איברהים יאסר אל־מטור, מהכפר סעיר ליד חברון, שמת בחקירה במחנה המעצר דהריה.

העיתונות, בחורגה מדרך טיפולה במאורעות האינתיפאדה, הצניעה את האירוע הדומה. לולא פורסמה בעיתונות הכרוניקה השיגרתית של הידיעות מבתי־המשפט, איש לא היה יודע כלל שהוגשה עתירה. גם משפורסמה הידיעה היא הוצנעה בתחתית העמודים הפנימיים. זה לא מזיז לאיש, כי חושינו קהו. ידיעות מסוג זה, שהדליקו נורית אדומה לפני שנה־שנתיים, כבר לא עושות רושם על איש.

מלאה שנה לאינתיפאדה. השב"כ, כמו שאר כוחות הבטחון, עסוקים באורח חסר תקדים בשמירה על הבטחון בשטחים, ונדרש מהם מאמץ עליון, שעליו מגיעה להם מלוא הערכה. אבל שוב נשאלת השאלה, מה קרה מאז פרסום דו"ח לנדוי? האם יש ביקורת יעילה על פעולות השב"כ וכוחות הבטחון? מיהו הגוף החוקר את החריגים? מדוע האינפורמציה סודית? מאז שנתגלו ברבים פרשיות הקשורות בשב"כ, התברר שלא הכל שם התנהל כשורה. מערכת הבטחון חייבת לכן תשובה על שאלות אלו.

משבר כלכלי בירדן / דן אבידן

חוסיין קורא לעזרה

בירדן אסרו על התושבים לייבא במשך שנתיים מוצרי מותרות, העלו את תעריפי המכס ומס הנסיעות, וחוסיין רוצה גם לכונן מעין שוק ערבי משותף, כדי לצאת מהמשבר הכלכלי הקשה

בראשית השנה הבאה אמורה ממשלת ירדן להגיש לאישור הסנאט את התקציב לשנת 1989. מקורות מוסמכים ברבת־עמון יודעים כבר לספר כי התקציב החדש יקוצץ לפחות ב־30 אחוז לעומת התקציב של השנה הנוכחית, במסגרת הצעדים שנוקטים השלטונות הירדניים כדי להתמודד עם המשבר הכלכלי הקשה הפוקד את המדינה. עד לראשית שנות ה־80 שגשגה הכלכלה הירדנית. רבת־עמון היתה מרכז לאנשי עסקים מכל רחבי העולם הערבי, שנטשו את הזירה הכלכלית הביירותית בעקבות אי־היציבות המתמשכת בארץ הארזים. מדינות הנפט הערביות עמדו בהתחייבויותיהן לתת לירדן סיוע כלכלי מאסיבי מדי שנה, כפי שנקבע בוועידת הפיסגה הערבית שנערכה בבגדאד ב־1978, ואלפי פועלים ירדנים שמצאו את פרנסתם בנסיכויות הנפט העשירות שלחו מדי חודש סכומי כסף גדולים למשפחותיהם ותרמו על־ידי כך להאמרת של הכלכלה הירדנית. יש לדעת שירדן היתה תלויה מאז ומתמיד בסיוע כלכלי מאסיבי ממדינות זרות, משום שהממלכה ההאשמית דלה במשאבים ובאוצרות טבע. בשנות השגשוג הללו הגיע קצב הצמיחה של הכלכלה הירדנית עד קרוב ל־10 אחוזים בשנה.

ההידרדרות במצב הכלכלי בירדן החלה ב־1982, כאשר המשבר בשוק הנפט העולמי החל לתת את אותותיו בכלכלתן של יצרניות הנפט. כתוצאה מהסטגנאציה הכלכלית שפקדה אותן, בשל ירידת מחיר הנפט בשוק העולמי, חדלו מדינות הנפט להעביר לירדן את הסיוע הכספי שהתחייבו להעניק לה מדי שנה, בסך מיליארד ורבע דולאר. המדינה היחידה שהמשיכה לסייע לירדן בצורה מסודרת היתה סעודיה. בשנתיים האחרונות חלה גם ירידה ניכרת בכספים שהעבירו לירדן הפועלים הירדנים והפלשתינאים העובדים בנסיכויות הנפט הערביות. בשל האטה בפעילות המשקית במדינות אלה פוטרו חלק מהפועלים מעבודתם, ומשכורותיהם של אלה שלא פוטרו קוצצו. ב־1986 הכניסו הפועלים הירדנים שבחו"ל כמיליארד ורבע דולאר לקופת האוצר הירדני, אשתקד ירד הסכום ל־950 מיליון דולאר. מכיוון שעיקר הכנסותיה של ירדן במטבע חוץ ממקורות אלה – חלה ירידה דראסטית ברזרבות המדינה במטבע חוץ, והן נאמדות כיום כ־50 מיליון דולאר, ויש הטוענים שאף בפחות מכך.

המחסור החמור במטבע זר גרם להאטת הפעילות במשק הירדני ולפיטוריהם של אלפי אנשים. בעיית האבטלה הלכה והחמירה משחזרו לירדן אלפי פועלים מארצות המפרץ הפרסי, שפוטרו מעבודותיהם ובאו למצוא מקורות פרנסה חלופיים בארצם. על־פי אומדנים שונים נע כיום אחוז האבטלה בירדן בין 10 ל־15, וקצב גידול האוכלוסיה שם גבוה. רובם המכריע של המובטלים הם אנשי מקצועות אקדמיים, כמו מורים, מהנדסים, רופאים. גרמו גם למשבר הכלכלי: ירידת מחיר הפוספטים בשוק העולמי, שהם ענף הייצוא הירדני העיקרי, וחוסר יכולתם של העיראקים לפרוע חובות גדולים – בתחילת השנה הגיעו החובות ל־500 מיליון דולאר – עבור עיסקות מקיפות שנעשו במשך השנים בין שתי המדינות. כידוע, ירדן שימשה נמל־מעבר חשוב לעיראק לצורך קליטת נשק וסחורות מחו"ל, במהלך שנות המלחמה הממושכות נגד איראן. מכלול הגורמים הללו גרם לקפאון חמור במשק הירדני ולירידת אחוז הצמיחה השנתי מתשעה אחוזים, עד ל־1982 – לשניים וחצי אחוזים משנה זו ואילך.

מדיניות ההתנתקות הירדנית מהשטחים, שעליה הכריז המלך חוסיין בשלהי יולי השנה,

המלך חוסיין

אמורה היתה, בין השאר, להקל מהעול המוטל על הקופה הירדנית המידלדלת. שכן, במסגרת מדיניות זו נחסכו מקופת־האוצר הירדנית כמה מיליוני דולארים, שבעבר שולמו כמשכורות לאלפי עובדי הממשל הירדני בשטחים אלה. אבל מדיניות ההתנתקות מהשטחים תרמה בטווח הקצר להחרפת המשבר הכלכלי בירדן כיוון שתושבי־הממלכה הפלשתינאים וכן רבים מתושבי יהודה, שומרון ועזה, פדו את חסכונותיהם מהבנקים הירדניים בעקבות הכרזת ההתנתקות, והמירו את הדינארים בדולארים שהיו בעיניהם אמינים יותר. כתוצאה מכך, חלה ירידה חדה בערך הדינאר לעומת הדולר, והשלטונות נאלצו לבצע פיחות של כ־20 אחוזים בדינאר. אחר־כך באו צעדים כלכליים נוספים של השלטונות, בחודש שעבר, במטרה לבלום את הירידה החדה ברזרבות במטבע חוץ, לאושש את הפעילות המשקית מצד הסקטור הפרטי ולעודד את היצוא – כל זאת כדי להעלות את המשק על פסים יצרניים ולצמצם את הגרעון במאזן המסחרי, שנאמד השנה במיליארד ומאתיים מיליון דולאר. צעדים אלה כללו, בין השאר, הנהגת מדיניות צנע, שלפיה נאסר על התושבים לייבא במשך שנתיים מוצרי מותרות כמו מכוניות פאר ומכשירי אלקטרוניקה משוכללים, במטרה לחסוך לקופת האוצר כ־200 מיליון דולאר. השלטונות העלו את תעריפי המכס ואת מס־הנסיעות, כדי לצמצם בהוצאה של מטבע זר מצד התושבים ולמנוע יבוא מוצרי מותרות; הוגבר הפיקוח על העסקתם של עובדים זרים בירדן, שמספרם נאמד כיום ב־15,000, כדי ליצור מקומות תעסוקה חדשים עבור תושבי המדינה המובטלים; צומצמו כמויות הסחורות המיובאות מהשטחים, כגון שמן ומוצרי משכם. היו אלה הצעדים החריפים ביותר, ככל הידוע, שנקטו השלטונות הירדניים בעשור האחרון, והם העידו על החומרה שבה מתייחס המלך חוסיין למשבר הכלכלי ולהשלכותיו האפשריות על ערעור היציבות ובטחון־הפנים בממלכה.

המלך לא הסתפק בצעדים שנקטה ממשלתו. הוא יצא למסע במדינות הנפט הערביות, וביקש ממנהיגיהן לחדש את הסיוע הכלכלי לירדן. ככל הידוע, נענו עד כה פניותיו של המלך בשלילה על ידי המנהיגים הערבים, אם כי חוסיין תולה תקוות שסעודיה ועיראק יסייעו בידו, בסופו של דבר. חוסיין מעוניין במיוחד שהסעודים יסייעו לו לממן את רכישת מטוסי ה"טורנדו" מבריטניה ואת מטוסי ה"מיראז' 2000" מצרפת, שעליהם כבר נחתמו עיסקות רכש. במקביל, מקיים חוסיין מגעים עם ארה"ב ועם מדינות מערב אירופאיות כדי שתוענק לירדן סיוע כלכלי דחוף. המלך אף חזר לאחרונה על הצעתו לכונן מעין אינטגראציה כלכלית בין כל מדינות ערב (במתכונת השוק האירופי המשותף), מתוך אמונה שבמסגרת שיתופית־ערבית־כלכלית ייקל על ירדן לפתור את בעיותיה, בעיקר אם תכונן קשרי אינטגראציה כלכליים עם שכנתה הגדולה, עיראק. בהקשר זה אמר חוסיין בשבוע שעבר, בנאומו בפני באי הוועידה לפיתוח כלכלי שנערכה ברבת עמון, שאין הוא מבין מדוע הערבים – שהם בעלי שפה ודת משותפים – אינם מסוגלים להקים מסגרות אינטגראטיביות לשיתוף פעולה כלכלי כשם שעשו האירופאים, "הדוברים שפות שונות ושנלחמו זה בזה לאורך ההיסטוריה שלהם".

באותו נאום, ובנאום קודם שהשמיע לפני כשבועיים בפתיחת מוזיאון המטבעות החדש ברבת עמון, ציין חוסיין שהוא בטוח שהמשבר הכלכלי הנוכחי הוא בן־חולף, וכי ירדן תתגבר עליו בקרוב כפי שקרה במקרים דומים בעבר. חוסיין חותר בימים אלה, בתיאום עם מנהיגים ערבים נוספים, ביניהם הנשיא אסד שגם ארצו סובלת ממשבר כלכלי, להביא לכינוסה הקרוב של ועידת פיסגה ערבית בריאד, כדי שבמסגרתה יוחלט על חידוש תכנית הסיוע – שמועד תוקפה יפוג בתוך כמה שבועות – של מדינות הנפט העשירות למדינות הערביות העניות הגובלות בישראל. במקביל, נקט המלך שורה של צעדים כדי להבטיח שהמשבר הכלכלי לא ינוצל לרעה על ידי הקבוצות האיסלאמיות והפלשתינאיות הקיצוניות, בנסיון לערער את היציבות הפנימית בממלכה.

התחרדות מול התמתנות / ליאון שלף

מי הוא יהודי, ציוני, פלשתינאי

כמו שידענו לנצל בעבר, לטובתנו, את הנוקשות והסירוב של הפלשתינאים, כך יידעו הם לנצל כיום, לטובתם, את הנוקשות והסירוב שלנו

שלושה תהליכים רבי משמעות מתחוללים עתה בו זמנית – התחרדות של הפוליטיקה הישראלית, התמרדות של הקהילה היהודית בארצות־הברית והתמתנות של ההנהגה הפוליטית הפלשתינאית. ראשי המפלגות הגדולות בישראל מזמינים את הראשון, מתעלמים מן השני ומתכחשים לשלישי.

כל שלושת התהליכים מציבים לפני הציונות אתגר ממשי וקשה, אולם ספק רב אם ההנהגה הפוליטית הישראלית מוכנה או מסוגלת להתמודד עם האתגרים הללו. כל טיפולה במשא־ומתן עם המפלגות החרדיות מוכיח בעליל שאין היא מוכנה לכך. מדברים הרבה על הסחטנות של המפלגות האלה, אבל לא בהן עיקר האשמה למחזה המביש, אלא במפלגות הציוניות הגדולות ובהשתדלותן הבהולה לרצות את החרדים ובמיוחד בנושא של חוק השבות.

חוק השבות איננו חוק שעוסק ביהדות (על־אף שמו העממי, "מי יהודי"); הוא קודם־כל חוק ציוני, המבטא את מאווי הציונות: הוא היה בין החוקים הראשונים שנחקקו בישראל כסימן וכסמל לתקומת העם ואחדותו. אין זה יאה שמפלגות המתיימרות להיות ציוניות יוותרו בחוק זה למפלגות שמעולם לא טענו לכתר הציונות. למפלגות החרדיות יש ממילא די דרישות אחרות בתחומי הדת, התיקים והכסף, שאפשר לפתות אותן בעזרתן להצטרף לקואליציה. חוק השבות איננו איפוא עניין של יהדות ארה"ב בלבד או בעיקר, אלא נכס יקר־ערך של הציונות המתגשמת בציון.

עם זאת, במקביל להתקרבות לעמדת החרדים, יש התרחקות מן העמדה של הקהילות היהודיות בתפוצות. מדהים ומדאיג לראות את האטימות של פוליטיקאים בכירים בישראל כלפי רחשי הלב של יהדות ארה"ב. לא מדובר רק בנכונותם להמשיך בתמיכה הכספית או בשדולה הפוליטית, אלא בהרגשת השייכות והאחווה ובקשר הנפשי שלהם עם מדינת ישראל. ראש הממשלה משתעשע באשליה, שיעבור זעם והרעש יישכך. אין הוא מבין, כנראה, שגם עם חלוף הזמן יישארו צלקות צורבות ופער תהומי בין שתי הקהילות הגדולות בעולם – וכל זאת ביוזמת ישראל, מתוך תאוות השלטון של מנהיגיה וקהות חושיהם.

מאליה נשאלת השאלה: אם מנהיגי העם לא הבינו לרוח הפועמת ביהודי ארה"ב – אחינו שעמם הם מקיימים דו־שיח מתמיד על בסיס הכרות אישית וכבוד הדדי – איך אפשר לסמוך על שיפוטם ושיקוליהם כאשר הם נאלצים להתמודד עם האתגר הפלשתינאי? אם הם נכשלו כשלון כה חרוץ בקליטת המסרים הברורים כל־כך של יהדות ארה"ב, איך ישכילו לפענח את המסרים הלא כל־כך ברורים, אם כי הנרמזים, של הפלשתינאים?

הרי באלג'יר התחוללה תמורה משמעותית, שפותחת פתח להידברות בין שני העמים, הישראלי והפלשתינאי. נכון שהסתום עדיין רב מן הנגלה ויש לפעול, בתגובה, בזהירות רבה – אבל זהירות אין פירושה דחיה על הסף.

מן הראוי שנבין מה שהשכילו נציגי המועצה הפלשתינאית להבין – שהאקלים הבין־לאומי השתנה ללא הכר: לא עוד ברז'נייב או אנדרופוב יושבים בקרמל ולא עוד ואלדהיים באו"ם, אלא גורבאצ'וב בקרמל ופרס דה קוליר באו"ם. בעולם מפשירים כיום המתחים ויש רצון לחפש פתרונות בני־קיימא לסכסוכים ישנים. תהליך זה לא יפסח על המזרח־התיכון. הפלשתינאים נערכים לקראת מציאות חדשה זו, בעוד אנו מנסים להסתגר ולהסתתר מפניה.

יש הטוענים כנגד ההליך של הפלשתינאים כי איננו אלא תכסיס שנועד לשפר את תדמיתם ולהציגם כמתונים. אם כן, מדוע אין ישראל הולכת באותו הכיוון? מדוע אין היא נוקטת תכסיס של מתינות כדי לשפר את תדמיתה? אולי מפני שהפעם חלה בצד הפלשתינאי תמורה של ממש ולישראל אין מענה מיידי: התשובה הישראלית מחייבת חשיבה מעמיקה ושינוי תפישות מיושנות. במקום אלה קל יותר להמשיך ולנהל משא־ומתן עם החרדים ולהמשיך להשמיע את הנוסחאות הנדושות – "אוטונומיה" או "אופציה ירדנית" – שאבד עליהן הכלח.

יש הטוענים שהצהרת הפלשתינאים איננה מספקת. נכון שהנוסח שלהם איננו בדיוק נוסח שר־סובייטי־רבי, אבל הוא בוודאי קרוב לכך עד כדי לחייב התייחסות רצינית ועניינית. בעצם, מי אמור להבין זאת אם לא הפוליטיקאים הישראלים, ומר שמיר בראשם, שהסבירו ושיננו לנו פעמים אין־ספור שאין לגלות את כל הקלפים בתחילת הדרך ואין לעשות אף ויתור אחד לפני שפותחים במשא־ומתן פנים אל פנים. האמת היא, שבעצם הם כבר עשו כמה ויתורים. אין לשכוח שהחלטת מועצת הבטחון 242 נחשבה בשעתה כהישג עצום לדיפלומאטיה הישראלית.

מתנהל כיום מאבק על דעת־הקהל הבין־לאומית, גם בארה"ב, ודווקא כעת, במקום ה"לאוים" הידועים של הפלשתינאים בעבר, אנו שומעים את ה"לאוים" הישראלים. יש להבין כי כשם שידענו לנצל בעבר, לטובתנו, את הנוקשות והסירוב שלהם, כך יידעו הם לנצל כיום, לטובתם, את הנוקשות והסירוב שלנו. היה רצוי, ולו רק כתכסיס, שנגמיש את עמדתנו, אבל לאמיתו של דבר, לא לתכסיסים ולתכסיסי־נגד זקוקים עכשיו הצדדים אלא ל"הך" הדדי, כ"אפשר הידברות ונקיטת צעדים לקראת השכנת שלום אמת.

באטימות הנוכחית של ישראל יש בכל־זאת זיק של תקווה – לאחר שמנהיגי יהדות ארה"ב יבהירו למנהיגי ישראל את תפישתם המוכעית בעניין ההתמרדות של קהילתם, יקום מאן דהוא, ממקורביהם ומשורות מפלגותיהם, ויסביר את פשרה האמיתי של ההתמתנות הפלשתינאית. מי יתן ותהיה התפכחות בנושא הראשון – ובעקבותיה התפכחות גם בנושא השני.

גלוי ומכוסה / יצחק רועה

הגות רופא השיניים

"מה זה, דימוקראטיה חשובה יותר מהקיום?" שאל רופא השיניים. ויתרתי אז, נפוח לסת, על התשובה. זה היה חודש לפני הבחירות. יש לי הרגשה שעכשיו מאוחר מדי

עוד הוא תוחב את סכיני פיו, ועוד אבטש בלסתי פיתת כותנה אל תוך־שכמאל הלסת, בנתנותו היה שלי "לא לסגור" לא לסגור – אומר לי רופא השיניים שלי בקול רך; אתה לא חושב כבוה. באמת אתה לא חושב כבוה אני מתפלא עליך. אתה לא חושב שזה סימן של רצון להתאבדות?

הרצון היה קולקטיבי.

התאבדות לאומית. תחשוב על זה עכשיו. כאן. אחרי אושוויץ.

את רצון ההתאבדות ביטאה מודעה, בתשלום כנראה, באחד העיתונים הנפוצים שלנו. המודעה קראה לישראלים שיש להם עניין בכך, לבוא ולשוחח עם אוהבי ישו על אהבת ישו. משהו כמו כל מה שרצית לדעת על ישו ואהבתו ולא העזת לשאול.

– ואתה מבין זה קורה כאן אצלנו על דפי עתון עברי בארץ ישראל! וזה לא מדהים אותך? לא, באמת. קשה לי להאמין שאתה לא רואה בזה המשך המלחמה ההיסטורית שהנצרות נלחמת ביהדות להעבירה מן העולם. מה זה אם לא המשך המלחמה הזאת, המשך הפוגרומים בדרכי־נועם? לא לסגור, לא לסגור. אתה הרי לא רוצה להגיד לי שיש פה עניין של חופש העתונות וכל זה. מדובר פה, בסך־הכל, בפירסום מודעה בעד בצע כסף. או שאתה חושב שזה שכתוב שם שהמערכת איננה אחראית לתוכן המודעות זו תשובה לחרפה הזאת?

אולי אתה פחות רגיש לזה ממני, כי אתה בא מפה, ואני בא משם. ואני יודע שמעולם לא קיבלו אותנו. הם אף פעם לא השלימו ואף פעם לא ישלימו עם הכפירה היהודית. אבל שעד כדי כך לא תהיה לנו רגישות לזה? שבעתונים שלנו ייתנו להם להמשיך את רדיפות 2,000 השנים? מה זה צריך להגיד לנו, שדמוקראטיה חשובה יותר מהקיום? אני באמת הייתי רוצה שנדבר על זה פעם. שתחשוב על זה שוב. מה זה אם לא התבטלות יהודית. מה זה אם לא רצון החיסול העצמי.

המונולוג הזה ניקר בשורשי שיני, כחודש לפני הבחירות. ויתרתי אז, נפוח לסת, על זכות התשובה. עכשיו יש לי הרגשה שמאוחר מדי. שהסימנים היו קודם.

תחבורה / אריה ארד

דרושה גישה חדשה

"האכיפה המשטרתית והענישה הן כלי מיושן", אומר פרופסור נילס וקורא להיאבק בגורמי התאונות העקריים: חוסר־מיומנות הנהגים, תשתית לקויה ומתירנות

חצי מיליון אנשים נהרגים מדי שנה בתאונות־דרכים ברחבי העולם, אומר נשיא האירגון הבין־לאומי למלחמה בתאונות, פרופסור ליאון נילס, בשיחה עם סופר "דבר". פרופסור נילס, המלמד הנדסה אזרחית, הנדסת כבישים והנדסת תנועה באוניברסיטת לוקסמבורג, מבקר בארץ כאורח המועצה הלאומית למניעת תאונות.

לדבריו, האכיפה המשטרתית והענישה הן כלים מיושנים במלחמה בתאונות וראוי להשתמש בהם רק כאמצעי אחרון. הגורם הראשון בחשיבותו לתאונות־הדרכים הוא, לדעתו, נהגים צעירים חדשים, שאין להם ההכנה הדרושה לתנועה הצפופה של ימינו. נהגים כאלה אחראים למותם של 25 אחוז מן ההרוגים. הוא סבור, שיש לשפר את הדרכתם של הנהגים החדשים.

הגורם השני בחשיבותו, לדעת פרופסור נילס, הוא תשתית הדרכים הלקויה. 52 אחוז מההרוגים נפגעים בהתנגשות במכשולים שונים, כמו עצים ועמודים בצידי הדרך, אומר הפרופסור על סמך מחקר שערך. הסיבה לכך היא, ש"פני

(המשך בעמוד 8)

פגישה שכזאת / שמעון וייס

החבר של יבגני יבטושנקו

מתרגם הספר "אנשי פנפילוב" זכה לתרגם את שיריו של יבטושנקו, עוד בטרם התפרסמו בספר. מאז עברו כבר 25 שנה והוא תרגם שלושה מספריו. אבל את המשורר עצמו טרם ראה

יותר מ־25 שנים שומר שלמה אבן־שושן, חבר קיבוץ שדה־נחום, על קשר עם המשורר הרוסי הנודע יבגני יבטושנקו. את אימו ואת חבריו של המשורר, יליד סיביר, פגש אבן־שושן במשך אותן שנים, אבל את המשורר עצמו לא הצליח לפגוש. בעוד כמה ימים ייפגשו השניים ואבן־שושן אינו מצליח להסתיר את התרגשותו.

בן 79, וצלול כצעיר, יושב שלמה אבן־שושן בחדר עבודתו שבקיבוץ, מוקף ספרים אין ספור. עיניו אינן זקוקות למשקפיים. בקפיצות האופייניות לו, הוא בוחן את החומר שהצטבר על שולחנו. בימים האחרונים השלים את ההכנות להוצאת קובץ השירים השלישי של יבטושנקו, בתרגום לעברית, והספר הראשון שייצא ממכבש הדפוס יוענק למשורר, שיגיע לארץ לראשונה בה"ו. בספר מקובצים שירים של יבטושנקו שתרגם אבן־שושן, בהם גם שירים חדשים.

גם בקיבוץ נדבקו בחידק־יבטושנקו וניכר בחברים שהם שמחים בשמחתו של אבן־שושן ומצפים בהתרגשות לאורח. "היה לי ברור שהוא יגיע סוף־סוף לביקור בקיבוץ, כמו שאיחלתי לו בעבר", אומר אבן־שושן.

אבן־שושן תרגם יצירות מרוסית שנים לפני שנודע בשמי ברית־המועצות כוכבו של משורר רוסי צעיר, יבטושנקו (בין היתר תרגם את הספר הנודע "אנשי פנפילוב"). בשנת 1961 פירסם יבטושנקו, אז בן 28, את השיר "באבי־יאר", שהיכה הדים בעולם כולו. "הייתי מנוי על עיתון ברוסית", מספר אבן־שושן, "וכאשר הגיע אלי העיתון בספטמבר 1961, עם השיר, כבר הודיעו על השיר ועל מחברו בכל כלי־התקשורת בארץ ובעולם, ופרשנים פוליטיים וספרותיים העלו על נס את אומץ ליבו של המשורר הרוסי הצעיר, שהעז למחות בשיר על שאין בבאבי־יאר לא יד ולא מצבה להרוגי היהודים הנרצחים. החלטתי מיד לתרגם את השיר ופירסמתי אותו ב'למרחב' וב'על המשמר'. אני זוכר שזה היה בדיוק ביום שבו מלאו 20 שנה לרצח בבאבי־יאר".

קשה לעצור את שטף דיבורו של שלמה אבן־שושן. "בעקבות השיר התחלתי לחפש עוד שירים של יבטושנקו ובעבור זמן קצר התחלתי לתכנן קובץ של שיריו. חוברת בתרגומי, עם השיר 'באבי־יאר', יצאה בארבע מהדורות. שלחתי לו את החוברת וגם צירפתי מכתב. כתבתי לו שאני רוצה להוציא ספר שירים שלו בעברית וביקשתי שישלח לי ספרי שירים שהוציא. הוא ענה לי במכתב חביב וגם התנצל על שלא יוכל למלא את מבוקשי, כי עדיין לא הוציא אף ספר שירים אחד. עם זאת שלח לי שישה שירים כתובים במכונת כתיבה, בתוספת תצלום אישי שלו. אתה שואל אם לא הטעה? עובדה שהוא שלח. הוא אדם מאוד אידיאי. הוא אולי לא סיכן את חייו, אבל בהחלט פעל לפי צו מצפונו. הוא מעולם לא התפשר עם מצפונו".

שנה לאחר פירסום הספר עם שירו הנודע של יבטושנקו, הוציא מתרגמו הישראלי עוד ספר שירים שלו, "בכיס הגלחביב". גם את הספר הזה שלח לבה"ב וקיבל תשובה אוהדת מהמשורר. בשנת 1963 כמעט נפגש עם המשורר הרוסי. הוא נסע אז למוסקווה עם משלחת של ההסתדרות. "רציתי מאוד לפגוש את יבטושנקו, בעיקר משום שבאותם ימים הוא פירסם בצרפת את האוטוביוגרפיה שלו, שהרגיזה רבים ושהגבירה מאוד את סקרנותי", נזכר שלמה אבן־שושן. "כרושצ'וב והמימסד הסובייטי כעסו עליו מאוד, בשל אותו פרסום, והחלו להחרים אותו. לא נפגשנו, כי יבטושנקו החליט אז להתרחק ממוסקווה הזועפת ולהתמקם זמנית באיזור הולדתו בסיביר. ביקרתי את אימו וקיבלתי ממנה ספר עם הקדשה חמה ביותר". כבר בביקור אצל האם הביע אבן־שושן את תקוותו שיום יבוא והוא יפגוש את הבן המשורר.

הקשר בין המתרגם הקיבוצניק למשורר הרוסי נמשך לסירוגין. בשנת 1966 הוציא אבן־שושן עוד ספר שירים של יבטושנקו, "שירי שנים שונות". בספר זה באו לידי ביטוי בולט קשריו של יבטושנקו עם היהדות. כל אותן שנים כתב אבן־שושן מאמרים ופרשנות על שיריו של יבטושנקו והם פורסמו במוספי הספרות של העתונות היומית ובכתבי־עת שונים. הכל ידעו שאבן־שושן הוא "נציגו" של יבגני יבטושנקו בקרב קוראי השפה העברית. "השתדלתי", אומר אבן־שושן, "לא להיות כותב־פרשן או כותב־מעריך, אלא לספק יותר אינפורמציה עליו".

בקיץ 1967 שלח אבן־שושן ליבטושנקו הזמנה רשמית, בשם הוצאת הקיבוץ המאוחד, לביקור בישראל. יבטושנקו מיהר להשיב. "לצערי", כתב, "בשל הנסיבות הבין־לאומיות זה קשה עתה... מחכה לזמנים טובים יותר, כאשר ישככו היצרים הנסערים. אני מצפה לשמים בהירים בעתיד". מאז 1967 ועד לפני כשנה נותקו כמעט כליל הקשרים, השירים העקיפים, בין המשורר הרוסי למתרגמו בישראל. אבל כל השנים הללו האמין שיום יבוא ויבטושנקו יבוא לארץ.

באוגוסט האחרון נסע המתרגם אריה אהרוני, חבר קיבוץ בית־אלפא, לביקור במוסקווה ושם פגש את יבטושנקו. השנים דנו באפשרות ביקורו של המשורר הרוסי בארץ. לא סיכמו דבר, אבל כמתנת פרידה נתן יבטושנקו חוברת שירים לאהרוני וביקש ממנו למסור בשמו עוד חוברת לידידו שלא פגש, משדה נחום. "לשלמה אבן־שושן היקר", נאמר בה, "בתודה לאין קץ על תמיכתך בי אי־פעם, כשהייתי משורר צעיר. יבגני יבטושנקו, 1987". אבן־שושן מיהר להודות לו במכתב על ההקדשה והזכיר לו, שלפני עשרים שנה כתב למתרגמו משדה־נחום, שהוא מקווה לבקר בארץ. "אני חושב שעכשיו התפזרו היהסים", כתב לו אבן־שושן. "מאז זקנתי ונהייתי אדם תשוש ואף־על־פי־כן אקבל אותך בלב רוטט".

הפגישה הראשונה בין השניים תתקיים, כנראה, במשרדי הוצאת הספרים של הקיבוץ המאוחד. אחר־כך יסעו לקיבוץ שבעמק. "אזכיר לו את כל מה שעבר על שנינו מאז 1961 ואת הביקור שלי במוסקווה, אצל אימו", אומר שלמה אבן־שושן. בצד ספר השירה המתורגם השלישי, "בדל עשב" שמו, יגיש ליבגני יבטושנקו מתנה אישית – אלבום ובו קטעי עתונות עם כל מה שנכתב על המשורר הרוסי בארץ מאז פורסם כאן שירו הראשון.

هكذا في الأصل

• אנשים • אנשים • אנשים •

שיעור בקאפיטליזם

שלושת ימי ביקורו של מיכאל גורבצ'וב בניו יורק היו עמוסים במיוחד. ביום רביעי ינאם לפני העצרת הכללית של האו"ם ויסעד עם הנשיא רייגן, הנשיא הנבחר ג'ורג' בוש ופקידים בכירים בממשל. באותה עת, למרות היחסים המתוחים בין שתי הנשים הראשונות הודיע הבית הלבן, שננסי רייגן תאכל צהריים עם ראיסה גורבצ'וב. עם תום החלק הרשמי של הביקור יבקרו גורבצ'וב ורעייתו ב„מטרופוליטן מיוזאום" בו יסיירו במשך 30 דקות לפחות בהדרכת מנהל המוזיאון, פיליפה דה־מונטבאבלו הדובר רוסית. במגדלי טראמפ שבשדרה החמישית יקבל את פני גורבצ'וב המולטימיליונר האמריקאי דונאלד טראמפ ויראה למנהיג הקומוניסטי את נפלאות הקאפיטליזם – דירה שמחירה 19 מיליון דולאר כולל בריכת שחיה. לא ברור עדיין אם יבקר גורבצ'וב בלב ליבו של הקאפיטליזם, הוול סטריט. למרות שהביע את רצונו לבקר בבורסה לניירות ערך, לא התקבלה שם עד כה בקשה כזו.

מרים פוקס, ניו יורק

יהודה באון חגג בשבוע שעבר את סיום העבודה על סרטו „מטולדו לירושלים" בהפקת „חמש חמש הפקות" בראשותו של יוסי משולם, ובבימויו של שמוליק אימברמן. לארוחה החגיגית, שהוכנה על־ידי השף של המסעדה הצרפתית „פביוך" שברמת השרון, הגיע באון עם שני ילדיו הילה (משמאל) ומשה.

מתאושש

הצייר הסוריאליסטי הספרדי סאלוואדור דאלי (בתמונה), בן 84, ירד ביום חמישי ממיטתו בבית החולים בפעם הראשונה מאז נפל למשכב לפני חמישה ימים. רופאיו דיווחו כי קריש הדם שנתקע בריאה התמוסס ודאלי יוכל לצאת

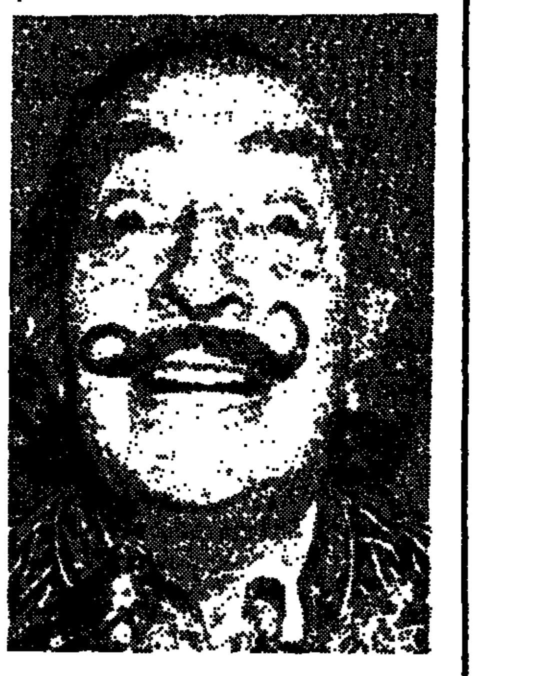

מחדר טיפול נמרץ תוך כמה ימים. בינתיים הוא צופה בטלוויזיה, שומע מוסיקה קלאסית ועובר על שירים אשר כתב באחרונה והוקדשים למשפחה המלכותית הספרדית: המלך חואן קרלוס והמלכה סופיה אמורים לבקר אצלו מחר.

מבוקשת

שליח המחלקה להסברה בלוס אנג'לס קובי לקס הגיע להסדר עם תחנת הטלוויזיה של אוניברסיטת ניו יורק לגבי הקרנת הסידרה „עמוד האש". התוכנית מעוררת עניין רב וכבר הוקנה בפורומים הסברתיים שונים בחוף המערבי במסגרת פעולות הסברה של ההסתדרות הציונית. לקס אף העביר העתק לראש עיריית ניו יורק אד קוץ' על־פי בקשתו. מאז התגובות לחקיקת החוק מיהו יהודי נוצרה התעניינות מחודשת בתולדות העם היהודי, והסידרה „עמוד האש" הינה אחת הסדרות המעוררות התעניינות.

בסימן ידידות

טקס הנחת אבן־הפינה למרכז קהילתי להנצחת זכרו של שר המדינה בממשלת צרפת וראש העיר מארסיי גסטון דפר, עמד ביום שישי בסימן מיפגן ידידות בין ישראל וצרפת. בהנחת אבן הפינה בכרמל הצרפתי בחיפה השתתפו ז'ק שאבאן דלמס, יו"ר הוועד הציבורי להקמת המרכז הקהילתי בחיפה ולשעבר ראש ממשלת צרפת ויו"ר האסיפה הלאומית שלה, אלמנתו של המנוח הסופרת אדמונד שרל־רו־דפר, ראש עיריית מארסיי, העיר התאומה לחיפה, פרופ' רוברט ויגורו, השר זידרי פוליר שייצג את יו"ר האסיפה הלאומית הצרפתית לורן פביוס, הרב הראשי לצרפת הרב רוני רנה סירט, עו"ד תיאו קליין יו"ר „הקריף", ארגון הגג של הארגונים היהודיים בצרפת, ראש עיריית חיפה אריה גוראל, חברי מועצת העיר והרבנים הראשיים של העיר. מנהל האגף לקשרי חוץ בעיריית חיפה יעקב בוק מסר כי עד כה גוייסו כמיליון דולר למימוש הפרוייקט, אשר יכלול מרכז צרפת וכן מרכז מידע בנושא יהדות צרפת משולב במרכז קהילתי לתושבי הסביבה.

הצילו

מרכז חדש לשיקום ושיפוץ של חפצי אמנות מטעם מוזיאון ישראל נחנך בירושלים, במטרה להציל חפצי אמנות וארכיאולוגיה שפגעי הזמן והטבע נגסו בהם. בטקס הפתיחה הדגים מרטין

וייל (בתמונה) מנכ"ל מוזיאון ישראל, כיצד יש להתייחס לפסיפס נדיר מהגליל מהמאה השניה לספירה, אחד המטופלים הראשונים.

צילום: [illegible]

נאמנים

במלאת 70 שנה לאיחודה המחודש של טרנסילבניה עם רומניה, התכנסו בסוף השבוע בבניין שגרירות רומניה בתל־אביב רבים מיוצאי רומניה בישראל כדי לחגוג את האירוע יחד עם השגריר הרומני, ביטוליאנו יוליאן וצוות השגרירות. היו שם יצחק קורן, יו"ר אגודת הידידות ישראל רומניה, ח"כ מיכה חריש, ח"כ לשעבר יצחק ארצי, מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות, הסופר דוד סגרו ורבים אחרים. אורי אליאב, יו"ר התאחדות עולי רומניה בישראל, ניצל את ההזדמנות החגיגית כדי להכריז על תמיכתם של יוצאי רומניה בישראל במועמדותו של יצחק ארצי לראשות עיריית תל־אביב.

יקיר צור

בהדרגה

הקיסר היפאני הירוהיטו עבר את היום ה־75 למחלתו הקשה, ללא שינוי מהותי אולם הוא לאט לאט מאבד משקל וכוח – אמר דובר הארמון ביום שישי. הדובר אמר, כי הידיעות בעתונות שלפיהן משקל הקיסר בן ה־87 25 קילוגרם בלבד, „מוגזמות", אולם הוא סירב לומר מה משקלו. הירוהיטו מתקיים כיום בעיקר על הזנה נוזלית באינפוזיות. בזמן האחרון הוא נמצא ברוב שעות היממה בחוסר הכרה. הדובר הדגיש עם זאת, כי אין הוא סובל מכאבים.

הציירת יעל אזולאי פתחה אמש בגלריה „יפו העתיקה" תערוכת ציורים בצבעי מים – תמונות יפהפיות במיוחד המטפלות בנופים מדבריים ועירוניים.

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

מדוע שותק הנשיא

1. כבוד הנשיא מרבה להתבטא בנושאים שונים. קשה להבין את שתיקתו לנוכח הביזוי שמתכוונים לבזותו בחוק הגזעני והלא־מוסרי של שיחרור הרוצחים שנשפטו בבתי־דין של המדינה.

אין צורך להכביר מילים על חוק נתעב זה שאין כמותו בעולם התרבותי. האם אין גבול להשחתה ששליטתנו על עם זה גורמת?

כמו כן אי־אפשר להבין את התאפקות הנשיא לנוכח ריבוי ה„הרוגים" בריבוי האינתיפאדה.

2. בשבועון התנועה הקיבוצית „קיבוץ" מ־23.11.88 מסופר בכתבה על פצוע קשה מאוד מנפגעי המיבצע באיזור הביטחון: „– – – ביקשו ברוב הרצפה את אגלי (אמו של הפצוע – ב.ג.) שהיא תצביע ב', והרבי מלובביץ ידאג להחלמתו של גיא – – –".

אותו רבי היושב בברוקלין שהשפיע כה רבות על אופי המשטר שלנו ומוכן להקריב את אחדות בינינו למען „קדושת הארץ" מתנה את „דאגתו להחלמתו" של הפצוע בהצבעה עבור בני חסותו. כדאי שנדע מי הם שליטינו החדשים!

בני גפן
מושב בן־עמי

חשבון־נפש? – עם כולם!

הדרישה לחשבון־נפש במפלגת העבודה יש עימה הרבה מן הצדק, אך גם הרבה צביעות. הח"כים וחברי החוגים השונים האומרים שהנהגה שהובילה היא שצריכה ללכת, צריכים להוכיח קודם כול שהם עצמם לא צריכים ללכת. חוץ מלשכנע את מרכז המפלגה כדי לקבל את מקומם בעשיריות, היה עליהם לשכנע גם אי־אילו בוחרים. כמה בוחרים יכול, למשל, לרשום לזכותו הח"כ החדש אלי דיין הרי בעירו ירד המערך. אולי הוא צריך להסיק מסקנות ולא שמעון פרס. כמה בוחרים רושם לזכותו משה שחל השר הנכבד, אם בחיפה ירד מספר בוחרי המערך, ואם הוא עצמו התחמק להופיע בתשדירי הטלוויזיה?

מלאכת שיכנוע איננה רק עניין לחודש הבחירות. חברי הכנסת והפעילים השונים צריכים להבין סוף סוף שאין להם באבא סאלי או הרב שך שאליו עולים בוחריהם לרגל וגם עושים כמצוותו ללא עירעור. הכישלון אינו יתום אחד שיש לחפש את אביו. הכישלון הוא מאה או מאתיים אלף מצביעים שלא נענו להסברים בחוגי הבית, בטלוויזיה, בעצרות וגם סתם בתחושתם הפנימית מאחורי הפרגוד.

הוריהם של מאות אלפי ה„יתומים" הללו לא נולדו לפני חצי שנה, הם משוטטים במסדרונות הכנסת וברחוב הירקון כבר הרבה זמן. כדאי לעצור אותם ולנער אותם. גם עליהם רובצת אחריות למצב המפלגה ולעתיד המדינה.

[illegible]
תל־אביב

האם החשבון האקטוארי קובע?

לפני כשבוע הופיע מעל מסך הטלוויזיה השופט רב לוין וזעק חמס על הרג הרב בתאונות הדרכים. הוא פנה לממשלה לדון בעניין בחוקים. ואכן, הנושא עלה על שולחן הממשלה.

והנה בימים אלה קיבלנו הודעות מחברות הביטוח שהחל מ־1.10.88 תוקנן ההנחה להעדר תביעות ב־10%, לפי הוראות המפקח על הביטוח במשרד האוצר.

נשאלת השאלה האם זהו הצעד הנכון והנבון למניעת תאונות דרכים? האם החשבון האקטוארי הוא הקובע?

אריה שפטל
רעננה

אברהם טמיר

פועלי קטיף מהחוץ?

הידיעה בדבר הצורך להביא 2000 פועלי קטיף מחוץ כדי להתגבר על מחסור עובדים וביצוע קטיף ההדרים, שפורסמה („דבר" 29.11.88), חייבת לזעזע את כולנו. כאן מדובר על רבבות מובטלים, על תשלום דמי אבטלה ושם אין מי שיקטוף את „הזהב" מהעצים כדי להכניס מעט מטבע חוץ.

פעם היו מתגייסים כל התלמידים והמבוגרים רבים גם בשעות אחרי העבודה, כדי להושיט יד לקטיף. ההספק של התלמידים היה גבוה כי ידעו שהעבודה מוטלת עליהם והרגישו את האחריות, ולא התבטלו. בכפרים הערביים משחררים תלמידים לעבודת שדה בעונה הבוערת עד היום הזה. האם כבר לא נאה לנו ללכלך ולהתלכלך את הידיים? אסור כבר לבצע עבודה כפיים כדי לקיים את המשק הישראלי? אם אין התנדבות, למה לא יגייסו את כל המובטלים? אם נצטרך להביא אלפיים עובדים מחוץ לקטיף הדרים, סימן ששטנו את הרגל לא רק במפעל הציוני, אלא גם מביאים את המדינה שהשקענו בה הרבה דמים – תרתי משמע – לאבסורד או גרוע מזה.

מכתב זה נכתב ביום 29 בנובמבר, יום שאמר לנו כה הרבה, ולפני 41 שנה היינו בטוחים שנגיע לעצמאות מכל הבחינות, והיום שוקת שבורה?

יהודה אריאל
נהריה

ג'וס לקטיף ההדרים

בתוך המולת הבחירות ואחריהן, הרכבת הממשלה וניצוח על הכסאות, אין שמים לב ל„קטנות" שהן חלק חשוב בהתנהגותנו הלאומית והכלכלית, הוא קטיף ההדרים העומד בפתח, ענף המפרנס אלפים במישרין ובעקיפין.

בעיתונים דווח, שהתאחדות האיכרים מודאגת מחוסר פועלים השובתים ביהודה שומרון ועזה וכן ממעשי חבלה שלהם בפרי בזמן הקטיף, והצעה להביא פועלים מפורטוגל וקפריסין לביצוע העבודה.

„החודש" שבמאורעות 1936–9 היו גם [illegible] בעיות של שובתים ערבים מוסתים על־ידי מנהיגיהם. אולם היישוב שמנה פחות מ־600,000 נפש יהודים, התגייס לעונת הקטיף, נסגרו בתיה"ס לסיזגון והמורים יחד עם התלמידים וכמו כן פקידי מוסדות, עקרות בית יצאו לקטיף והעבודה בוצעה.

היום עם כל המיכון המקל על הביצוע, האם לא נוכל לגייס את כולם כולל גם אנשי אוניברסיטאות. והיכן כל מחוסרי העבודה שבמקום מענקי אבטלה, אפשר להשלים שכר ולצאת לאוויר הצח ולהביא תועלת. גם על אלפי בחורי הישיבות „המסויגים עצמם באהלה של תורה" לשאת בעול העבודה אם לא בביטחון. הן נאמר עליהם „תורה שאין עימה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון" (פרקי אבות ב').

האומנם ענף כלכלי יהיה נתון לחסדם של פועלים זרים וגם עוינים. הבה נתגייס ונוסיף נדבך לכלכלה ולשינוי ערכים מבחינה לאומית הכלכלית.

אברהם דגן
פתח תקוה

טמיר הפתיע שוב?

שר החוץ וצמרת משרדו נדהמו וזעמו על שהמנכ"ל שלהם, אברהם טמיר, נסע למוסקווה, ללא ידיעתם וללא אישורם. האמת היא, שאין זו הפתעה ראשונה. במשך השנים בהן היה טמיר חצי מנכ"ל משרד החוץ, הפתיע את הסובבים והממונים עליו פעמים רבות.

הוא הפתיע במסעות וטיולים ברחבי תבל במסווה של „שליחויות סודיות" מיותרות. הוא הפתיע בהגשת חשבונות על לינות בבתי־מלון אקסקלוסיביים. הוא הפתיע בהחלפות על כל נסיעה „סודית" לחו"ל בבואתו ובשובו.

הוא הפתיע בהעדרותו הממושכת דווקא עכשיו כאשר כל צמרת משרד החוץ גוייסה לפעילות מדינית על רקע ועידת אלג'יר. הוא הפתיע כל השנים בכך שהיה יועצם ומשרתם של כולם (דיין, שרון, רבין, וייצמן ופרס).

ההפתעה התמוהה ביותר הינה בכך ששמעון פרס נכנע לאולטימטום של עזר וייצמן למנותו למנכ"ל משרד החוץ.

מתי דוד
רמת־אפעל

חידוש „זרם העובדים"

אין לי כל ספק, שתוצאותיה של מערכת הבחירות האחרונה אינן נעוצות דווקא בתרומיתנים, בגימיקאים למיניהם, ובאחרים שהירבו לעסוק בהם לאחרונה. הללו, לפחות בחלקן, נעוצות במערכת חינוך מנוונת, עקרה, שמכונה חינוך „ממלכתי", אבל אינה אלא מערכת ריקה מתכנים ממשיים וברורים.

תנועת העבודה, על שלוחותיה הפוליטיות השונות, חייבת להתבונן במידה רבה של קנאה בגוש הדתי ובמערכת החינוך העצמאית שלה, ולראות בה מודל מסגרתי לחיקוי. אם לא תנהג כך היא עלולה, לדעתי, לגמור על עצמה כליה פוליטית. עמוס עוז המלומד מדבר על ימים אחרים שאנחנו עוד נראה. כדי לראות ימים כאלה צריך לעבוד, לעבוד פירושו לחנך ולחנך [illegible]

דרור נוסיך
ירושלים

לפני 60 שנה

המחזור הראשון בתכניון חיפה

נגמרו בחינות הדיפלום של המחזור הראשון בתכניון העברי בחיפה. התלמידים נבחנו ע"י ועדה מיוחדת שכללה את: מנהל התכניון, ב"כ ועדת הנמורים, מהנדס מחוז הנמל, ב"כ הועד המנהל של התכניון וב"כ אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים. במחזור הראשון סיימו 10 אינג'ינרים ו־7 ארכיטקטים.

מלחמת העורכים על הכתב

באיזמיר נתלקטו חסידי הכתב הערבי לשם אירגון כוח מתנגד למרות מוצטפא כמאל על הנהגת הכתב הלאטיני. לאחר ימים, יצאה פקודה מן הממשלה לאסור את כל מנהיגי התנועה הזאת.

דבר

לפני 40 שנה

הצעה סובייטית להוצאת הצבאות מא"י

בישיבת האו"ם בפרמון שאיו, נדונה הצעת ססס"ר, על הוצאת הצבאות הזרים מא"י. הנציג הסובייטי צאראפקין אמר, כי אם צבאות ערביים למרות ממשלות זרות יותנו סביב ירושלים, יהיה בכוחם לחדש את תוקפנותם ולכבוש את העיר לאחר שיסתיים הפירות.

ירושלים הומה מטיילים

הפוגה אמיתית ומוחשית מורגשת ברחובות ירושלים ההומים מהמון מטיילים ומטאהרים בבשק. החיים חוזרים למסלולם התקין.

דרושה גישה חדשה

(המשך מעמוד 7)

הכביש אינו שווה לעיתים קרובות" הדבר מסיס את המכונית מדרכה. לנהג אין היכולת או המיומנות להשתלט עליה.

גורם שלישי לתאונות הוא הגישה המתירנית הרווחת בחברה המערבית. תחת כותרת זו מציב הפרופסור גם את הנהיגה בהשפעת אלכוהול או סמים. „אין כבוד לרכוש ואף לא לחיים", מסכם נילס. התשובה היא, לדבריו, חינוך לערכים מגיל צעיר.

עוד אומר הפרופסור, כי התנועה נעשתה בין־לאומית, אולם החוקים, התמרורים וכללי הנהיגה שונים מאוד בכל ארץ. לדעתו יש להקדיש ברחיפות מאמץ לפישוט החוקים, הכללים והתמרורים ולהאחדתם.

מומחה התנועה סבור, כי הערים אינן מתאימות לתנועה הנפוצה של מכוניות. „אנו מפעילים עוד ועוד אמצעים מתקנים, כגון הגבלת המהירות ופסי הרעדה, המחייבים את הנהגים להאט את מהירות נסיעתם, אולם דרושה גישה חדשה לגמרי", הוא אומר. לדעתו יש להוציא את התנועה מהערים בכל האפשר באמצעות כבישים עוקפים ויש להפוך את התחבורה הציבורית ליותר מושכת כדי להפחית את מספר המכוניות הנכנסות למרכזי הערים.

הפרופסור תומך בהגבלת מהירות הנסיעה, אף כי הוא יודע שזו בעיה פוליטית מורכבת. „יש להבטיח שהנהג יוכל לבצע תמרונים מסוכנים כדי למנוע תאונה, בלי להסתבך יותר על המידה בתמרונים אלה עצמם", הוא מסביר. כן הוא קורא לעודד את השימוש במיתקני בטיחות חדישים, כגון איירבאג, המונע נעילת גלגלים בשעת בלימת חירום, במקום להטיל עליהם מסים כבדים כאילו היו מכשירי מותרות.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של בעלי, אבינו וסבנו היקר

יעקב שורצברג ז"ל

ההלוויה תתקיים ביום א' כ"ה כסלו תשמ"ט 4.12.88
בשעה 13.00 בבית הקברות כפר סמיר
נפגשים ליד השער.
אוטובוס לרשות המלווים יצא מבית המנוח
רח' התיכון 64 נוה שאנן בשעה 12.15

המשפחה האבלה

עם
משפחת צ'פלין
וקיבוץ מסדה
אבלים
התלמידים
והצוות בבית־ירח

למשפחת לוי
יחד אתכם באבלכם הכבד
על מותו בטרם עת של חברנו לעבודה
סימה לוי ז"ל
קואופ'
ההנהלה
וועד העובדים

לחברתנו צביה דוד
אתך באבלך
במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף אילת
ההנהלה והעובדים

מודעון

מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על המוקדים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־16.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04-523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן הנותן טיפול חירום לבעיות שיניים בהדסה עין כרם בחדר המיון – 02-446220

ערן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261115
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-335816
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר־סבא – 052-913999
באר־שבע – 057-418111
קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נקמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשיש 02-690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – שדרות רוטשילד 108 בימים א'–ה' מ־9 עד 16.00, טל' 5619463

אלמקס משחת השיניים
יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בנה ישראל – בנה ישראל 11 (בין שד' חן לכיכר מסריק) – 226545
בבלי – קוראל 1 פינת שלונסקי 10 בבלי – 440552
ירושלים
הרצל ישן 36 – 225059
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
הרשביין – ר' עקיבא 11 בני־ברק – 785655
יהלום – קריניצי 63 רמת־גן 721968
בת־ים – חולון
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אהרון – הופיין 52 חולון – 889153
קופ"ח עין יהב – עין־יהב 2 חולון – 884854
השרון
כללית – בני משה – 452581
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
קופ"ח כפר־סבא – בן גוריון 45 כפר־סבא

אלמקס

גם זה קרה באולימפיאדה

ברידג'

מאת ארנונה שפאן

כבר ברור לכם, שמעתה עד להודעה חדשה, לא תרד האולימפיאדה מסדר היום, אולם כדי להפיג את המתח, נתחיל דווקא ב„פאשלה" שארעה לגדולים, כך שתרגישו שאינכם היחידים בשטח.

ביד הבאה הגיעו האוסטרלים לחוזה של 6 בלי שליט, שחקנים רבים הגיעו מצד מערב לחוזה זה וכל הקבוצות שיחקו את אותם הידים, שהיו ידי מחשב. אולם האוסטרלים היו היחידים שביצעו חוזה זה:

	♠9432 ♥74 ♦J109543 ♣5	
♠Q1086 ♥853 ♦Q876 ♣J2	צפ מז מע דר	♠AK ♥AK92 ♦AK ♣AK864
	♠J75 ♥QJ106 ♦2 ♣Q10973	

אומנם בידי מזרח־מערב יש 33 נקודות וכל האלפים והמלכים, אולם ישנם קשיי מעבר רציניים, ואפילו בקלפים פתוחים קשה לראות כיצד ניתן „לסגור" חוזה זה, אולם דרום הצליח.

צפון הוביל ב־7 הארט, שלישיה, עשירית ומלך ממערב. הכרוז המשיך במלך ואלוף ספייד, מלך ואלוף דיאמונד, וקלאב קטן לעבר הנסיך (האמת היא שאם המלכה קלאב בצפון, לכרוז יש סיכוי ביצוע סביר), ודרום זכה עם המלכה.

אתם בדרום, במה אתם ממשיכים, ובכן בכל מה שתוליכו, אנו בטוחים שלא תנהגו כפי שנהג דרום, הוא שיחק את הנסיך ספייד, וראו מה קרה כשהמצב כזה:

	♠9 ♥4 ♦J1095 ♣---	
♠10 ♥85 ♦Q8 ♣2	צפ מז מע דר	♠--- ♥A92 ♦--- ♣AK8
	♠---- ♥QJ6 ♦--- ♣1097	

הכרוז שיחק את ה־10 ספייד, הדרום השליך את ה־6 הארט, אולם כשהכרוז המשיך במלכה דיאמונד נקלע דרום לבעייה, אם ישליך הארט, תוגבה ה־9 שביד הכרוז, ואם ישליך קלאב, תוגבה ה־8 שבידי הכרוז, בכל מקרה החוזה מבוצע.

אתם בוודאי „מתים" לדעת את שם הנבחרת שישבה בצפון דרום (בעיקר בדרום), אולם, תאמינו לי שלדרום היו כבר מספיק צרות לאחר המשחק ולכן לא נכביד עליו יותר, דבר אחד נציין שאין זו נבחרת ישראל (למנוע מהלשונות הרעות לפתח את הנושא).

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ובניה חוף־הכרמל
מודעה

בהתאם לסעיף 149 לחוק, הננו מודיעים בזאת, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל, בקשה ליתן אישור לשימוש חורג.
מהות השימוש החורג – כריית חול.
המקום: צפונית לאזור עקיבא ומזרחית לכביש החוף חיפה–תל אביב.
בגוש 10617, בשטח כ־25 דונם.
משך הזמן לשימוש חורג – שנה.
בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם, או כל אדם הרואה עצמו נפגע מאישור השימוש החורג, רשאי להגיש התנגדות לועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל, ד.נ. חוף הכרמל, התנגדות מנומקת, ולציין שמו וכתובתו המדוייקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 21 יום מתאריך פרסום מודעה זו, והתנגדות לדיון בפני הועדה.

מרדכי סלע
יו"ר הועדה המקומית
חוף־הכרמל

נחלת אבות / שי אבידן

שטח משוחרר לא יוחזר

השבוע מלאו 70 שנה לאיחודה של רומניה עם טרנסילבניה; לא לשווא משתדלים הרומנים להבליט את התאריך הזה

ביום חמישי האחרון, ה־1 בדצמבר, ציינו הרומנים 70 שנה לאיחודה של טרנסילבניה עם רומניה. לא במקרה מופיע תאריך זה בלוח השנה הרומני. האירועים האחרונים בטרנסילבניה, שעליהם דיווחו כלי־התקשורת בעולם בהרחבה, והפגנים שעוררו בהונגריה, הניעו את הרומנים לצאת למתקפת הסברה באמצעות עובדות היסטוריות. תכליתה – הצגת טרנסילבניה כנחלת אבות.

הרומנים הם צאצאיהם של עם עתיק שחי בדציה ושל הרומאים שכבשו ארץ זו לפני כ־2,000 שנה. מאז הם חיים ביחידה טריטוריאלית אחת. בעקבות התפתחויות חברתיות־היסטוריות, אופייניות לתקופת הפיאודליזם, ונסיבות חיצוניות שונות, קמו על השטח הרומני שלוש נסיכויות – ולאכיה, מולדובה וטרנסילבניה. נסיכויות אלה, שהתקיימו כמה מאות שנים, המשיכו את חייו הטבעיים והרוחניים של העם הרומני. בזכות ההומוגניות המבנית בתחום החברתי־כלכלי, השפה האחידה וההכרה במוצא המשותף (צאצאי הדקים והרומאים, כאמור), נשמר קשר תמידי בין תושבי שלוש הנסיכויות.

מבחינה פוליטית הושג איחוד לאומי בין ולאכיה, מולדובה וטרנסילבניה, לזמן קצר, בשנת 1600. המאחד היה הנסיך מיכאי האמיץ. במאות שאחר־כך, על־פי תיאורם של הרומנים, השתקפה התפתחות ההכרה הלאומית שלהם בתנועות חברתיות ותרבותיות גדולות, בעלות אופי לאומי ברור. הבולטות שבהן היו המהפכה ב־1821, תחת הנהגת טודור ולדימירסקו, והמהפכה ב־1848/49 („אביב העמים"), שהקיפה גם את שלוש הנסיכויות הרומניות. את אופיין האחיד של המהפכות מבליטים הרומנים על־ידי הבלטת הצרכים הפרגמאטיים המשותפים ומעל לכל – השאיפה לאחדות לאומית, לעצמאות ולחירות.

צעד ראשון לקראת האיחוד המלא של הנסיכויות הרומניות נעשה ב־24 בינואר 1859. היה זה איחוד מולדובה עם ולאכיה, שהניח את היסודות למדינה הלאומית הרומנית המודרנית. ב־9 במאי 1877, בעקבות מלחמה, השתחררה רומניה מעול התורכים וזכתה בעצמאות. במלחמת העצמאות, טוענים ההיסטוריונים הרומנים, השתתפו רומנים רבים מטרנסילבניה, תחת דגל רומני, וזו לדידם הוכחה מרשימה לאחדות לאומית.

עם הקמת האימפריה האוסטרו־הונגרית, בשנת 1867, צורפה טרנסילבניה להונגריה, אחרי שבמשך 300 שנה היא התקיימה כנסיכות עצמאית. בשנת 1881 הוקמה בטרנסילבניה ובבנאט המפלגה הרומנית הלאומית. מנהיגיה הציגו ב־1892 לפני בית־המשפט בווינה ממורנדום ובו התביעות הלאומיות והמדיניות של הרומנים מטרנסילבניה, תוך הבלטת מדיניות הדיכוי הלאומי של ממשלת הונגריה כלפיהם.

במלחמת העולם הראשונה, בין השנים 1916–1918, נלחמה רומניה לצד מדינות הברית, כדי להחזיר לעצמה את השטחים שהיא טענה לבעלות עליהם, [illegible] „בתביעות הלאומיות הלגיטימיות של העם הרומני". ועם סיום המלחמה והתפרקות הממלכה האוסטרו־הונגרית, קיבלה רומניה את טרנסילבניה.

ב־1 בדצמבר 1918 התכנסו יותר מ־100,000 רומנים בעיר אלבה יוליה וקבעו, כי „האסיפה הלאומית הגדולה של הרומנים בטרנסילבניה ובבנאט, שנציגיהם התכנסו באלבה יוליה ב־1 בדצמבר 1918, מחליטה על איחוד הרומנים החיים בשטחים האלה עם רומניה".

הרומנים טוענים כי הסכמי השלום שנחתמו בתום מלחמת העולם הראשונה לא עשו אלא לביסוסה של מציאות, המשקפת את רצון העם הרומני, כפי שבא לידי ביטוי במשאל שנערך בנושא זה.

מי יגיע ראשון תחרות בלתי צפויה מרתקת התפתחה בין להקת דולפינים לבין צוללת של הצי הבריטי. התמונה זיכתה את בעליה בפרס ראשון בתחרות הצילומים של הצי הבריטי, שנערכה בשבוע שעבר בלונדון. צילום רדיו: אי.פי.

אלה בנותי בתמונה מזעזעת זו מוהה אסתר אוליבה בת ה־61 את השרידים של גופות שתי בנותיה. מותן קשור למותו של החשוד ברצח מנהיג הפיליפינים לשעבר בניטו אקינו. צילום רדיו: אי. פי.

מידע

תנועה

- קרוב ל־84% מכלל 758,000 הישראלים שחזרו ארצה מנסיעות לחו"ל בשנת 1987, שהו בחו"ל עד חודש ימים.
- בשנה שעברה חזרו לישראל 6,600 תושבים לאחר שהות של שלוש שנים או יותר ברציפות בחו"ל.
- המדינה שממנה מגיע מספר התיירים הגדול ביותר היא ארה"ב – 293 אלף בשנת 1987: אחריה גרמניה – 182 אלף, צרפת – 159 אלף ובריטניה – 156 אלף תיירים.

(מתוך השנתון הסטטיסטי 1988).

לראשונה בפולין / רינה נעמן*

חשתי כאילו הייתי כבר שם

הציניות הידועה של הצברים פינתה את מקומה לבכי ולעצב עמוק, אך גם לגאווה יהודית וציונית. „הרצחת וגם ירשת" ו„לזכור ולא לשכוח" ליוו אותם בכל מקום

אמי מעולם לא סיפרה לי את כל קורות בני משפחתה בשואה. כל מה שידעתי הוא, שהם התחבאו בצינור ביוב במשך שנתיים, מתחת לביתו של פולני, שאפילו לא ידע שהם שם, וכך ניצלו. מעת לעת ביקשתי לדעת יותר פרטים אך אמי לא רצתה, בכל הנראה, להכאיב לנו. גם את סיפורו של אבי, [illegible] המעפילים „אטלנטיק" ומיד הוחזר על־ידי הבריטים למאוריציוס ושהה שם כחמש שנים.

הסקרנות שלי לגבי השורשים של הורי באה על סיפוקה כאשר נחתתי בנמל התעופה של וארשה האפורה. נלוויתי לסיור לימודי באתרי ההשמדה ובשרידי הקהילות היהודיות בפולין, שערכו כ־300 בני־נוער ישראלים מטעם אגף הנוער במשרד החינוך והתרבות. היתה זו משלחת רשמית ראשונה של נוער ישראלי שיצאה לגיא־ההריגה, ביוזמת השר יצחק נבון. נבון עמד בראש משלחת ישראל לאירועים לציון 45 שנה למרד גטו וארשה, שנערכו בפולין באפריל. מיד בשובו קבע השר כי מערכת החינוך צריכה לשאוף לכך שכל נער ונערה יבקרו בפולין במסגרת המאמצים המכוונים להעמיק את החינוך היהודי והציוני ולחזק את תחושת ההשתייכות והזיקה של הנוער לעם ולארץ.

כבר בדרך למלון עברה בקרב הישראלים תחושה מוזרה, שהלכה וגברה במהלך הימים הבאים. היתה זו הרגשה של שייכות ותיכור בעת הבעונה אותה. אני אישית חשתי כאילו כבר הייתי שם, בנוף הזה, בשורשים האלה, בבית הקברות הגדול הזה שבו טמונים כשלושה וחצי מיליון יהודים. אך לא רק אני, בת של ניצולי השואה, הרגשתי לפתע שייכות בכל־מאודי לעברה המפואר והנורא של יהדות פולין. גם נערים שלא ידעו על השואה מהוריהם אלא מספרי הלימוד מצאו את עצמם קשורים, פה על אדמת פולין, בעבותות היסטוריות וברגשיות עצומה לקהילה זו, שהיתה ואיננה עוד.

רצינו לעשות משהו כדי שהמתים יחיו, כדי שיראו שיש להם המשך ויביטו בדגלי ישראל שלקחנו עמנו לכל מקום. המחשבה שאנו ממשיכים את שושלת היהדות, שהנאצים ביקשו לעקרה מנוף האנושות, העבירה בנו צמרמורת. בני־הנוער שעמדו לצידי במחנות־ההשמדה ביטאו את אחת החוויות הגדולות שעברו במסע זה, באומרם שהנה מצאו עצמם קרובים ומזדהים עם סבלם של המתים. „המוות והחיים היו כרוכים ושלובים זה בזה", אמר אחד הנערים וביטא בכך את התרשמותם של רבים מחברי המשלחת.

כל מי שחפץ לפקוד את טרבלינקה, מיידאנק, בירקנאו ולחוש על בשרו את אימת גודלו של העם ההרוג טוב־יעשה אם יתלווה בביקורו זה לקבוצת צעירים מישראל. הציניות הידועה של הצברים פינתה עד מהרה את מקומה לבכי, לכאב ולעצב עמוק, מחד גיסא, ולגאווה יהודית וציונית, מאידך. הייתי צריכה לנסוע לפולין כדי לראות תלמידי תיכון ישראלים תוקעים ברטט רב את דגל המדינה ושרים בתקווה גדולה את „התקווה".

כולם הסכימו שבארץ זו מקבלים סמלי החיים המתים משמעות רגשית אחרת לגמרי. כל צופר של רכבת, כל טרטור אופנועים וכל תשמיש קדושה יהודי הנקרה בדרך מעבירים בך גלים של התרגשות ותהיות. רגע כזה עברה הקבוצה כאשר אחד הישראלים מצא בבית מלון בוורשה כלי כסף המשמש להבדלה במוצאי־שבת. הכלי לא היה מיועד למכירה, אך הישראלי התעקש ורצה להביאו לארץ. הפולנים הסכימו לבסוף למכרו, וכולנו הרגשנו כאילו הצלנו בכך זכרו של יהודי אלמוני. היו עוד מקרים כאלה, שהוכיחו לנו כי אפשר למצוא עקבות של יהודי פולין כמעט בכל פינה של המדינה הזו. הביטוי „הרצחת וגם ירשת" ליווה אותנו לכל מקום ומקום.

התגובות של הצעירים במשלחת אגף־הנוער של משרד החינוך על סיורם הלימודי בפולין היו כמעט אחידות. כבמטה־קסם נעלמו כל הסוגיות המפרידות בין דתיים וחילוניים, בין בני עדות המזרח והמערב, בין עניים ועשירים. הנאצים הרי לא הפרידו בין אלה לאלה. „רק בפולין למדתי להבין את העוצמה שהיתה לעם היהודי במזרח אירופה ומה נותר ממנה"; „כיצד בני אדם היו מסוגלים להגיע לדרגת שנאה כזאת"; „התגאיתי ללכת עם דגל ישראל ולהראות לעולם שעם ישראל חי ושמדינת ישראל חיה ומתחזקת", אמרו.

אחד הנערים אמר לי, כי הלקח האישי שלו מהשואה הוא, ש„אלוהים לא מתערב יותר במה שקורה בעולם. הכל בידי אדם ואנו עצמנו צריכים להיות אחראים לכך שלא תהיה שואה נוספת". היו גם נערים שנשבעו לא לקנות עוד לעולם מוצרים גרמניים ואחרים שתהו כיצד יהודים יכולים להוסיף ולשבת בגולה לאחר השואה. כל הנערים היו בדעה שעליהם להמשיך ללמוד על השואה, כדי להעביר לדורות הבאים את המסר: „לזכור ולא לשכוח". מעניין שרבים אמרו כי הלקח האישי, המעשי, שלהם מהביקור הוא שמעתה ייחלצו יותר מבעבר לעשות מעשים למען הזולת, למען הקהילה ולמען המדינה. „אנו חייבים להיות יותר טובים, ויותר איכותיים", אמר אחד התלמידים. כדי להעשיר את רשמי סיורם הלימודי בפולין צירף משרד החינוך למשלחת הנוער ניצולי השואה שהיו עדים לזוועות הנאצים. הניצולה, הסופרת מרים עקביא, אמרה בסיכום הביקור: „כל חיי חיכיתי ליום שבו אראה בני־נוער ומחנכים צועדים בעקבות יהדות פולין בפארה ובאסונה. הודות ליוזמת השר נבון זכיתי לכך". פליציה קראי הוסיפה: „אני רואה בשיגור משלחות הנוער לפולין העמקת החינוך הפטריוטי של הדור הצעיר הגדל בארץ".

כאשר היינו בדרכנו למטוס „אל־על" כדי לחזור הביתה, שוב הדהדו באוזני הסיפורים המקוטעים ששמעתי מהוריי. למעשה, חזרתי הביתה עם יותר שאלות ופחות תשובות. דמותו של סבא שלי, שכרה לעצמו קבר ונורה לתוכו במחנה ההשמדה בלמברג, רק בשל יהדותו, עמדה עתה לנגד עיני יותר מאי פעם. כשסוחחתי על־כך עם הנערים הם היטיבו להסביר לי, כי לא רק בסבא שלי מדובר אלא בסבא של כולנו, שזכה לראות את העם היהודי הן בפארו והן בחורבנו.

*המחברת היא סגנית דובר משרד החינוך והתרבות

הסנה / אבי שוברט

של מי האחריות, לעזאזל

יו"ר מועצת המנהלים המתפטר גרשון וילן: „כשהובא למועצת המנהלים המידע על מצבה הקשה של החברה היה כבר מאוחר"

השבוע הודיע מי שהיה במשך שש שנים חבר ויו"ר מועצת המנהלים של „הסנה", גרשון וילן, על התפטרותו ובכך נטל עליו את האחריות הציבורית למצבה הקשה של חברת הביטוח ההסתדרותית. דרך תיפקודו של וילן בדירקטוריון „הסנה" שנויה במחלוקת בקרב חוגים בחברת העובדים ובענף הביטוח. למרות התפטרותו יש בכוונתו לעקוב אחר הבדיקה, שהוזמנה ממשרד חיצוני לראיית חשבון. „אני לא ארפה עד שיתברר איך לא הגיעו אלינו הנתונים על מצבה של החברה והיכן ועל־ידי מי נתקבלו ההחלטות השגויות".

מדברים שאמר וילן עולה, כי מזה חודשים רבים מצבה הקשה של „הסנה" מדיר שינה מעיניו. מאז שהצטיירה לפניו התמונה הקשה והחריפה של חברת הביטוח ההסתדרותית, הבין שעליו מוטלת האחריות הציבורית, בשל היותו יו"ר מועצת המנהלים של החברה. לכן הגיע בימים האחרונים להחלטה להגיש את התפטרותו.

דבריו מעוררים תמיהה. מצבה הקשה של החברה נתגלה לפני חודשים רבים ומידת אחריותו למצב שהיה אז איננה פחותה מאחריותו כיום. לטענתו, כבר זמן רב הוא שוקל התפטרות, אך פניותיהם החוזרות ונשנות של מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר ומזכיר חברת העובדים דני רוזוליו, ששיבחו את תיפקודו וביקשוהו להישאר, עצרו בעדו. זו ודאי איננה הסיבה היחידה. וילן, שהוא נציג מפ"ם, נחשב לאחד מבעלי התפקידים הבכירים בחברת העובדים והתפטרותו שומטת מידי מפלגתו עמדת כוח חשובה.

גרשון וילן

ההחלטה להתפטר בעיתוי הנוכחי נובעת, במידה לא קטנה, מירידת התמיכה בהמשך פעילותו כיו"ר מועצת המנהלים של „הסנה". לאחר הודעתו של קיסר על ביטול הסכם פיצויי הפרישה לאלפרד גולץ, המנכ"ל הקודם שאולץ לפרוש מתפקידו, פחתה התמיכה בוילן והיו שרמזו לו כי הגיע העת לפנות את המקום.

אף כי וילן הודיע, שהוא נוטל עליו את האחריות למצבה הקשה של „הסנה" ולכן הוא מתפטר, הוא חוזר ומציין, כי אין להטיל דופי בפעילותה של מועצת המנהלים של החברה. לדבריו, כל קשיי החברה נבעו מתיפקודה הקלוקל של הנהלת החברה ובראשה המנכ"ל היוצא, אלפרד גולץ. ההחלטות השגויות התקבלו על־ידי אותה הנהלה, שלא טרחה כלל להביא לידיעתה של מועצת המנהלים את מצבה הקשה של החברה, אלא כשזה היה כבר מאוחר. משום כך אין להאשים את מועצת המנהלים במצב החברה, אומר וילן. אם כן, מדוע החליט וילן לקבל עליו את האחריות ולהתפטר? האם אי הידיעה פוטרת את מועצת המנהלים מאחריות?

וילן מתלבט בניסוח דבריו. ניכר בו כי עדיין אינו משוכנע שהחלטתו להתפטר וליטול עליו את האחריות למצבה של „הסנה", היא החלטה מחוכמת. על כל פנים, זה צעד חריג במשק ההסתדרותי והישראלי. „יתכן שהייתי נאיבי ולכן נעניתי לבקשתם של ראשי ההסתדרות שאמשיך בתפקידי", אומר וילן. „זמן רב אני חי במועקה קשה ומתלבט בשאלה האם עלי להמשיך בתפקיד או להתפטר. עם כניסתו של ריצ'רד ערמון לתפקיד מנכ"ל החברה הוא דרש שאמשיך בתפקיד, גם להפצרותיו נכנעתי".

וילן הגיע לפעילות כלכלית בחברת העובדים כנציגה הבכיר של מפ"ם, לאחר ששימש כמרכז משק בקיבוץ נגבה. לדבריו, נמנע תחילה מלהיות חבר דירקטוריון „הסנה" מפני שלא הכיר את נושא הביטוח. במשך שנה למד את הנושא ורק אחר־כך הצטרף לדירקטוריון. בשנת כהונתו דרש מראשי ההסתדרות להחליפו בתפקיד, אך לא נענה. הוא המשיך להתלבט בשאלת יכולתו לעמוד בראש מועצת המנהלים של החברה, בשנים שבהן סבלה החברה מעסקאות כושלות ומניהול לקוי. ההתלבטות נמשכה וההפסדים גדלו. עסקת „אושיות", שגרמה לחברה הפסדים של עשרות מיליוני שקלים, ופעילות בינלאומית שגרמה הפסדים של 52 מיליון דולר, היו ציוני־הדרך העיקריים במסכת העסקאות הכושלות, שגרמו לחברה הפסדים של 23.6 מיליון דולר בשנת 1987. הפסדי החברה נמשכים והעסקות הכושלות יוסיפו להעיב על מאזני החברה עוד שנים רבות. הפסדים אלה נחשבים להפסדים השערורייתיים ביותר של אחת החברות השייכות לחברת העובדים.

רבים טוענים, כי הפרסומים האחרונים על פיצויי הפרישה של גולץ הם הקש ששבר את גב הגמל. ראשי ההסתדרות רצו שימשיך בתפקידו עד לאחר הבחירות להסתדרות, אך הלחץ הציבורי בעקבות פרסום תנאי הפרישה של גולץ לא הותיר לו ברירה. תנאים אלה, שלפי אחת ההערכות, מסתכמים בכמיליון ש"ח, מכילים: מענק הסתגלות בגובה שש משכורות חודשיות, פנסיה תקציבית בשיעור 70 אחוז עד גיל הפרישה, שיחול בעוד שבע שנים, תשלום בעד ימי חופשה שצבר ומאות־אלפי שקלים, הנובעים מפוליסות ביטוח שונות, שמימנה החברה. תנאי פרישה נדיבים אלה בימים שבהם נתונה החברה בקשיים, עוררו סערה ציבורית.

בדו"ח מבקר ההסתדרות האחרון נאמר, בנושא תנאי הפרישה, „בתנאים הכלכליים דהיום, אין המשק בכלל, ומשק העובדים בפרט, יכול לשאת בעול הכלכלי המוטל עליו עקב תנאי הפרישה החריגים". ועוד: „הסדרים חריגים מביאים להגדלת הפערים ולהעמקת האי־שוויון בין עובד לעובד, לתיגמול יתר של עובדים ומנהלים דווקא במפעלים שכשלו, ליצירת תקדימים ולהנהגת נורמות מוסריות שליליות, הפוגעות בדמותה של ההסתדרות. לדעת הביקורת, דווקא בתקופה זו, כאשר מתבצע תהליך אירגון מחדש ונתקשים צעדי הבראה הכרחיים, אין המערכת המשקית והארגונית יכולה לשאת בכל הוצאה חריגה, מעבר להתחייבויות הקבועות מראש להגנה על העובד, וזאת על־ידי הפרשה הולמת ובטוחה. יש לבדוק מחדש את כל ההסדרים שנקבעו עד כה, ולהתאימם לתנאים השוררים כיום".

וילן מכחיש כי התפטרותו נובעת מפרסום הנתונים על פיצויי הפרישה של גולץ. לדבריו, פיצויי הפרישה הללו קטנים מפיצויי הפרישה שניתנו לבעלי תפקידים בכירים אחרים, שפרשו לאחרונה מתפקידים בכירים בחברת העובדים. התפטרותו נובעת, לדבריו, מן ההכרה שדרוש לחברת „הסנה", במיוחד לאור מצבה כיום, יו"ר מועצת מנהלים במשרה מלאה ובעל הבנה מקצועית גדולה משלו. התפטרותו ומינויו של ריצ'רד ערמון ליו"ר מועצת המנהלים של „הסנה", יקלו את יישום תוכנית ההבראה בחברה.

ריצ'רד ערמון, מי שהיה מנכ"ל החברה, נתמנה ליו"ר מועצת המנהלים של החברה ומיכאל מילר, מנכ"ל „תורך" מקבוצת בנק הפועלים, מונה למנכ"ל „הסנה". לצד שינויים פרסונאליים אלה אישרה הוועדה המנהלת של חברת העובדים את רכישת שתי חברות־הבת של „הסנה", „שמשון" ו„רותם", על־ידי קרן ההשקעות של חברת העובדים, תמורת 35 מיליון ש"ח. צעד זה נעשה במסגרת המאמצים לממש נכסים, כדי להתגבר על הפער שהתהווה בהון החברה, בין נתוני המאזן לדרישות המפקח על הביטוח. וילן ימשיך לכהן בתפקידיו האחרים בחברת העובדים ובהם חבר מועצת המנהלים של קונצרן „כור", הנתון גם הוא בקשיים; מפ"ם תדרוש שיינתן לאנשיה תפקיד בכיר אחר לאחר שאיבדה את אחד המוקדים החשובים במשק העובדים.

ארץ חמדה / צבי אילן

מנורה יהודית מצוער הקרובה

צוער קרובה אלינו כמטחווי־עין, הושט ידך וגע בה, אך כרגע אי־אפשר – היא מעבר לגבול

בפרוץ השלום יהיה זה ודאי אחד המקומות הראשונים לבקר בהם. כיום אפשר רק לראותה מקצה בריכות האשלג בדרום ים המלח, קרובה מאוד. טוב לפתות שמדי פעם מגיעות משם דרישות שלום מחממות לב.

צוער היתה אחת מערי כיכר ים המלח. היא ניצלה מהפכת סדום ועמורה כי לוט ברח אליה. העיר התקיימה במאה הרביעית לספירה והיא מתוארת במפת מידבא מהמאה השישית. היתה זו עיר מרכזית, ובתחומה היה הכפר מחוזא, שם התגוררה בבתא בת שמעון, שעברה אחר־כך לעין־גדי ושמכתביה נמצאו במערה בנחל חבר. בתלמוד היא קרויה „עיר התמרים" ובמאה התשיעית היתה בירת מואב.

במאה העשירית סיפר הקראי סהל בן מצליח שצוער היתה אחד משלושת המקומות בארץ שבהם התכנסו יהודים לתפילות שלוש הרגלים. „היהודים אשר בארץ הנגב היו באים אל מדינת צער" (בשעה שהביזאנטים לא הניחו להם לעלות לירושלים). המצב השתנה לאחר הכיבוש הערבי. היתה זו ממש עיר ואם בישראל. היא ישבה על דרך שחיברה את ירדן והארץ הנגב עם מרכז עבר הירדן ודרומו, מקום מעבר חיוני מדרום לים המלח.

מי מפעל האשלג בסדום הגיעו ממעיין בצוער, מאפיה בשפה הערבית, שבקירבתה עובר נחל זרד הגדול. אנשי פלוגות הקיבוץ המאוחד, שהתגייסו לעבודה בסדום, חלמו להתיישב במאפיה, עתירת המים וההיסטוריה היהודית, אך נבצר מהם להגשים את חלומם. בשנות השבעים, לאחר שמחבלים שהגיעו מסאפיה פגעו בשטח ישראל, תקף צה"ל את המקום ואף סלל אליו דרך באיזור הביצות הקשה למעבר. עתה שקטה גיזרת סאפיה.

ב־1925 התגלו לראשונה בסאפיה־צוער מצבות קבורה יהודיות ועליהן כתובות בארמית, עם ציורי מנורות שבעת הקנים. היו אלה המצבות של אסתר בת עדיו, חלפו בת (שם האב קטוע) ושאול בן ־". בשלוש השנים האחרונות פירסם האפיגראף הפורה, פרופסור יוסף נוה, מהחוג לשפות שמיות באוניברסיטה העברית בירושלים, שתי מצבות קבורה חדשות מצוער. האחרונה התפרסמה זה עתה בשנתון הפרנציסקני בירושלים. הכתובות שעל המצבות נפתחות במלים „זו הנפש" (המצבה) או „תנוח הנפש" של אדם, גבר או אשה, בן זה וזה שמת במועד זה או אחר. המעניין ביותר הוא שבמצבות צוער, הכתובות בדיו אדומה על אבן גיר, מובא הן תאריך למחזור שנות השמיטה והן תאריך לשנים שחלפו מאז חורבן הבית השני. יש לציין שעד לפני כמה דורות נהגו היהודים לציין את התאריך שעבר מאז החורבן.

המצבה הראשונה שפירסם נוה היא של אדם בן מגלוס (?), שמת בשבת, כ"ה בטבת, שנה ראשונה ל(מחזור) שמיטה, „שלוש־מאות שמונה ושש לחורבן בית המקדש, שלום על ישראל". במצבה החדשה, שרכש אדם והעביר לאיטליה, ואשר תוכנה צוייר בידי עדה ירדני, חסרות שלוש השורות הראשונות, אך שרד תאריך הפטירה במלואו – כ"ה בניסן שנת השמיטה, שלוש מאות חמישים ושבע שנים לאחר חורבן המקדש. בתחתית המצבה יש ציור מנורה שבעת קנים, ומשני עבריה מלווי המנורה הרגילים – לולבים, אתרוגים, שופר וציפור.

יש בעיה בחישוב התאריך הכללי, ההולם את תאריכי המצבות. החוקרים שעסקו בכך מציעים תאריכים שונים. עקרונית אפשר להוסיף על התאריך שעל גבי כל מצבה 70 שנה, מועד חורבן המקדש לפני המניין הכללי, ואז יתקבלו התאריכים הרשומים עליהן – המאה הרביעית והחמישית, תקופת התלמוד, התקופה הביזאנטית, שבה התקיימה קהילה יהודית בצוער, וממנה ידועות כעת רק המצבות.

ציור המצבה החדשה בצוער (צולם על ידי עדה ירדני)

מיניסטריון הסביבה

בשבוע הבא מתכנסת לישיבתה השנתית מועצת החברה להגנת הטבע ועל סדר יומה נושא אחד ויחיד: הציבור ואיכות הסביבה בישראל. המועצה תתכנס בחיפה, הסובלת לא מעט מפגיעות באיכות החיים בגלל בעיות סביבתיות. לקראת הדיון פירסמה החברה הצעה להקים משרד ממשלתי מיוחד לנושאי הסביבה. יואב שגיא, מי שהיה מזכיר החברה ועתה הוא אחראי בחברה לשמירת הטבע והנוף, אומר כי במדינות רבות בעולם הגיעו זה כבר למסקנה, שהחשיבות והמורכבות של נושאי הסביבה מחייבים הקמת משרד ממשלתי מיוחד, שירכז סמכויות וידע מקצועי בתחום זה. לדעתו תהיה למשרד שיוקם נגיעה לכל נושא בעל השפעה על הסביבה והוא צריך לרכז בידיו את האחריות והסמכות לתחומים שיש להם השפעות ישירות על הסביבה. בעבר כבר הועלתה הצעה על ידי גורמים שונים, אך ייתכן שעתה, עם החמרת מצב איכות הסביבה, וגם הצורך במשרדים רבים למפלגות השונות, אולי יוקם משרד חיוני זה.

גם לגבי החברה יש מקום לשינוי בתחום זה, המבטא גם שינוי ערכי. בעבר הוצע שהחברה תוסיף לשמה מלה אחת, „הסביבה", כלומר החברה להגנת הטבע והסביבה. זה שנים רבות עוסקת החברה בהרבה יותר מאשר הגנה על הטבע. היא עוסקת בהגנה ובלימוד של אתרי עבר, אתרי התיישבות, סביבה ואיכות חיים. שינוי השם יתן ביטוי לשינוי ולהרחבה שחלו בפעילות החברה, יתן לגיטימציה לפעולה ויעודד גם מחוייבות ואחריות להמשך הפעולה הזו בעתיד.

למען העתיד

בשבוע הבא יתקיים גם כינוס נאמנים ארצי גדול של אגף העתיקות, הראשון מאז אורגן האגף מחדש בראשות אמיר דרורי. באי הכינוס ידונו בדרכים לשמירת העתיקות במדינה, שהיא יעדו העיקרי של האגף. בינתיים, במסגרת מאמציו לשמירת אתרים, יזם האגף תוספת קטנה. עם קבלת הקצבה מקרן עזבונות המדינה הוא יציב ביותר מ־20 אתרי עתיקות ברחבי הארץ שלטים גדולים ועליהם הסברים על האתרים ודרישה לשמור עליהם, תחת הסיסמא „שמרו על העבר למען העתיד".

هكذا من الأصل

ארה"ב / „אקונומיסט", ל„דבר"

מדוע התכווץ המעמד הבינוני

קשה להסביר את ההאטה בפריון העבודה, המתפשטת על־פני המשק האמריקאי כולו. כלכלנים מדברים על ניהול גרוע ועל מעט מדי חדשנות. ואולי זה פשוט המחיר שמשלמת ארה"ב בעד תעסוקה גבוהה בזמנים קשים

בין 1967 ל־1987 הגדילה הכלכלה האמריקאית את תפוקתה הריאלית בסחורות ובשירותים ב־70% בקירוב. היא גדלה, במלים אחרות, בממוצע מכובד של 2.6% בשנה באותן שנים. ואולם באותה תקופה גדל כוח העבודה של ארה"ב גם הוא במהירות. הוא התרחב בקצת יותר מ־50%, או ב־2.1% בשנה. כשמצרפים מספרים אלה, מקבלים את אחת החידות הכלכליות הגדולות של השנים האחרונות.

לאחר שתי עשרות שנים של התקדמות מהירה ביותר בעקבות מלחמת־העולם השניה, הואט הגידול בפריון העבודה בכלכלה העשירה ביותר בעולם עד לצעדי צב. בעשרים השנים האחרונות גדלה התפוקה לעובד (המדד הרחב ביותר לפריון עבודה) בארה"ב ב־11% בלבד. את זאת יש להשוות לגידול ממוצע בלתי־משוקלל של 17% בפריון של „קבוצת חמש הכלכלות" (ארה"ב, יפאן, גרמניה המערבית, בריטניה וצרפת).

פער רחב זה מעורר שאלות רבות בדבר עיצובה־מחדש של ארה"ב מאז שנות ה־60 המאוחרות. מדוע הפריון כה עלוב? כיצד מתיישב סיכום עגום זה עם העובדה, שכל האמריקאים, כמעט, חיים הרבה יותר טוב מכפי שחיו בעבר? ואיזה אור מטיל הדבר על הדעה המקובלת, שהכלכלה האמריקאית מייצרת יותר מדי עבודות „גרועות" (כלומר, מכירת המבורגרים) ולא די עבודות „טובות" (כלומר, ייצור ציוד טכנולוגי מתוחכם)?

בארה"ב מאז שנות ה־60 יש נדידת תפוקה ועובדים מן הייצור לשירותים. ב־1967 זקף הייצור לזכותו 28% מן התל"ג; מאז ירד חלקו ל־20%. ענפי השירותים, לעומת זאת, צמחו מ־60% של המשק ל־68%. המבכים את התיעוש השלילי של אמריקה מרמזים על קשר בין מגמה זו לבין פריון העבודה הירוד של אמריקה.

מה שמפריע להנחה זו הוא, שבכל הכלכלות התעשייתיות המתקדמות היתה נדידה דומה מעשיית דברים לאספקת שירותים. הייצור במדינות של „קבוצת החמש" צנח מ־30% תל"ג ל־25%; השירותים התרחבו מ־56% ל־63%. מבחינה זו, אם כן, ארה"ב לא סטתה במידה ניכרת מן השאר. ההבדלים הגדולים ביותר בין ארה"ב לבין האחרות הם בסחר הבין־לאומי ובתפקידה של הממשלה בכלכלה.

ב־1967 היו סחורות היצוא 5% מן התל"ג של ארה"ב; באמצע שנות ה־70 גדל מימד זה של פתיחות כלכלית עד ליותר מ־8%. אבל היחס הגריא ב־1980 וצנח מאז ל־7%. יחס היצוא־תל"ג במדינות „קבוצת החמש" גדל מ־14% ב־1967 ל־20% ב־1987.

כיוון שחברות אמריקאיות, בממוצע, מנהלות חלק גדול יותר מעסקיהן בבית מכפי שעושות החברות המקבילות להן בכלכלות הגדולות האחרות, מופעל עליהן פחות לחץ להיעשות יותר תחרותיות. זאת אולי אחת הסיבות לכך שארה"ב מפגרת במירוץ הפריון. עם זאת, ארה"ב היתה משק סגור יחסית בין 1945 ל־1967, והפריון בה גדל במהירות באותן שנים.

לממשלת ארה"ב יש תפקיד כלכלי קטן יותר מאשר למקבילותיה במדינות „קבוצת החמש". ההוצאה הציבורית היתה שוות ערך ל־37% מן התל"ג בשנה שעברה, לעומת ממוצע של 43% ב„קבוצת החמש". יתירה מזו, פער זה התרחב במקצת מאז 1967, כאשר ההוצאה הציבורית של ארה"ב היתה 31% מן התל"ג לעומת ממוצע של 33% ב„קבוצת החמש".

החשיבה השמרנית אומרת, כי ממשלה קטנה צריכה היתה לתת לארה"ב יתרון ביעילות כלכלית. הוצאה ציבורית קטנה פירושה, בין השאר, שיעורי מס נמוכים יחסית, ולכן פחות עיוותים במחירים יחסיים ובתמריצים כלכליים. נראה איפוא כי ממשלה קטנה איננה הסבר מניח את הדעת לגידול איטי בפריון. כמה מן הכלכלנים, מכל מקום, אינם מוכנים לדחות את הרעיון. הם מצביעים על ההידרדרות בתשתית של ארה"ב (כבישים וכו'), וטוענים כי יתכן שיש קשר בין חלק זה (הקטן, אמנם) של ההוצאה הציבורית לבין הגידול האיטי בפריון.

רוב החוקרים ממשיכים להדגיש את התרחבות השירותים, אף־על־פי שבכלכלות רבות חל גידול מהיר בפריון בד בבד עם נדידה מן הייצור. בממוצע, עובדים בני אותו גיל ובעלי אותה השכלה משתכרים בכ־20% פחות בענפי השירותים של ארה"ב מאשר בתעשיה ובמגזרים אחרים של ייצור סחורות. לכן סביר להניח כי נדידה גדולה של עובדים מייצור סחורות לשירותים – מה שאכן קרה – עלולה להוריד את השכר הממוצע. על כך יש להוסיף, שהמשכורות הריאליות בתעשיה היו סטאטיות ב־20 השנים האחרונות. כל אלה מצביעים על מאגר גדל של עבודה דלת שכר ב„עבודות גרועות".

על־פי מחקר חדש, בין 1973 ל־1986 שיעור העובדים האמריקאים המשתכרים פחות מ־20,000 דולר לשנה (בדולרים יציבים של 1987) גדל מ־51% ל־55%; שיעור העובדים המשתכרים יותר מ־50,000 דולר גדל גם הוא, מ־5% ל־7%. לעומת זאת, שיעור המשתכרים בין 20,000 דולר ל־50,000 דולר – דהיינו, שיעור העובדים בעלי מה שהאמריקאים קוראים „עבודות מעמד־בינוני" – התכווץ מ־44% ל־33%. נראה שמספרים אלה הולמים את תיאוריית „העבודות הגרועות".

דומה שאפשר למצוא לזה חיזוק נוסף בנדידה המתחוללת ב־20 השנים האחרונות. הסחיפה של תפוקה ועובדים ממדינות „חגורת החלודה" הצפון־מזרחיות (כלומר, ממדינת מיין עד האקסטות דרך ניו־ג'רסי) אל „חגורת השמש" של הדרום והמערב נמשכת כבר הרבה יותר מ־20 שנה. ב־1900 חיו 62% מן האמריקאים ב„חגורת החלודה"; ב־1970 ירד השיעור ל־52%. אבל המגמה הוחשה בשנות ה־70 וה־80. עד 1986 צנח שיעור האמריקאים החיים ב„חגורת החלודה" ל־45%. ככל שהכלכלה האמריקאית נעשתה פחות מתועשת, טוענים כמה חוקרים, יכיינו המעסיקים עובדים בעלי שכר נמוך לעבודות באיכות נמוכה עד יותר מחוץ לאותם שטחים, שתמיד התבססו על ייצור. למעשה, התמונה האמיתית (גם של מגמות השכר וגם של הנדידה האזורית) סבוכה יותר. היא גם אינה מסייעת לתיאוריית „העבודות הגרועות".

ביקח תחילה את השכר, אבל נבחן אותו לפי מין ורמת השכלה. כמו במספרים המקובצים, שיעור יורד של עובדים־גברים משתכר בין 20,000 דולר ל־50,000 דולר, ושיעור גדל והולך משתכר פחות מ־20,000 דולר. אבל לא כן הדבר אצל נשים. שיעור הנשים המשתכרות פחות מ־20,000 דולר פחת, ושיעור המשתכרות בין 20,000 דולר ל־50,000 דולר גדל.

הנשים הצליחו איפוא יותר מן הגברים. מתברר גם כי גברים משכילים, מבוגרים יותר, הצליחו יותר מגברים פחות משכילים צעירים יותר. יוצא מזה שהמשכורות היורדות של גברים צעירים בעלי השכלה לא למעלה מתיכונית הן המסבירות את התכווצות שבמרכז התפלגות השכר ואת רוב ההתפשטות בתחתית. ב־1973 השתכרו 64% מן הגברים בעלי ההשכלה התיכונית בלבד, בני 25 עד 34, יותר מ־20,000 דולר (כמו לעיל, בדולרים של 1987). עד 1986 השתכרו רק 40% מתוכם סכום כזה.

בקצרה, סיכוייו של עובד לזכות בשכר גבוה יותר קשורים למין ובעיקר להשכלה יותר משהם קשורים לשאלה אם הוא/היא עובד/ת בייצור. מכאן משתמע שבארה"ב היתה נפילה בביקוש לעבודה שאינה כרוכה בהשכלה. לחיזוק נקודה זו יש לשים לב, כי ההיצע של נשים וגברים בעלי השכלה על־תיכונית גדל מהר יותר מן ההיצע של בעלי השכלה תיכונית־בלבד. הנפילה בשכר היחסי של בעלי ההשכלה הלא־טובה־במיוחד קרתה בשל ביקוש קטן יותר. כל זה אינו מתיישב עם הרעיון שארה"ב מציעה לכוח העבודה שלה פחות עבודות „טובות" ויותר עבודות „גרועות".

נכון, הצטמצמות הייצור פגעה די קשה בגברים צעירים בעלי השכלה תיכונית־בלבד. מבחינה זו, מגמת הייצור ומגמת השכר קשורות ביניהן. אבל את מקומן של אותן עבודות ייצור שנעלמו, תפסו, ככל הנראה, עבודות „טובות". נראה שהבעיה לאנשים שבתחתית התפלגות השכר היא, שאין להם ציוד השכלתי מספק כדי להתחרות על העבודות הללו.

אם בודקים את התזוזה האזורית בתעסוקה, מתעורר ספק בנכונותה של תאוריית העבודות ה„גרועות". נניח כי נכון הדבר שגידול התעסוקה ב„חגורת השמש" משקף נדידה ארצית של עובדים מעבודות משתלמות היטב לעבודות המשתלמות פחות טוב, כפי שאחדים טוענים. במקרה כזה היו הפרשי השכר בין „חגורת החלודה" ל„חגורת השמש" צריכים להצטמצם, משום שהמשכורות היו עולות במדינות שהשכר בהן נמוך. במבט ראשון אכן נדמה כי זה מה שקרה: הפער בין ההכנסה לנפש ב„חגורת החלודה" ו„חגורת השמש" הצטמצם בהתמדה במשך 25 השנים עד 1982. אבל גם כאן, צירופים גדולים מטעים.

הפרשי השכר בייצור בין „חגורת החלודה" ו„חגורת השמש" כמעט לא נעו ב־20 השנים האחרונות. המשכורות גבוהות יותר, בדרך כלל, ב„חגורת החלודה". אבל גם עלות המחיה הממוצעת גבוהה שם יותר. מכמה מחקרים שם עולה המסקנה, כי במונחים ריאליים, המשכורות בייצור, משרה מול משרה, אינן גבוהות יותר בצפון מאשר בדרום.

אם כך הדבר, אזי הפער בין ההכנסה לנפש ב„חגורת החלודה" ל„חגורת השמש" משקף, כנראה, את יתרונו של הצפון בכך שיש בו יותר עבודות טובות – בייצור ובענפים אחרים – מאשר בדרום. במלים אחרות, יותר עבודות הדורשות עובדים מיומנים, משכילים יותר. ומכאן שאם פער־הכנסות זה מצטמצם, אין זאת אלא שהעבודות הטובות הללו נודדות מן הצפון לדרום – ולא שעובדים מוכרחים לעבור מעבודות טובות בצפון לעבודות גרועות בדרום.

השקפה מקובלת אחרת על המעבר מן הצפון לדרום מתבררת גם היא, לאחר בחינה מדוקדקת, כבלתי נכונה. זה הרעיון ש„חגורת החלודה" סבלה משום שהיא נשענה על תעשיות כמו פלדה, מכוניות ומכונות כבדות. מתברר, שבין 1967 ל־1985 התעשיות שהצפון נשען עליהן הצליחו בממוצע קצת יותר מאלה – כגון טקסטילים, עץ ומוצרי נפט – שהדרום והמערב נשענים עליהן.

אילו „חגורת החלודה" היתה רק שומרת על שיעור 1967 שלה בכל אחד מענפי הייצור, היא היתה מגיעה בסופה של 1985 לחלק גדול יותר בייצור האמריקאי הכולל מכפי שהיה לה בתחילת השנה. למעשה, חלק זה ירד בתקופה זו מ־64% ל־53%.

„חגורת השמש" ראתה גידול תפוקה מהיר יותר בכל אחד מענפי הייצור פרט למוצרי נפט. אם כן, „חגורת החלודה" לא היתה – כפי שמניחים בדרך כלל – המארח בישהמזל של קבוצת תעשיות המפגרות אחר שינויי הטכנולוגיה. היה זה האיזור שכמעט כל תעשיה שוקעת או לא שוקעת – הוליכה לבטוש.

באחרונה כמה ממדינות הצפון חזרו לחיים – כפי שמעיד הגידול בהכנסה לנפש מאז 1983 – אף שהתעסוקה בייצור המשיכה, בדרך כלל, לרדת. זה מוכיח כי אין האיזור צריך לגונן על תעשיות הנאבקות על קיומן כדי לשמור על השפע שלו. אבל מדוע התרחשה הנדידה מלכתחילה? עד כה לא הוצע לכך הסבר מניח את הדעת.

תאוריית „העבודות הגרועות" אולי אינה משכנעת כהסבר להאטה בפריון בארה"ב. אבל נכון, בכל זאת, שהיתה גם האטה בתפוקה־לעובד, ולכן גם האטה בגידול השכר הריאלי. הדבר מציג שתי חידות נוספות – אחת קלה לפתרון, השניה קשה.

הקלה היא זו: מדוע לא הקימו האמריקאים יותר רעש בעניין שכרם המוקפא? התשובה היא כי כוח העבודה המועסק גדל במהירות, בעיקר בגלל העליה במספר הנשים העובדות בשכר. מאחר שליותר אמריקאים יש עכשיו שכר, ההכנסות לנפש גדלו. השכר הבינוני לעובד (גבר) ירד למעשה בשני אחוזים במונחים ריאליים בין 1973 ל־1986; אבל ההכנסה לנפש (דהיינו עובדים ולא־עובדים) גדלה ב־22%.

החידה הקשה היא זו: קשה להסביר את מגמת ההאטה־בפריון המתפשטת על פני המשק כולו. כלכלנים מדברים על מעט מדי חדשנות ועל ניהול גרוע, אבל ההוכחה לכך אינה ברורה. יתכן שהגידול המועט בפריון הוא המחיר שאמריקה משלמת בעד תעסוקה גבוהה בזמנים קשים. המתחים בשנות ה־70 וה־80 הגבירו את האבטלה באירופה יותר מאשר בארה"ב, בעיקר משום שהמשכורות באירופה לא נענו לתנאים המשתנים בשוק העבודה.

המשכורות בארה"ב נשארו נמוכות במידה הדרושה לשמירה על אבטלה נמוכה, מה שהבטיח שרבים יותר מבין העובדים הפחות פרודוקטיביים שמרו על משרותיהם. משמעות הדבר היתה תפוקה ממוצעת נמוכה יותר לעובד (כלומר, פריון נמוך). אם שיעור הפריון של אמריקה הוא רק המחיר של שמירה על תעסוקה גבוהה, יתכן שאין החדשות הללו כה גרועות כפי שהן נראות.

כלל הנפקות לתעשיה בע"מ
הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968 כי ביום ... פורסם תשקיף להנפקת אגרות חוב (סדרה י"ב) רשומות על שם בערך נקוב כולל של 20,000,000 ש"ח נושאות ריבית בשיעור משתנה שיקבע בעד כל תקופת ריבית מראש בשעור השווה לשעור ריבית לציבור, אך לא פחות מ־6% לשנה, צמודות (קרן וריבית) לשער היציג של הדולר של ארה"ב אשר יפורסם ביום 16.12.88 ועומדות לפרעון ב־4 תשלומים שווים בשנים 1997–1995 (להלן: „אגרות החוב").

אגרות החוב מוצעות לציבור במחיר של 95% מערכן הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שיצטברו עד ליום התשלום בעד אגרות החוב, כמפורט בפרק א' לתשקיף. התשואה האפקטיבית ברוטו לפדיון של אגרות החוב המוצעות עפ"י תשקיף זה, כשהיא מחושבת לפי ריבית לציבור בשעור 9% לשנה הינה כ־10.24%.

ולורס ניירות ערך בע"מ התחייבה בהתחייבות מוקדמת לרכוש מאת החברה למועד סגירת רשימת החתימות אגרות חוב בערך נקוב של 300,000 ש"ח, בתנאים בהם יונפקו יותר אגרות החוב ולהעמידן לרשות בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ, החברה בבורסה כדי שתפעל להבטחת מסחר סדיר כמפורט בסעיף „הבטחת מסחר סדיר" בתשקיף.

רשימת החתימות לציבור תיפתח ביום 15.12.88 ותיסגר ביום 28.12.88 (למעט ימי שישי) או במועד בו תושלם מכירת כל אגרות החוב המוצעות, כמפורט בפרק א' לתשקיף.

כבטחון לתשלום סכומי הקרן הפרשי ההצמדה והריבית של אגרות חוב נתקבלה ערבות כלל (ישראל) בע"מ לטובת מחזיקי אגרות החוב. כלל (ישראל) בע"מ ערבה לפדיון אגרות החוב מסדרות ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, 11–ו 12–מ' אשר הונפקו ע"י החברה ואשר יתרתן הכוללת ליום 30.9.88 הינה 242,942 אלפי ש"ח. כמו כן ערבה כלל (ישראל) בע"מ לפדיון אגרות חוב מסדרה י"א בע.נ. של 50,000 אלפי ש"ח ואגרות חוב מסדרות 13–ו 14–י בע.נ של 24,000 אלפי ש"ח, אותן עומדת החברה להנפיק עפ"י תשקיפים שפורסמו בתאריך פרסום תשקיף זה. בקשר לערבויות שניתנו על ידי כלל (ישראל) בע"מ ראה עמ' 7–22 בתשקיף. אין ערבות זו מובטחות בשעבוד שוטף או קבוע ואולם כלל (ישראל) בע"מ התחייבה כי כל עוד לא יפדו כל אגרות החוב היא לא תיצור בעתיד כל שעבודים על רכושה אלא אם תיצור בעת ובעונה אחת שעבודים מאותו סוג ובדרגה שווה, להבטחת תשלומי הקרן, הריבית והפרשי ההצמדה של אגרות החוב, זולת אם הנאמן יסכים אחרת.
למרות האמור לעיל רשאית כלל (ישראל) בע"מ ליצור שעבודים על רכושה מבלי ליצור שעבודים להבטחת אגרות החוב כמפורט בפרק א' לתשקיף.

כלל (ישראל) בע"מ (להלן: „כללי") מתאמת את דו"חותיה הכספיים על בסיס השינויים במדד המחירים לצרכן ואילו חלק מהחברות המוחזקות של כלל מתאמות את דו"חותיהן הכספיים בהתאם לשינויים בשער החליפין בהתאם לגילוי דעת מספר 36 של לשכת רואי חשבון בישראל. ההפרש המצטבר שנוצר בכלל בשל כך שהסתכם ליום 30 ביוני 1988 בסך 26,477 אלפי ש"ח נגרע ישירות מההון העצמי של כלל (ראה עמוד 7–ז לתשקיף).
רישום אגרות החוב למסחר בבורסה מותנה בקיום פיזור מינימלי שלהן בציבור.
הנפקת אגרות החוב מובטחת בחיתום.
אומדן התחייבויות כלל (ישראל) בע"מ וחברות בת בבעלות או בשליטה העולות על 50% ליום 30.9.88 למנהלי קונסורציום החתמים, בהתאם להודעותיהם הינו כדלקמן:
בנק הפועלים בע"מ כ־264.5 מליון ש"ח.
בנק דיסקונט לישראל בע"מ כ־45.8 מליון ש"ח.
החברה מעריכה כי סך כל עמלות החיתום, ההפצה, הניהול והריכוז וכן ההוצאות המשוערות האחרות הכרוכות בהנפקה יסתכם בכ־7.4% מתמורת ההנפקה.
רשימת החתימות לאגרות החוב תהיה פתוחה בכל יום עסקים (למעט ימי שישי) בין השעות 08.30 בבוקר ועד ל־12.00 בצהריים, החל מיום 15.12.88 וכלה ביום 28.12.88, או עד היום בו תאושרנה בקשות לרכישת כל אגרות החוב, המוקדם מבין המועדים.
הבקשות לרכישת אגרות החוב המוצעות יוגשו לחברה באמצעות בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ רח' קרל נטר 8, תל־אביב, וכן באמצעות סניפי בנקים וחברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.
עותק מהתשקיף ניתן להשיג אצל בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ, אצל החתמים המפורטים להלן, ואצל הבנקים וחברי הבורסה האחרים.
עותק מהתשקיף, ההיתר לפרסומו ושטר הנאמנות ימסרו לרשם החברות לא יאוחר מיום עסקים אחד לאחר תאריך התשקיף.
הודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

הנאמן: החברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ
הערבה: כלל (ישראל) בע"מ *
מנהלי קונסורציום החתמים: בנק הפועלים בע"מ * / בנק דיסקונט לישראל בע"מ * / כללית ניירות ערך *

משתתפים בקונסורציום החתמים:
בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ *
בנק כללי לישראל בע"מ
א.ש. כספים בע"מ
אפיקים חברה לייעוץ והשקעות בע"מ
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
סהר ניירות ערך בע"מ *
כלל מנפיקים בע"מ *
יעד (ר.ס.) יעוץ פיננסי וניהול תיקי השקעות (1988) בע"מ
שחק עוז ניירות ערך והשקעות בע"מ
החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ
צמיחה ניירות ערך והשקעות בע"מ
מוריץ את טוכלר בע"מ
אנליסט אי.אם.אס. שירותי ניהול השקעות בע"מ
בכורה שירותי יעוץ והשקעות בע"מ

* בעל ענין בחברה

תאריך התשקיף: 4.12.88

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
סדרה ה: יום ג' 6.12.88
סדרה ו: יום ד' 7.12.88
סדרה ח: מוצ"ש 10.12.88
דוד שלמן
מנצח
ולדימיר פלצמן
פסנתרן
התכנית:
דוסייה – „מכבול"
מוצרט – קונצ'רטו לפסנתר מס' 24 ק. 491
ברליוז – הסימפוניה הפנטסטית

ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
יום א' 11.12.88
דוד שלמן
מנצח
ולדימיר פלצמן
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ו–ח

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
סדרה א': יום ב' 12.12.88
סדרה ב': יום ג' 13.12.88
סדרה ג': יום ד' 14.12.88
דוד שלמן
מנצח
ולדימיר פלצמן
פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ו–ח

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט מוסיקה קלאסית קלה מס' 2
מוצ"ש 17.12.88
דוד שלמן
מנצח
אילן רוגוף
פסנתרן
התכנית:
קבלבסקי – „הליצנים"
פרוקופייב – קונצ'רטו לפסנתר מס' 3
צ'ייקובסקי – מארש סלאבי
חצ'אטוריאן – סואיטה מס' 3 מתוך „גאיינה"

לכבוד
בית משפט השלום
רחוב הס 20
פתח־תקוה
התובעת: חברת עמידר החב' הלאומית לשיכון עולים בע"מ
הנתבעים: אלהדר דוד הולך שאול 94/13 כ"ס תיק אורחי 3768/88
נסלרוט ליאון המלך שלמה 111/21 כ"ס תיק אורחי 3767/88
אלהדר שמעון מגדה 108/18 תיק אורחי 3785/88
סקלר דליה השיקמה 10/6 כ"ס תיק אורחי 3786/88
הואיל ועמידר בע"מ הגישה לבית משפט השלום בפתח־תקוה תובענה נגדכם כמפורש בכתב התביעה המצורף בזה, הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה, תוך 30 יום ביום שהוצאה לכם הזמנה זו, להתייצב למשפט ביום 6.2.89 בשעה 08.30 לפני הצהריים.
דעו לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט ביום האמור בהזמנה יינתן באותו יום פס"ד שלא לפניכם, אך לפני היום שנקבע למשפט והזמנה להתייצב תבוטל.
בית משפט

הוחק: בקשה להיתר בניה על חלקה מס' 15 בגוש 7131 בת־ים
ניתנת בזאת לכם בעלי הזכויות בגבט הודעה לפי תקנה 2 ב', לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) תש"ל – 1970, כי למשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים, הוגשה בקשה להיתר בניה על החלקה הנ"ל ע"י תורגמן אריה לשינוי יעוד מחנות למשרד.
לתשומת לבכם הבקשה ושאר הפרטים הנוגעים לבניה מצויים בתיק הבניה, הוועדה המקומית, שבמשרדי אגף ההנדסה, רח' סטרומה 1 בת־ים.
יוסף בהן
מהנדס העיריה
מזכיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149, 828, 910 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1), (2) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, לשימוש חורג.
הודעה: סגירת מרפסת במבנה קיים בבניה קלה לפי היתר בנייה על גוש 18170 חלקה 13, 76 בכתובת:
רחוב ויצמן 59 נהריה
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעירית נהריה.
כל מי שיש לו התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ח. לבב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה

הלוח הכללי

הצעות עבודה
מכוניות
איתור רכב גנוב
בתי"ס לנהיגה
רוצים לקנות
רהיטים
כלי נגינה
הלוואות
ריפוי והדרכה
פוליש וניקיון
שרותים
הכרויות
TEL-AVIV ESCORT
MEMBERS CLUB
ירושלים
חיפה
שוק המציאות
נתניה

האם הסכיזופרניה תורשתית?

ואם כן – היכן חבוי הגן שלה?

זה זמן רב ידוע שהשסעת, המוכרת יותר בשמה הלועזי, סכיזופרניה, יש לה מה שקרוי נטיה משפחתית, לפי הופעתה בשכיחות גבוהה יחסית במשפחות מסוימות לדורותיהן. כ־10% מקרובי המשפחה הישירים וכ־50% מן התאומים הזהים של סכיזופרנים לוקים גם הם במחלה זו.

נטיה משפחתית יכולה לנבוע מגורמים תורשתיים, דהיינו גנים, מגורמים סביבתיים או גם מאלה ואלה יחד. כנגד החוקרים התרים אחר גנים לשסעת יש לא מעט פסיכיאטרים הטוענים, שההתנהגויות המשפחתיות של מקרי השסעת מקורה בגורמים סביבתיים משותפים, שהשפיעו בעיקר בתקופת הילדות. כן טוענים יריבי הגישה התורשתית, כי אילו מחלה קשה כמו השסעת הועברה על־ידי גנים, היו גנים אלה נעלמים מכבר בעקבות הברירה הטבעית. על כך משיבים חסידי הגישה התורשתית, ש־200,000 השנה שחלפו מאז ראשית התפתחותו של מוח האדם הן פרק־זמן קצר מדי בשביל ברירה מחלת כזאת, וטענה נוספת בפיהם: ייתכן שהתכונה התורשתית השלילית הטמונה בשסעת השתמרה, משום שיש בה גם יתרון מסוים, אמנם בלתי־ידוע עד כה. הם מצביעים על הדוגמה הידועה של יחסי הגומלין ההפוכים בין האנמיה החרמשית, שגם היא מחלה תורשתית, ובין המלריה: אנשים הלוקים בצורה הקלה יותר של אנמיה חרמשית, שיש להם רק גן אחד של מחלה זו ולא שניים מקבילים, מחוסנים בפני המלריה, ובגלל עובדה זו, כנראה, נפוצה כל־כך האנמיה החרמשית באזורים נגועי המלריה באפריקה המרכזית.

אין צורך לפרט, עד כמה חשובה השאלה השנויה במחלוקת. השסעת היא הקשה והנפוצה ביותר מבין מחלות הנפש. הסכיזופרנים מהווים יותר ממחצית המאושפזים בבתי־החולים הפסיכיאטריים, ואחד מתוך כ־100 איש לוקה בשסעת בשלב זה או אחר בחייו, אם כי ברוב המקרים בצורה קלה בלבד. אם נכונה התיאוריה, שהשסעת היא מחלה תורשתית, יש להביא בחשבון גורם זה בתכנון המשפחה.

במקרה של העברת מדור לדור בכוח התורשה צריך, כמובן, שיהיה גן (או גנים) האחראי למחלה. מאז שנות ה־70 מגבירים חוקרים שונים את חיפושיהם אחרי גן כזה, בהשתמשם בשיטות חדישות של ביולוגיה מולקולרית שלא היו קיימות בעבר, ולאחרונה בישרו כמה קבוצות על הצלחה מסוימת – אם כי עדיין לא בצורת איתור גן האחראי במפורש למחלה.

צוות חוקרים מבית־החולים נורתוויק פארק במידלסקס ליד לונדון, בראשות טימותי קראו, טוען כי יש גן האחראי לשסעת והוא נמצא על כרומוזומי המין, X או Y. הוא אמנם לא מצא שם שום גן „סכיזופרני", אבל הוא מבסס את התיאוריה שלו על העובדה, שהשסעת שכיחה אמנם במידה שווה בקירוב בבני שני המינים, אלא שהיא מופיעה בהם בצורה שונה. למשל, אצל גברים היא מופיעה מוקדם יותר ופגיעתה קשה יותר. ועוד: כאשר מספר אחים לוקים במחלה, הרי ברוב המקרים אלה הם או רק אחים או רק אחיות. עוד אומר קראו, כי הסכיזופרניה שכיחה במיוחד בקרב אנשים שיש להם שלושה כרומוזומים של מין (XXX או XXY), במקום שניים כרגיל, וגם זה נותן חיזוק לתיאוריה בדבר מיקומו של גן המחלה על כרומוזומי המין.

לא כך, טוענים לעומת קראו חוקרים מאוניברסיטת לונדון, בראשות יו גרלינג. נכון, הם אומרים, יש גן האחראי לשסעת, אבל הוא מצוי לא בכרומוזומי המין, אלא בכרומוזומים מס' 5. חשד זה עלה אצל החוקרים לראשונה בעקבות תגליתם של מדענים אחרים: כאשר הללו בדקו שני סינים סכיזופרנים, דוד ואחיין, הם מצאו כי אצל שניהם היתה הכפלה של קטע מסוים בכרומוזום 5. בעקבות זאת החליטו גרלינג ועמיתיו לבדוק יותר מ־100 אנשים בני שבע משפחות, חמש איסלנדיות ושתיים אנגליות, עם נטיה לסכיזופרניה, בהם 39 חולים ממש, וגילו קטע חריג בכרומוזום 5 שלהם. גרלינג איננו סבור, כי קטע זה הוא־הוא הגן האחראי לשסעת, אבל הוא משער כי הגן המבוקש נמצא קרוב מאוד לאותו קטע, עד לבלי הפרד, והם עוברים ביחד מדור לדור.

עם זאת מעוררת התגלית כמה וכמה בעיות. ראשית, החוקרים מצאו אצל כל אחד מן הנבדקים רק גן אחד כזה. האם ייתכן, שהשסעת היא מחלה תורשתית דומיננטית, בניגוד לרוב המחלות התורשתיות האחרות הנובעות מגנים רצסיביים, כלומר הן נוצרות רק כאשר שני הגנים המקבילים פגומים? ספק. שנית, אותו קטע חריג בכרומוזום 5 נמצא גם אצל חלק מבני המשפחות הנבדקות שהיו נקיים מכל מחלת נפש או שלקו אמנם בהפרעה מסוימת של פיצול אישיות, אבל לא בשסעת ממש. ייתכן איפוא, שכנגד הגורם התורשתי בצורת גן או גנים פועלים גם גורמים סביבתיים. אולי הראיה המובהקת ביותר לכך, שהשסעת איננה מחלה תורשתית צרופה, היא מה שסיפרנו לעיל: רק כמחצית מן התאומים הזהים של חולי שסעת הם סכיזופרנים בעצמם.

ואם לא די בהסתייגויות אלה, הרי לא מכבר יצא צוות חוקרים מבית־חולים באדינבורו בטענה, כי לא דובים ולא יער. החוקרים בראשות דגלס בלקווד בדקו בני 10 משפחות בבירת סקוטלנד בעלות נטיה לשסעת ולא מצאו שום תופעה יוצאת־דופן בכרומוזום 5 שלהם.

ייתכן גם, כפי שסבורים פסיכיאטרים רבים, שהשסעת איננה מחלה בדיוק, כי אם מעין תסמונת שכלולות בה הפרעות נפשיות שונות בעלות סימפטומים דומים, ובמקרה זה אפשר שגם הסיבות יהיו שונות ממקרה למקרה. הם מזכירים תופעה דומה שנתגלתה לא מכבר במחלת נפש נפוצה אחרת – המניה־דפרסיה. בראשית 1987 נתגלה אצל חולי המניה־דפרסיה המרוכזים יחסית בקרב בני הכת הנוצרית של האמיש בפנסילווניה גן מסוים, ייחודי, בכרומוזום מס' 11 – אבל אותו גן עצמו לא נמצא עד כה אצל שום קבוצה אחרת של חולי מניה־דפרסיה.

הבעיה רחוקה, איפוא, מפתרון חד־משמעי, ומכל מקום אין לפי־שעה שום משמעות ריפויית למחקרים ולהשערות אלה.

מתקן זה להמרה ישירה של קרינת השמש לחשמל בשיטה הפוטו־וולטאית נחנך לאחרונה במערב־גרמניה, על מורד המשתפל אל הנהר מוזל, מיובליו של הריין. הוא בא לבדוק באיזו מידה יפה שיטה זו, שכבר מופעלת באזורים שטופי שמש יותר, גם לתנאי האקלים של מערב־גרמניה.

איתור מוקדם של אוסטיאופורוזים

מאת דנקה הרניש

לגבי האוסטיאופורוזיס, שהיא מחלת עצמות הנובעת מתהליך מואץ של אובדן סידן ודלדול העצם, אין שוויון בין שני המינים: הנשים מופלות לרעה. תהליך של איבוד סידן ודלדול העצם מתחיל אצל כל אשה בגיל 30 והוא מקבל תאוצה רבה עם הפסקת הווסת. אחת מכל שלוש נשים בגיל העמידה צפויה לנזק חמור בעצמות, המתבטא בכאבים, באובדן גובה עד כ־20 ס"מ, בכיפוף גב ובשברים בעמוד השדרה ובגפיים. בין הנזקים שגורמת האוסטיאופורוזיס לנשים – קשה ומסוכן במיוחד הוא השבר בעצם צוואר הירך. מדי שנה מבוצעים בארץ בשל שבר זה אלפי ניתוחים, הכרוכים בסבל רב. גם הגברים אינם מחוסנים בפני סכנות האוסטיאופורוזיס, אלא שאצלם מתחילה המחלה בשלב מאוחר יותר, החל בגיל 60 בקירוב, והצורה חמורה פחות.

בקופ"ח כללית טוענים, כי מדידת תכולת הסידן בעצמות, שמציעים מכונים פרטיים לכל הנשים בגיל העמידה, מוצדקת רק במקרים מיוחדים

הסיבה לתאוצה הניכרת בקצב איבוד העצם בעשר השנים הראשונות לאחר הפסקת הווסת היא הירידה החדה בהפרשת ההורמון אסטרוגן אצל האשה, כי הורמון זה ממלא תפקיד מפתח בספיגת הסידן בעצם. במקרים קיצוניים עלול שיעור איבוד העצם להגיע ל־8% עד 10% לשנה. התוצאה היא, שאשה עלולה תוך מספר שנים לאחר הפסקת הווסת שלה לאבד רבע עד מחצית ממסת השלד שלה. תופעה כזאת גורמת כאבים וסיבוכים מרובים, ולעיתים מוות.

בשנים האחרונות חלו ברפואה שינויים ניכרים בגישה כלפי מחלה זו, בהבנת הבעיה ובטיפול בה. בניגוד לדעה שרווחה בעבר, שהאוסטיאופורוזיס היא תהליך הזדקנות טבעי שאינו ניתן לעצירה ולתיקון, הרי היום נוטים לראות בה תופעה פתולוגית שאפשר למנוע אותה מראש, ואם כבר החלה – לטפל בה. הבשורה הגדולה היא, כי אפשר היום לטפל ביעילות באוסטיאופורוזיס, למנוע את הידרדרות המחלה ואת הסימפטומים שלה: כאבים, איבוד גובה, כיפוף גב ושברים בעמוד השדרה ובגפיים.

התנאי לבלימת המחלה הוא אבחון מוקדם ומדויק של צפיפות העצם. משום כך ממליצים היום המומחים לכל אשה לעבור בדיקה כזאת עם הפסקת הווסת, כדי לקבוע את נקודת ההתחלה למדידת התהליך המואץ של אובדן העצם, ובדיקה שניה כעבור חצי שנה עד שנה, לשם הערכת קצב איבוד העצם, אם האשה לא טופלה, או להערכת יעילות הטיפול, אם טופלה. האבחון בעת־מועד של צפיפות העצם ושל השינויים שחלים בה בזמן מאפשר עצירה של המחלה ושיפור איכות החיים.

באחרונה הובא לישראל מכשיר חדשני, שלטענת יצרניו הוא המשוכלל ביותר מסוגו בעולם, למדידת צפיפות העצם עד כדי דיוק של חצי אחוז, בעוד במכשירים קודמים נע הדיוק בין 4% ל־30%, לטענת פרופ' שמואל אדלשטיין ממכון וייצמן, העוסק זה שנים בחקר מאזן הסידן של השלד. המכונה החדשה, Lunar DPX שמה, אושרה לשיווק במאי השנה על־ידי מנהל המזון והתרופות האמריקאי (FDA) והיא מופעלת על־ידי מכון „עצמון" בבית יכם בתל־אביב. אנשי המכון מציינים, כי הבדיקה נמשכת כעשר דקות, התוצאות מתקבלות בו־במקום ועל פיהן קובע אחר־כך הרופא את הטיפול הדרוש. בתחום זה עצמו עוסקים גם מ.א.ר – המכונים לאבחון רפואי – הפועלים בבית־החולים „ביקור חולים" בירושלים, בביה"ח „אלישע" בחיפה ובמרכז רפואי הדרום בבאר־שבע.

אין צורך לומר, שחברות אלה יש להן אינטרס מסחרי מובהק להרבות בבדיקות כאלה. באיזו מידה מוצדק הדבר מבחינה רפואית? מה אומר על כך הממסד הרפואי (שגם הוא איננו משוחרר, כמובן, משיקולים כספיים)?

אומר ד"ר אדם גבע, ראש מדור בריאות האשה במרכז קופת חולים הכללית, כי בדיקות אלה יקרות מאוד, והמדובר בלשון רבים: בדיקה בודדת איננה נותנת תמונת מצב וכדי להעריך את קצב ספיגת הסידן מן העצם דרושה סדרה שלמה של בדיקות, לצורך השוואה. טענה שניה בפיו: הדיוק של המכשירים מוגבל. „כדי לכייל את המכשיר יש לעשות כמה אלפי בדיקות" טוען ד"ר גבע. ייתכן, הוא אומר, כי בגלל סיבה זו אין שום מדינה בעולם שמקובל בה לעשות צעדים אבחוניים־מניעתיים כאלה לכלל אוכלוסיית בגיל הקריטי.

בעיית הבעיות של הבדיקה במכשירים היא, שלכל קבוצה אתנית יש נורמות משלה בתחום זה: התנהגות העצם שונה אצל כל קבוצה אתנית, אומר ד"ר גבע, בין היתר כתוצאה מהבדלים בתנאי הסביבה, בנוהגי התזונה, במידת החשיפה לשמש ועוד. לכן אי־אפשר להתבסס על נורמות אמריקאיות, למשל, כאשר באים לבדוק מצבן של נשים בישראל.

הקופה איננה שוללת את השימוש במכשירים השונים לבדיקת קצב בריחת הסידן מן הגוף, אולם רופאיה ממליצים על בדיקה כזאת רק כאשר קיים חשד מבוסס לקיומו של תהליך אוסטיאופורוזי. קופ"ח נשענת בתחום זה על המקובל בחברות הביטוח האמריקאיות ועומדת בקשרים עם ההסתדרות הרפואית האמריקאית, „שעדיין לא מצאה את השיטה האופטימלית לגבי בדיקות העצם", כפי שמדגיש ד"ר גבע.

עוד אומר ד"ר גבע, שאפשר לבדוק את מצב העצם גם בלא להזדקק למכשירים משוכללים. בדיקת שתן פשוטה נותנת תמונה נאמנה ומדויקת על כמות הפרשת הסידן מהגוף והתפרקות העצם. בקופ"ח הכללית מרבים להשתמש בשיטה זו.

הנושא של האוסטיאופורוזיס טרם חדר לתודעת האשה בישראל, טוען ד"ר גבע, ונראה שיש רק מעט נשים המוכנות לקבל טיפול מוקדם, מונע, נגד המחלה. זהו טיפול רב־שנתי בהורמונים, המצריך מעקב רפואי קבוע. לדברי ד"ר גבע לא נשקפת למטופלות כל סכנה של תופעה לוואי, ובכל־זאת אין נשים רבות הקופצות על הזדמנות זו.

פיתוח במחלקה לחקר איזוטופים במכון וייצמן:

אבחון מחלות ילדים הנובעות מפגם בחילוף החומרים הסוכרי

מחלות תורשתיות המתבטאות בקליטה לקויה של הסוכר בגוף נובעות בדרך־כלל משיבוש פעולתם של אנזימים מסוימים, הנדרשים לייצור או לאחסון של גלוקוזה – הדלק הפחמימני המספק אנרגיה לרקמה החיה. השיבוש יכול לגרום, למשל, נזקים נאורולוגיים, עיכוב הגדילה, החלשת הלב, השלד או השרירים, ועוד ועוד.

עד כה היה מקובל לאבחן מחלות אלה, הפוקדות תינוקות וילדים רכים, באמצעות ביופסיה של הכבד, שהיא בדיקה בלתי־נעימה ביותר. פרופ' אביבה לפידות ועמיתיה מן המחלקה לחקר איזוטופים במכון וייצמן פיתחו שיטת אבחון חדשה, המבוססת על שימוש באיזוטופים לא־רדיואקטיביים. השתתפו במחקר זה גם ד"ר בלה קלדרון ממכון וייצמן, רופא הילדים ד"ר סטנלי קורמן מבית־החולים „הדסה" בירושלים בהר הצופים ופרופ' עליזה גוטמן מביה"ס לרפואה באוניברסיטה העברית בירושלים.

השימוש העיקרי בשיטה החדשה נעשה באבחון מחלת פון גירקה – מחלה הנובעת מאי תפקוד של אנזים הכבד גלוקוז־6־פוספטאז. הלוקים במחלה נדירה זו נאלצים לאכול אחת לארבע שעות, כדי שלא יתפתח בהם הלם היפוגליקמי (תת־סוכר בדם). חמישה ילדים בביה"ח „הדסה" שלקו במחלה זו קיבלו גלוקוזה מתוצרת המכון, שבה הוחלפו כל האטומים של פחמן־12 (הרגיל השכיח) באטומים של האיזוטופ הכבד פחמן־13. דגימות דם שהוצאו מגופם שעה לאחר החדרת הגלוקוזה המסומנת נבדקו במכשירים המסוגלים להבחין בין שני האיזוטופים האלה. בבדיקה נמצא, שהפחמן במולקולות הדם של החולים היה מסוג אחד בלבד, או פחמן־12 או פחמן־13, בעוד בבדיקה דומה שנעשתה בילדים בריאים נתגלו מולקולות מעורבות, שהכילו בעיקר אטומים של פחמן־12 ואטום אחד או שניים של פחמן־13. נמצאה, איפוא, דרך לא־פולשנית לזיהוי המחלה הזאת.

פרופ' לפידות ועמיתיה הצליחו לאבחן בדרך זו גם מחלה נדירה אחרת, מחלת קורי, הדומה למחלת פון גירקה בסיבותיה (ליקוי אנזימטי מסוים) ובסימפטומים שלה (כבד מוגדל, עיכוב בגדילה, חולשת שרירים ולב).

שתי המחלות האלה נדירות מאוד – פחות ממקרה אחד לכל 100,000 לידות חיות. החשיבות העיקרית במחקר הזה היא המידע שאפשר להפיק בקשר לחילוף החומרים התקין ובקשר למחלות מטבוליות אחרות, שכיחות יותר.

קבוצתה של פרופ' לפידות, בשיתוף עם רופא הילדים ד"ר ויימן מביה"ח „קפלן", עוסקת עתה בפיתוח שיטת בדיקה לאי־סבילות לפרוקטוזה (סוכר פירות). הלוקים בתסמונת זו אינם מסוגלים לפרק פרוקטוזה ופירוש הדבר שאינם מסוגלים לעכל את רוב הפירות וכן סוכר, דבש ומוצרים ממותקים מסוימים.

„פיתחנו גישה כללית לבדיקת המטבוליזם הסוכרי ומחלות אחסון", אומרת פרופ' לפידות. „כשאנו חושדים באי־תקינות של אנזים מסוים, אנו יכולים להחדיר לגוף החולה חומר מסומן בפחמן־13 שהאנזים צריך לפעול עליו. אם מתברר שחומר הבוחן איננו מפורק ואיננו נהפך לכימיקלים אחרים, פירוש הדבר שהאנזים איננו פועל כיאות. הסמן הלא־רדיואקטיבי מספק לנו כלי בטוח לקביעה זאת."

זון – מספוא מקומי לפרות כתחליף למזון מרוכז מיובא

כיום רק כ־30% ממנת המזון ברפתות החלב הם מספוא מקומי, בעיקר תירס וחיטה הנקצרים כשהם עודם ירוקים, בטרם עשיית גרעינים, וניתנים לפרות בצורתם הטריה או כתחמיץ; 70% הנותרים הם מזון מרוכז בצורת גרעינים המיובאים מחו"ל, בעיקר מארה"ב. העדפה זו נובעת מכמה סיבות: הגרעינים המיובאים נמכרים לארץ במחירים נמוכים של עודפי תוצרת חקלאית, הם מבטיחים תנובת חלב גבוהה יותר מאשר מספוא שרובו ירוק והם אינם צורכים מים מקומיים יקרים מפז...

והנה בשנים האחרונות מבקשים חוקרים ממנהל המחקר החקלאי, מרכז וולקני, לשוב ולטפח צמח מספוא מקומי ישן־חדש, שמבחינה בוטאנית הוא קרוב מאוד לחיטה – זון שמו. הזון היה צמח מספוא מקובל בארץ עד שנות ה־60 והפרות האבסו בו בעודו ירוק. אולם עם המעבר לרפתות גדולות, למרכזי מזון אזוריים ולשימוש בכלים כבדים בחקלאות לא היה עוד מקום לאספקה טריה של זון לרפת והוא נזנח למעשה.

כאשר פותחה באירופה טכנולוגיה חדשה להקמלה מהירה של ירק הזון ונוצרה האפשרות ליצור ממנו תחמיץ ולהאכיס בו את הפרות ללא קשר למועד הקצירה, החליטו החוקרים ד"ר י. לשם וד"ר א. אמיר ממרכז וולקני, ביחד עם י. דהמלאך מתחנת הנסיונות ברמת הנגב וחוקרים אחרים, לבחון דרך זו גם בתנאי הארץ. הניסויים הראו, כי בשיטות החדשות אפשר להאכיס פרות בזון עד כדי 60% ממנת המזון הכללית. הרכב זה של מנת המזון מגדיל את תנובת החלב בכ־2 ליטר בממוצע לחולבת ביום, כלומר כדי 10% בקירוב, מעלה את אחוז השומן בחלב מ־3% ל־3.5% ומפחית את העלות של מנת המזון היומית לפרה מ־6 ל־5 ש"ח. בנוסף לזאת אפשר להשקות את הזון במי ביוב מטוהרים ובמים מליחים, שאינם ראויים לגידולי מאכל.

החישובים שנערכו בעקבות ממצאים אלה במרכז לתכנון כולל של משרד החקלאות הראו, כי גידול זון ומספוא גס איכותי אחר יכול להתחרות מבחינת כדאיותו הכלכלית הן ביבוא מזון מרוכז והן בגידול כותנה.

בינתיים נזרע השנה זון על־פני יותר מ־2,000 דונם ברמת הנגב ומקווים להגדיל את שטחי המזרע של ירק זה בשנים הבאות.

טיסן מטאורולוגי בשדה־בוקר

מאת אמיר רוזנבליט

טיסן מטאורולוגי מונחה־רדיו פותח במכון לחקר המדבר בשדה־בוקר. לדברי מפתחיו הוא איננו נופל באיכותו מן המטוס הזעיר ללא טייס (מזל"ט), זול ממנו בהרבה ועשוי להתאים לצרכים שונים, כגון צילומי תת־אדום אוויריים של גידולים חקלאיים, גילוי מקורות של מפגעים אקולוגיים, איתור בעלי־חיים ועוד.

עלות המחקר ובניית האב־טיפוס של הטיסן היתה כעשירית מעלות הפיתוח של המזל"ט או של הבלון המטאורולוגי. האיש שפיתח ומיישם את הפרוייקט הוא רפי לוסקי, בוגר הקורס לתעשיה וניהול אווירי במרכז הראיה בנגב. לדבריו מדובר בפריצת דרך בתחום המחקר האווירי, בין השאר משום שמרחק ההמראה והנחיתה של הטיסן הוא כ־40 מטרים ברוח רגילה, ובאמצעות רוח חזקה אפשר להטיסו ממרחק תאוצה של חמישה מטרים בלבד, כלומר מכל מקום כמעט.

הטיסן המטאורולוגי הוא נייד ואינו נזקק להפעלתו למערכת קבועה על הקרקע. אולם בשלב זה מנסים אנשי המכון לחקר המדבר לפתח מערכת שתשדר נתונים לבסיס. בעזרת מערכת זו אפשר יהיה להטיס את הטיסן גבוה יותר ולקבל נתונים בזמן אמיתי.

אורך הטיסן 2.5 מ' ומוטת הכנפיים שלו 3.5 מ'. הספק המנוע כ־4 כ"ס. בתוך הטיסן מורכב ציוד לאיסוף נתונים. לוסקי מקווה, כי בעתיד אפשר יהיה להשתמש בטיסן שלו לא רק בתחום המטאורולוגיה, אלא גם למטרות שונות בתעשיה, למשל.

חוקרים ממכוני מחקר ברחבי הארץ גילו עניין רב בטיסן החדש וחלקם אף הציעו לשתף פעולה בפיתוחו.

רפי לוסקי שרוע ליד הטיסן שבנה

למה להיגמל מעישון, וכיצד

העישון הוא אחד מן ההרגלים המסוכנים ביותר לבריאות. לא רק שהוא מחיש את תהליך טרשת העורקים ומהווה גורם סיכון נכבד ביותר למחלות לב, אלא שהוא גם גורם סיכון למחלות קשות אחרות, כמו מחלת ריאות כרונית, סרטן הריאה, סרטן הוושט, סרטן חלל הפה ודרכי הנשימה, סרטן בכיס השתן, בכליה, בקיבה ובצוואר הרחם. בקרב מעשנים גם קיימת שכיחות גבוהה יותר של כיב (אולקוס) בקיבה ובתריסריון. נשים מעשנות חשופות לסיבוכי הריון רבים יותר. התינוקות נולדים במשקל נמוך יותר, הם סובלים מיותר סיבוכים בלידה ובהמשך חייהם מזיהומים חריפים בדרכי הנשימה.

אם אינך מעשן, הפחתת את הסיכון שלך לחלות במחלות לב בכ־25 אחוזים. אם אתה מעשן, העובדות הבאות יעזרו לנו אולי לשכנע אותך להיגמל מהרגל מסוכן זה:

★ הסיכוי של גברים מעשנים לעבור התקפי לב גדול ב־60% עד 70% יחסית לגברים בני גילם שאינם מעשנים. מוות פתאומי בגיל צעיר – 35 עד 55 – שכיח יותר פי שניים עד פי שלושה בקרב מעשנים.

★ נשים מעשנות חשופות יותר למחלות לב, אך אם הן משתמשות בנוסף גם בגלולות למניעת הריון, הסיכון שלהן לחלות עולה פי עשרה מן הנורמה.

★ אנשים הסובלים מיתר־לחץ דם ובנוסף גם מעשנים סובלים פי חמישה יותר מהתקפי לב בגיל צעיר.

★ ולבסוף, העישון אינו מעלה רק את הסיכון להתקפי לב. מעשנים אשר יש להם בנוסף גם יתר לחץ־דם עלולים לסבול משיתוק בגלל שבץ מוחי בשכיחות הגבוהה פי 16 בהשוואה לאנשים ללא גורמי סיכון אלה.

אחד הדברים שמעשנים ותיקים אומרים לעצמם הוא: עישנתי כל־כך הרבה שנים, מה זה כבר משנה עכשיו? לא נכון. כל יום שבו אינך מעשן הוא רווח נקי לכלי הדם, לריאות, ללב, לך עצמך. אין מאוחר מדי בהפסקת העישון. נמצא למשל, שאפילו אנשים שעברו כבר התקפי לב יכולים לשפר את סיכוייהם לעתיד על־ידי הפסקת העישון.

בימים אלה הוקמה בארץ עמותה ארצית, ראשונה מסוגה, למניעת יתר לחץ־דם. מטרות העמותה, שבראשה עומדים רופאים מבתי־חולים שונים, להגביר בציבור את המודעות לסכנה המוגברת של מחלות לב וכלי דם עקב יתר לחץ־דם וללמדו כיצד להימנע מגורם סיכון זה ומגורמי סיכון אחרים. העמותה גם הוציאה קלטת המתוכננת לאורח חיים בריא ומכילה, בין השאר, תרגילי התעמלות מודרכים. אנו מביאים מתוכה, בלשונו, את הקטע הדן בנזקי העישון לבריאות בכלל וללב בפרט.

הפסקת העישון איננה עניין קל. אחד הדברים שאינם מובנים לאנשים שאינם מעשנים הוא, עד כמה העישון הוא הרגל ממכר. המעשנים מאמינים באמת ובתמים, כי לא יוכלו לתפקד בחיי היום־יום ללא הסיגריה, לא יוכלו לאכול, לשתות קפה, לכתוב, לנהוג או להתגבר על התרגזות. אלה מכם שניסו פעם להפסיק לעשן ולא הצליחו משוכנעים ודאי, שהם עצמם לעולם לא יצליחו להפסיק לעשן. נאמר כאן כי מיליונים של אנשים בעולם, שהיו מכורים לעישון, הצליחו להיגמל מכך. הם לא היו פחות מכורים ממך. הם לא עישנו פחות ממך. הם למדו להפתעתם שזה בהחלט אפשרי. בהחלט אפשר ליהנות מארוחה או מכוס קפה ללא סיגריה לסיום וגם ללא הרגשה של חסר.

גמילה מעישון איננה תהליך קל. אולם מחקרים שונים בעולם הצליחו לאפיין, מי הוא אותו מעשן שיצליח להיגמל מעישון. זהו אדם שמאוד רצה להפסיק לעשן והיה החלטי יותר. בתקופה הראשונה שלאחר הפסקת העישון קיימים סימני גמילה, אולם הם חולפים לאחר ימים עד שבועות. סימנים אלה הם עצירות, השתנה מרובה, תחושת רעד, מתח, אי־שקט, דכאון, עליה במשקל ולעיתים גם התמרה בשיעול. יש אנשים הסובלים גם מקוצר נשימה, לחץ בחזה, הפרעות בראיה, הזעת יתר, אי שקט וכאבי ראש. כדאי שתדע מראש כי אלו הן תופעות זמניות של גמילת הגוף מניקוטין. ככל שהגוף מתנקה מעודפי הניקוטין, תופעות אלה יחלפו. כל מי שהצליח להפסיק לעשן, יספר לך עד כמה הוא מרגיש טוב יותר היום, עד כמה נעים לקום בבוקר, ללכת, לרוץ ללא התנשמות, עד כמה האוכל טעים יותר והריחות נעימים יותר. אתה יכול להאמין לו.

„אני מעשנת עם פילטר, אני מעשנת סיגריות דלות ניקוטין ואינני שואפת את העשן לריאות".

כל הטענות האלה יותר משהן רציניות הן מספקות למעשן תירוצים להצדקה עצמית. הדברים נבדקו במחקרים שונים. אין מעשנים שאינם מכניסים את העשן לריאות. פילטר וסיגריות דלות ניקוטין אינם מפחיתים באופן משמעותי את סיכוני העישון.

„אם אפסיק לעשן, אעלה במשקל, וגם עודף משקל הוא הרי גורם סיכון למחלות רבות".

נושא זה נבדק אף הוא. ראשית, לא כל אלה הנגמלים מעישון עולים במשקל. ושנית, ניתן להפחית את המשקל מאוחר יותר.

אנו ממליצים כי לא תיאבק לבדך נגד העישון. קיימים בארץ חוגים לגמילה מעישון. הגמילה תוך השתתפות בחוג כזה היא קלה יותר. יותר מכך: אין די בהפסקת העישון, צריך גם להישאר לא־מעשן. גם את זה תוכל ללמוד בחוגים השונים. פרטים נוספים תוכל לקבל ביחידה לחינוך לבריאות, משרד הבריאות, ירושלים, המחלקה למניעת העישון, טל. 20-636261

3 תחנות חדשות לבדיקת שד ייפתחו בת"א

מאת דנקה הרניש

התמותה מסרטן השד בתל־אביב גבוהה מן הממוצע הארצי בכ־41% אחוז, כפי שמלמדים נתונים שנאספו במשך השנים בעיריית ת"א. המומחים מייחסים תופעה זו, בין השאר, להרכב הגילי של אוכלוסיית העיר. עם זאת התברר בסקר שיזמה ראש אגף הרפואה הציבורית בעיריה, עו"ד חביבה אבי־גיא, כי רק 8% מנשות העיר בגיל 20 ומעלה משלבות לפחות פעם בשנה בדיקת רופא עם הבדיקה העצמית לגילוי מוקדם של סרטן השד. הסקר מצביע על עובדה מדאיגה נוספת והיא, שבשכונות הדרומיות של העיר המודעות לחשיבות גילוי מוקדם של סרטן השד נמוכה ביותר: רק 2% מן הנשים המתגוררות בדרום העיר משלבות את הבדיקה העצמית עם בדיקת רופא פעם בשנה. ל־39% מכלל נשות העיר לא נערכה מעולם בדיקת שד.

„נתוני הסקר מדאיגים מפני כידוע, כי אחת מתוך 13 נשים עלולה ללקות בסרטן השד במהלך חייה" – אמרה בשיחה ל„דבר" עו"ד חביבה אבי־גיא. על רקע זה היא יזמה תכנית מבצעים של האגף לרפואה ציבורית בעיריה עם האגודה למלחמה בסרטן והוחלט לפתוח כבר בחודש זה שלוש תחנות חדשות לבדיקת שד, בנוסף על התחנה היחידה מסוג זה הפועלת היום בעיר. שתיים מן התחנות החדשות יהיו בדרום העיר, בשד' ירושלים 110 ביפו וברח' הגיבור האלמוני 17 ביד־אליהו. התחנה השלישית תיפתח ברח' קהילת וארשה 8 בהדר־יוסף.

יומם הקצר של הסינים

אילו הסינים והמצרים הקדומים היו מחשבים את הזמן לפי המידות של ימינו, כי אז היממה שלהם היתה אורכת לא 24 שעות, כי אם 23 שעות, 59 דקות ו־59.93 שניות, ובמלים אחרות: הזמן החולף בין שתי זריחות שמש עוקבות ארוך היום יותר בשבע מאיות השניה מאשר לפני 4,000 שנה, והסיבה: תנועת כדור־הארץ סביב צירו האטה במקצת במרוצת השנים.

עובדה זו נתגלתה לאחרונה לאסטרונומים מקליפורניה ומבריטניה, כאשר בדקו דיווחים סיניים קדומים על ליקויי שמש שהתרחשו בשנים 1876 לפסה"נ, 899 לפסה"נ ו־532 לסה"נ. כבר בעבר נמצאו עדויות להאטת סיבוב כדור־הארץ סביב צירו, לפי מקורות ערביים ובבליים, אבל אלה נגעו רק ל־700 השנים האחרונות.

האטת סיבוב כדור־הארץ נזקפת להתרחקות הירח מן הכוכב שלנו. ההאטה בתקופה ההיסטורית מתבטאת, כאמור, בשברירי שניה, אבל אלפי שנים הם גרגיר קטן בתולדות מערכת השמש. אחד החוקרים, קווין פנג מן המעבדה להנעה סילונית בפסדינה של סוכנות החלל האמריקאית, אמר כי לפני ארבעה מיליארד שנה, כלומר בראשית ימיה של מערכת זו, היה המרחק של הירח מכדור־הארץ כשליש ממרחקו היום (שהוא 384,000 ק"מ בממוצע), ואורך היממה היה שמונה שעות בלבד.

החוקרים גם השוו את הרישומים הסיניים של ליקויי החמה עם רישומים של ליקויי ירח מתקופת שושלת שאנג, שמשלה בסין בשנים 2,400 עד 1,200 לפסה"נ, וחישובי אורך היממה לפי רישומים אלה תאמו את החישובים לפי ליקויי החמה ב־1876 לפסה"נ וב־899 לפסה"נ.

בעריכת זאב פרי

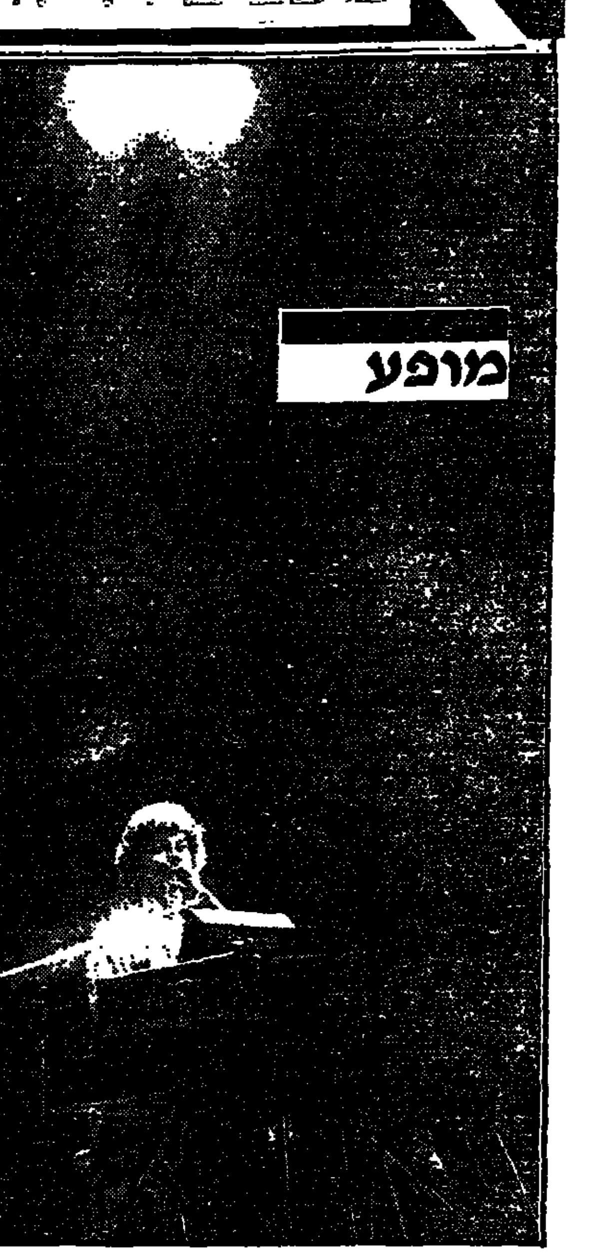

מופע

האחד והיחיד

מתי כספי – „אחד לאחד", „בית ציוני אמריקה", 30.11

הפתיחה הצנועה והסולידית – מתי כספי עולה על הבמה המינימליסטית, קד קידה ומתיישב אל הפסנתר, לא העידה ולו ברמיזה על הבאות. הערב היה חגיגה אחת גדולה של צחוק. הפרזנטציות הרבות שהוטחו בעניין פניו של כספי, בעלי המבע הקפוא, אדישותו, ועיניו שחולק מלא בתשדורות של אפאטיות, כל הטענות הללו נרחקו כאן לקרן זווית מחמת חוסר ביסוס ותוקף. הבחור הזה הוא פשוט שחקן מלידה. משחקי פנים, חיקויים, בליל משפטים חסרי פשר וקשר, מסתמים קוליים והקדמות מילוליות לשירים היפים.

הכל נעשה במינון הנכון, בלבוש הנכון ובעיתוי הנכון. מתי ופסנתר וגיטרה, מתאימים כמו כפפה ליד. ישוב אל הפסנתר, הוא נראה כמי שמצוי במקומו הטבעי וההולם ביותר. כאילו מאז ומעולם היה שם, נולד לפוזיציה הזו. הוא חש משוחרר מאוד, חופשי ונינוח, תוך שהוא מעניק לנו את החסד להנות ממרכולתו המפוארת – בכמות ובאיכות. לא לחינם הוא משמש מושא פיסגת השאיפות של מוסיקאים רבים. מיקומו הבלעדי בשלב העליון של סולם המוסיקאים הישראלים הוא עובדה שכמעט ולא ניתנת לערעור. אין טובים ממנו ואין טובים כמוהו. משעשע וקליל ב„שיר הספונג'ה", מרגש וכואב ב„היא חזרה בתשובה", מציג (כן, כן, ממש מציג) את „כלבלב הרבידירבםבם" ומתיר לנו לשיר איתו את „איך זה שכוכב אחד לבד מעז". משיר לשיר הוא גולש־מסלסל־משחק בקולו והכל מדוקדק ושוטף בזרם טבעי. אמן רב פנים וצדדים ומראות – אם נאמר רבגוני, תהיה בכך משום הקלה בערכו של כספי. אולי „מרהיב" היא המילה המתאימה.

הדס מגן

זכרונות סיני

„אנסמבל מזרח־מערב" התפרסם בחודשים האחרונים, בעיקר הודות לשני אירועים מרכזיים: זכייה בפסטיבל הג'אז '87 ב„פרס תגמית ה־40 ליצירה הישראלית המקורית" והשתתפות בהופעותיה של אסתר עופרים בסדרת הופעותיה בארץ, השתתפות שקצרה שבחים רבים מצד המבקרים.

חברי ההרכב יופיעו ב־17 בחודש ב„צוותא" ת"א לרגל צאת התקליט החדש „זכרונות סיני". בלהקה מנגנים: **ישראל בורוכוב** – קונטרבס, דולצימר, **יעקב מירון** – חליל, סקסופון וקלרינט, **ויקטור עידה** – קאנון, עוד וכינור **ויובל מסנר**, צ'לו. הלהקה, שהשתתפה בפסטיבלי ג'אז ומוסיקה אתנית רבים, יוצאת בחודש מרץ לסיבוב הופעות בארה"ב. ישראל בורוכוב כותב את החומר, שתועד על גבי קלטות וקומפקט־דיסק המופצים בחנויות ברחבי הארץ.

הדס מגן

מה קורא ביוגרפיות

כמעט בו־זמנית מפרסמות „כתר" ו„דביר" סדרות מקבילות של ביוגראפיות יוצרים והוגים. „כתר" הקדימה את „דביר" בשלוש ביוגראפיות של דארווין, גלילאו וצ'ארלי צ'פלין. עתה יוצאת „דביר" בסדרה בת שמונה ביוגראפיות, ביניהן גם כאלו שכבר טופלו ב„כתר" (דארווין וגלילי). המחברים שונים, כמובן. את הביוגראפיה הקצרה, התכליתית, של דארווין ב„כתר" כתב יוהאנס המלבן. את זו ב„דביר" כתב ג'ונתן האווארד.

הסדרה של „כתר" אינפורמטיבית בעיקרה, סוקרת את מהלך החיים של היוצר ומלווה בתצלומים. היא אינה מציעה הארה חדשה ליצירתו או לתורתו של האיש. המתכונת צנועה, כשל ספר לימוד והדפוס המצומק אינו מקל על הקריאה.

ב„דביר" כוללת הסדרה את הביוגראפיות של מאקיוואלי, בודהא, ברגסון, גתה, (בנוסף על דראווין וגלילי). היא נקראת „גדולי העבר" ומתורגמת מהסדרה הבריטית בשם זה בהוצאת „אוקספורד יוניברסיטי פרס". מחבריה לא הסתפקו בסיכום מידע תמציתי, אלא ביקשו גם להאיר את ספרם ב„תזה" משלהם (לבד ממיקל קאריתרס, מחבר „בודהא" שהסתפק בסיכום ביוגראפי, תוכן תורתו של בודהא והסבר על התפשטותה הרחבה).

המפתיעה ביותר בסדרה זו היא הביוגראפיה של סטילמן דרייק על גלילאו (בתרגומה של עפרה יוגב). דרייק בחר להתמקד בפרשת הרשעתו של גלילי בידי האינקויזיציה הרומאית ב־1633. לטענתו הצטיין גלילאו באמונתו לכנסיה וייתכן כי דווקא בשל נאמנותו ומסירותו לכנסיה, יצא נענש ולא נשכר.

דרייק מתעכב על ייחודו של גלילאו בכך שגישתו המדעית לא נכבשה בהמשך לפילוסופיה הטבעית של אריסטו, בניגוד למדעני האוניברסיטאות שהמשיכו את הפילוסופיה הטבעית של אריסטו. חשיבותו היתה בכך שסירב לקבל את הפילוסופיה כמורת־דרך למדע.ניסויים אמפיריים ומדידות הובילו את גלילאו לחוק נפילת הגופים. התנגדותו לסמכותם המקובלת של הפילוסופים גרמה לפילוסופים לפנות לכתבי הקודש והולידה את המאבק על חופש המחקר המדעי, מאבק שעדיין מתנהל בחלקים שונים של העולם.

גלילאו קרא תיגר על האמונה הדתית בשם המדע, מבלי שנתכוון לכך למעשה. הוא היה קנאי לא רק לאסטרונומיה של קופרניקוס, אלא גם לעתיד הכנסיה הקתולית ולהגנה על האמונה הדתית מפני כל גילוי מדעי. על פי דרייק היה גלילאו נבון וזהיר מדי, לא נחפז להסיק מסקנות מכדי להסתבך בעימות המימסד המדיני והכנסייתי. הוא לא היה חלוץ הקרע בין דת למדע, אלא הפרשנים לפילוסופיה בזמנו.

הבלשן הפולני לשק קולקובסקי הוא מחבר הביוגראפיה על אנרי ברגסון (בתרגום עודד דגן), חתן פרס נובל לספרות בשנת 1927, בעל השפעה מרכזית מאוד על עולם ההגות בראשית שנות המאה, ואישיות נידחת למדי כעבור פחות מיובל שנים. קולקובסקי מתעכב על חשיבות עבודותיו־„מסות על הנתונים הבלתי אמצעיים של ההכרה", „חומר וזיכרון", „ההתפתחות היוצרת", „האנרגיה הרוחנית", „משך וסימולטניות", „שני המקורות של המוסר והדת".

מעניינת מאוד גם הביוגראפיה של ט.ג'. ריד (בתרגום סמדר ויוסי מילוא) על גתה והפרשנות שלו ל„פאוסט" ו„יסורי ורתר הצעיר".

בסיכום, סדרת הביוגראפיות של „כתר" קצת אנאכרוניסטית והיא נקראת בעיקר ככלי מידע שימושי לתלמידים. סדרת „גדולי העבר" של „דביר" תעניין כל קורא ומתעניין.

מירי פז

גלריה לאמנות באוניברסיטת ת"א

באוניברסיטת תל־אביב תיפתח מחר גלריה לאמנות. התערוכה הראשונה בה מוקדשת דווקא לירושלים: „על אחד ההרים" – ירושלים באמנות הישראלית. הגלריה תיקרא על־שם גניה שרייבר. בנה, הסופר בוריס שרייבר („הירידה לעריסה", שתורגם לעברית ויצא לאור לפני זמן קצר) מגיע לישראל ויהיה נוכח בטקס הפתיחה. מוקדם יותר עורך לכבודו המכון לתרבות הצרפתי מיפגש עם סופרים שבה ישאו דברים יו"ר אגודת הסופרים, יעקב אורלנד ואנשי אקדמיה.

תזמורת סימפונית בראשון לציון

אחרי 106 שנים מחדשים בראשון לציון ימים כקדם. תזמורת סימפונית בת 45 נגנים שהוקמה בעיר, מחזירה עטרת „האורקסטרה" המפורסמת ליושנה. קונצרט הבכורה של התזמורת יתקיים הערב, באולם קולנוע נעמן בעיר. המנהל המוסיקלי והמנצח של התזמורת הוא שמעון כהן, המוכר גם כמלחין וכמעבד. הנגן הראשי – שמעון מישורי, סולנית – ורה וידמן – כינור.

החודש תגיש התזמורת סדרת קונצרטים פופולאריים לנוער, ותיקח חלק בהפקות מיוחדות כגון ליווי אופרות והופעות משותפות עם זמרים ישראלים. בינואר תפתח בסדרות קונצרטים למנויים בהשתתפות סולנים ומנצחים אורחים. בתזמורת מנגנים כ־15 עולים חדשים.

עונה 5 לפילהרמונית הצעירה

התזמורת הפילהרמונית הצעירה פתחה בסוף השבוע, בקונצרט חגיגי, את העונה החמישית שלה. מנצח התזמורת הוא גם המנהל המוסיקלי לעונה זו – **זאב דורמן**, המשמש עוזרו של מאסטרו זובין מהטה בתזמורת הפילהרמונית הישראלית. העונה יעבדו עם התזמורת הצעירה חמישה מנצחים שונים: זאב דורמן, **יואב תלמי, שלום רונלי־ריקליס**, פרופ' ראש מרגמניה ומנדי רודן.

כמה מן המנצחים המפורסמים בעולם יטלו חלק בחזרות ובקונצרטים של התזמורת הצעירה. ביניהם: מאסטרו **קורט מאזור**, מאסטרו **לאונרד ברנשטיין**, מאסטרו **לאונרד סלטקין**, מאסטרו **זובין מהטה**. זה האחרון יערוך גם קונצרט משותף של שתי התזמורות, הצעירה והבכירה, כאשר את תפקידי הסולו ינגנו הצעירים.

סרטי פרסומת במוזיאון ת"א

מרתון סרטי פרסומת יערך היום במוזיאון תל־אביב. הסרטונים, שזכו במדליות בפסטיבל קאן האחרון לסרטי פרסומת, יוקרנו פעמיים, אחר הצהריים ובערב, בשיתוף עם פרסום „אריאלי". ביניהם סרטונים לחברות אמריקאיות כמו „פפסי קולה", „לעוויס" או „מקדונלד", סרטים יפניים, בריטיים וצרפתיים שלכולם מאפיינים יקחודיים. האוכה בפרס היה סרטון הפרסומת ל„פאסאטי" של פולקסווגן.

ורדה צימרמן

תקליט רוק

„עוד פנצ'ר" – להקת „פנצ'ר"

האוזנה לתקליטם של שלושת החברים החביבים – אהרון קפלן, דידי הררי ואמיר בהן, המכנים עצמם בשם „להקת פנצ'ר", תישמע כמהדורה מחודשת של התכנית „שלושים בצל" שהגיש יקיר אביב כשהנ"ל משמשים לו לקטעי קישור. בין השירים, המורכבים ממלל הומוריסטי, יתנו חברי „פנצ'ר" קטעי קישור, ארוכים יותר וארוכים פחות, אבל כולם מצחיקים מצחיקים. הנחת שני האלמנטים המשולבים ובאים לידי ביטוי באלבומה של הלהקה – הבידור והמוסיקה, על שתי כפות המאזניים, תכריע את הכף לטובת הבידור. המטרה היא לבדר, יותר מלחדש או להתעמק בתוכן המוסיקלי. המוסיקה תהיה נספח למלל, ובהתאמה. השיר „סגר" במיקצב הטנגו: „ורד צהב הבאתי לך/ זה בגלל שאני אוהב אותך כ"כ/ ורד כתום זרקת לפח/ למה זה שונאת אותי כ"כ". שיר אהבה תלוי למוגד התלוייה על הקיר יילך כך: „הו מרילין, מרילין/ השם שלך עסוף בריח נפטלין/ היופי המופשט שלך/ מוריד את התמסיך". בשיר התנחה המסורף תשולב מוסיקת דיסקו מבוהקת ודועשת עם קריאות (לוחאי כביכול), הלקוחות מהווי ערב ותנחה, קריאות שברגיל אפשר לשמוע אותן מרחפות בחלל אולם התגיגה.. מצחיק מאוד הקטע על „האגודה למלחמה בבירוקרטיה", שבו מבקש אחד החברים להצטרף לאגודה ולמטרה זו משלחים אותו הלוך ושוב בין פקידים וטפסים. גם קטע אחר, המביא שיחת טלפון אופיינית של שני חברים בנוסח: „אז מה העניינים, בסדר, מה איתך. בסדר, אז מה אצלך, בסדר, או... מה חדש, אני יודע, בכה, ואצלך, ככה ככה, יום יום, שעה שעה, אז מה אצלך. בסדר. איך... איך מה. איך בכלל. בסדר, אני יודע? ואצלך. בסדר רוצה לדבר על זה... לא עכשיו, אני חייב לרוץ...".

הדס מגן

דיוקנים סביבתיים

בני אדם מול פסלים. קיבוץ מול תל אביב. יום מול לילה. במשפט אחד: הניגוד בין בני אדם, ביום, בקיבוץ לבין פסלים, בתל־אביב בלילה, זהו נושא תערוכת צילומיו של **גבריאל פלשי** המוצגת בימים אלה ב„בצלאל". שמה של התערוכה „דיוקנים סביבתיים" והיא מחברת בין שתי כותרות־משנה – „קיבוצי" ו„חיי לילה". הראשון צולם ב־1986 לקראת שנת היובל של קיבוץ הזורע, שבו הוא מתגורר והשני צולם בשנה זאת.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

א' חנוכה

08.00 עד־כאן, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין, ורמינהו 2 (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי) שלושה משלי שועלים (כ).
09.00 אנגלית (ד').
9.20 השעה שלנו, ניסים ונפלאות (כ).
10.30 אנגלית (ד').
11.00 חשבון (ה') מספרים כוראים.
11.15 צרפתית.
11.35 גיאוגרפיה (ה'־ו') אפריקה (הקדמה).
12.00 אנגלית (י').
12.25 ספרות (ז'–ט') בלדות א' (כ).
13.00 אנגלית (ט').
13.30 היסטוריה כללית – הגילדות בימי הביניים.
14.00 עד־כאן – רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: כדור הארץ – חוף; ילדות (גילאי 6–10) לחיות ביחד.
15.00 הי בינבה – על אי בודד – לאחר ליל סערה בים, נקלעים בינבה ובובי לאי בודד למרבה הפלא גם ועם נקלע אליו (כ).
15.10 רחוב סומסום – ברחוב מכינים את חג החנוכה. ניחוחות החג עולים מהחזכים השונים והאורחים נהנים ממאכלי החג, מהמשחקים והשירים.
15.40 שעת כושר.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 39) „הבריחה". בני החבורה מנסים להסתלק מארמונו של מלך המנסים אך זה טומן להם מלכודת ואומם להרגם. הישועה באה מכיוון בלתי צפוי. כעת עליהם למצוא דרכם אל פני האדמה (כ).
16.25 כך היו חיינו (פרק 37) „פלישה" שנת 1940, תושבי אנגליה חוששים מפלישה גרמנית. הגברים מתאמנים במסגרת „המשמר האזרחי" והנשים מנסות לנהל משק בית תקין למרות המחסור במצרכים.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 הדלקת נר שני של חנוכה בביצוע מקהלת הילדים ליד האקדמיה ע"ש רובין, ירושלים.
17.33 קח סיכון – שעשועון לילדים בני כל הגילים. ב„קח סיכון" חוגגים את חג החנוכה: עם סופגניות, נרות ועוד שפע של משימות.
18.00 כוח המוח – סרט הנפשה „פירמידת התחש – היום השלישי". בירגל, זינקואמי אלכים לעזרה בלתי צפויה מהאצות יסמין (דיבוב עברי).
18.25 סרט הנפשה.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 עם הכוכבים – הופעה עם להקת „משוש אדום" אשר הנהילה את דרכה ב־1984 במנצ'סטר, אנגליה. סולן הלהקה מיק הוקנל מושפע מן המוסיקה השחורה, והדבר מורגש במיקצב ובכלים שהלהקה משתמשת בהם.
18.45 הידושים והמצאות – על חידושי המדע: 1. סוכרת נעורים – נסיעות לגלות את המחלה גילוי מוקדם כדי לאפשר טיפול מונע; 2. טלסקופ ומיקרוסקופ חדישים – הטלסקופ מאפשר למדענים לחקור את החלל החיצון והמיקרוסקופ האלקטרוני מאפשר להם לחקור ואנים זעירים ביותר; 3. צדפות – קליפות הצדפות השונות מכילה חלבונים המשמשים ותהליך מסוים בכור הגרעיני בלא נזק וגם הוספים כסף (תרגום עברי).
19.00 יומן חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.03 על הנסים – השמש מאירים את נרות החנוכה מי שהיו להם ניסים בחייהם. נר שני של חנוכה הדליק איריס שטרית, מנהלת מנצלות הקפת המתבלים בקריית שמונה לפני 15 שנה. משירי החג ישמעו בהמשך השבוע מקהלות: „גיתית", „רעות", „ברוח בני ברק" בניהולו המוסיקלי של דוד מרדכי סובול.
20.09 אלף – שם הפרק: „בובת ערי". אלף מזמין לעצמו בובה מחנודרת מן הבסטר. מתברר כי הבובה מאמצת לעצמה את תכונותיו הרעות של אלף. הדבר אינו מקל על משפחת טאנר (עברי־ערבי).
20.33 בין הכוכבים – עינייני משפחה הזברה בשידור ישיר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת – (פרק מאה ועשר): אמנדה מחליטה להינשא לנסיך מייקל. סמי ג'ו מתגלה כמי שאחראית לשליחת המעטפות ובתן הצילומים אל קריסטל. כאשר בלייק שב מבילוי של ערב עם אשלי, קריסטל עוזבת את הבית עם התינוקת (עברי־ערבי).
22.35 מצב מרווח – ענייני תרבות ואמנות.
23.20 קורסוב של רוע – (פרק הראשון): בעלה של קורזה נרצח ועתה היא מקבלת מכתבי איום על חייה. היא מחליטה להימלט אל בית הקיט שלה אלא ששם משיגה אותה יד הדוקקת על חלונה. בבהלתה היא פולטת מפיה אל אוזני מאהבה שוטרים החשים אל המקום דברים מפתיעים (עברי־ערבי).
23.45 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „מה משדר הערב".
18.35 „חנוכה – חג הגבורה": „לאה". סיפורה של ילדה עיוורת בת 5. דעקן על ילדה מתגנת בעלת כושר ביטוי מיוחד במינו. לאה באה מבית דתי אדוק, משוט והכן וכמו אחיות ואחיותיה השתלבה במסגרת לימודית רגילה. האשוצאציות המתעוררות בהקשר לסיפור כזה הן של אלות יד ורחמים. לאה אינה זקוקה לרחמים, אלא לעזרה והדרכה, אותם היא מקבלת כדבר טבעי ומיישמת מהר יותר מכפי שאפשר לשער.

19.02 „התיבה מגליבאי" (פרק אחרון): „יוצאים מן התיבה" בהשתתפות ג'ראלד דארל. דואג לעתידה של גן החיות בג'רסי. עיני התאורה של ארל, יש לחנך את האדם לשמור על חיות הטבע. בתוכנית נראה כיצד מנסה אותו הוהוזת המושבע לישם פילוסופיה זו: מנהל גן החיות מדריך תלמידים וסטודנטים כיצד לזגן על החיות מפני הכחדה. כמו כן, נודע לאנים שונים של חיות שהצליחו לשרוד.
19.28 „הסיפור" (פרק 12): „הבריחה" דיויד מסייע לקרטוניה ונתנן לה מחסה במקום שבחלבד. אלן מפעיל את השפעתו כדי להציל את ג'יימס מגלון מתבל התליה. ג'יימס מור אומם לחסוף את אלן ולהבריחו למעצר באנגליה. הוא מסע להולד ובוהם להזוכה כי קרטוניה גרה עם דיויד. ג'יימס מור דורש כל דיויד שאינו את קרטוניה לאישה כדי להציל את כבודה.
19.53 „פינת המתכונים".
20.00 „מה משדר מחר".
20.05 „חנוכה – חג הגבורה" – הערב, נר ראשון של חנוכה.
20.32 „קלוז־אפ" – הפעם: קטעים נבחרים מהסרט „מלחמה ושלום". מהסרט המומש „מוסקבה בערות". הפקת הענק של „מלחמה ושלום" המבוססת על יצירתו הספרותית של ליאב טולסטוי, עלתה מאה מיליון דולר וארכה חמש שנים. 120 אלף חיילים רוסים הועמדו לרשות החפקה ע"י הממשלה הסובייטית. אליהם נוספו עוד 2,000 ניצבים. ביום את הסרט ערגיי בונדארצ'וק. המגלם בסרט את דמותו של פייר בזוחוב. מככבים: לודמילה סאבלייבה היא נטאשה רוסטוב. ואסיסלב טיחונוב מופיע כאנדריי בולקונסקי, בוריס זהאבה – כגנרל קוטוזוב ואירנה סקובצבה היא הלנה קוראגין.
20.47 „בקרות זינוק" – מגזין ספורט. הפעם: מבחני סיבולת שנערכו באוסטרליה, ארץ ההרפתקאות. בין יתר ההתחרויות שנערכו: טיפוס הרים, שחיה, שיט בקיאקים וריצה.
21.45 „קליפ מי יודע" – חידון הפופ השבועי.
21.50 „להקת המחול המודרני" „שיקאגו" נוסדה בעיר זו בשנת 1974 ע"י נורמה הולמס. מנהלה האמנותי רנדי דאנקן, דאג לאיזון בהרכב הלהקה. המונה 6 רקדנים רקדניות. מהצגותם שחורים ומוצגות לבנים. להקת שיקאגו תופיע ברחבי הארץ במהלך חודש דצמבר הקרוב. הלהקה הנחשבת כיום למובילה בתחומה. גם מפני שהרקדנים מבצעים מחולות בסגנון, קלאסי, מודרני ואפריקאי, זכתה בפרסים אמריקניים חשובים. בתוכנית תופיע להקת שיקאגו בין היתר בריקודים: „הו, מרי, אל תבכי" – מוסיקת גשמה. „אגביט סטוריס" ובריקוד המוקדש לארתה פרנקלין.

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה); 15.30 הבית הנעלם (מצוייר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 מאחורי הקלעים (תוכנית מיוחדת); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 סרט „אנסטאני וקליאופטרה" עם צ'רלטון הסטון; 22.30 מעשיות משפחות (ערבית); 23.00 ספורט (ש.ת).

ירדנית

15.50 סיפורים מצוירים (בערי' 1); 16.45 קם בחיים (באנגלית, בערי' 1); 17.00 ספורט בינלאומי; 18.00 תכנית דוקומנטרית בצרפתית; 18.30 כשרונות צעירים – תכנית בצרפתית; 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 עולם החי בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 עשרה זה טוב (קומדיה אמריקאית); 21.10 דרך המשי (סידרה דוקומנטרית על הסחר בין סין לארצות המוקדם דרך היבשה); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 עתונאי חוקר (סידרה אמריקאית); 23.10 הבן של אמא (קומדיה אנגלית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – פרטו: סימפוניה קאמרית ברה־מינור. זלנקה: סונטה מס' 5 בפה מז'ור לשני אבובים, בסון ובאסו קונטינואו (ע"ג תיק); מוצרט: קונצרטו מס' 26 ברה מז'ור לפסנתר ולתז. ק. 537; מנדלסון: שישיה ברה מז'ור לפסנתר, כנור 2 וולות, צ'לו וקונטרבס אופוס 110; רימסקי־קורסקוב: סימפונייטה בלה מינור (ע"ג תיק).
09.00 שעה עם אמן – עם האבובן הייקי הולינר.
10.00 קונצרט בוקר – רודריגו: „פנטסיה לבן אצולה", לחליל ותזמורת; שיר האהבה הזכי" לסופרן; הנדל: סונטה: שלישיה בסול מינור לפסנתר, כנור, וצ'לו אופוס 15; רחמנינוב: סונטה בסול מינור לצ'לו ולפסנתר אופוס 19; פולקמן: סוויטה מס' 3 ברה מינור לכלי קשת אופוס 69; סיבליוס: סימפוניה מס' 2 ברה מז'ור אופוס 43.
12.57 פינת השיר – שירי מרי ותמש, בגב דיקן, לאמרד כהן.
13.00 קלאסיקל, חביב המינה.
14.06 אמנים באולפן – ברנס לוי, פסנתר – בטהובן: סונטה מס' 7 ברה מז'ור, אופוס 10/3; מ. קופסטין: לפסנתר 1; ראבל: ואלסים אצילים וסנטימנטליים; היידן: דיברטימנטו בסול מז'ור, אופוס 38/2.
15.00 אנתולוגיה בצליל – מוסיקה לצ'מבלו של באך: פרטיטות מס' 2, 6 (ק. ריכטר); סוויטה אנגלית מס' 2 (ג. קינקין).
16.00 מוסיקה ליום ראשון – באך: קנטטה מס' 80 (גרשוואה רופפן); רנה: סוויטה קלאסית מס' 3 בגלל / מקלות באך ממקל / ז. הימן; באך: קטעים לעוגב (הרמן ביליגר); הנדל פרסל: אודה לססלה סטילה (א. דלר / א. קנטלי / המרים האנגליים / תז. קאמרית „קלמר" מלכורן / מנצח: מייקל טיפט).
18.00 קונצרט קאמרי – מוצרט: רביעיה בפה מז'ור לאבוב וכלי קשת ק. 370 (א. לידר עם נגנים מתוך רביעיית בוסקובסקי); בטהובן: רביעיה לכלי קשת בדו מז'ור אופוס 29 (רביעיית מורגרי); ש. צוקרמן: ברוהמס: רביעיה לפסנתר מס' 1 בסול מינור אופוס 25 (ב. פרראייה עם נגנים מתוך רביעיית אמדאוס); רגי תיק; א.ו. קורנגולד: שישיית כלי קשת ברה מז'ור אופוס 10 (השישיה הברליוזאית).
20.05 הדלקת נר שני של חנוכה ומעוז צור.
20.10 פריזמה עכשווית – ליגטי: שני שירים (מקה, „רינט" / אבנר איתו).
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו – הקאמרית הישראלית, מנצח: בוריס ברוט, סולך: לסלו פולטאר – בס – (הקלטה ממוזיאון תל־אביב 9.10.88), מוצרט: סימפוניה מס' 29. לה מז'ור, ק. 201; הינסטרה: וריאציות קונצרטנטיות לתזמורת קאמרית; מוצרט: אריות „ברגע שאני עבדך בתי" (קונטרבס סולו: אורי צלניקר) ק. 513 „עבור יד עמנת אי" ק. 612; פרוקופייב: הסימפוניה הקלאסית ברה מז'ור אופוס 25.
23.00 החידון המוסיקלי (ש.ש.).

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה „אפריקה בתקופה הקולוניאלית" הפעם: „המעבר מקולוניאליזם לעצמאות בקניה" – פרופ' מרדכי תמרקין.
16.05 רדיו־עשרה, מגזין נוער – כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
18.06 הדלקת נר שני של חנוכה ומעוז צור.
22.05 תמורות ועוד – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם.
23.50 קריאה מספר המקבים.

רשת ב'

15.05 שמונה ימים – שמונה קרבנות – מרק. המכבים מנקודת ראות מודרנית הפעם: „מי המיט את האסון" – היריבות הפנימית בירושלים כגורם באסון החורבן.
17.05 מי ימלל – שירים והקראות לחג החנוכה.
18.06 הדלקת נר שני של חנוכה ומעוז צור.
18.11 ראשון ראשון, סיכום השבת בספורט.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אמור „שבתיי" – חג האורים בקהילות ישראל נסים עדות יספרו על חג החנוכה בשילוב פיוטים לחג.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 שעת קלה על כלכלה.
18.45 15 קסטת.

צה"ל 1

19.05 שירים מכאן.
19.57 הודעות לחיילים.
20.05 בעיקר מוסיקה.
21.30 אוניברסיטה משודרת (ש.ת).

צה"ל 2

19.05 יומנים מוסיקה.
20.05 צר־פ.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הג'אז הזה.

„הגמולים של העובדים בעיריית תל־אביב־יפו, אגודה שיתופית בע"מ"

הזמנה לאסיפה כללית בקריאה ראשונה

החברים מוזמנים בזה לאסיפה הכללית השנתית של חברי הקופה שתתקיים ביום שני כ"ו כסלו תשמ"ט 5.12.1988 בשעה 17.00 במשרדי „הגמולים", רחוב פומבדיתא 4 תל־אביב.

סדר היום

1. פתיחה יו"ר המועצה.
2. בחירת יו"ר האסיפה ומזכירים.
3. דו"ח לשנת המאזן 1987.
4. דו"ח המבקר של ברית פקוח העזרה לביקורת.
5. דברי החברים.
6. אשור המאזן והעברת עודפי ההכנסה על ההוצאה.
7. מתן ישיבות למועצה לעבור תקציב 1989 ולאשרו.
8. בחירת מילואים למועצה במקום החברים היוצאים.
9. בחירת ועדה לביקורת.
10. תיקון התקנות.

במקרה שבתאריך הנ"ל לא יאסף מספר חברים הדרוש לפי התקנות, תהיה האסיפה ליום ד' כ"ג כסלו תשמ"ט, 21.12.88, בשעה 17.00, באולם „בית עובד העירייה", רחוב פומבדיתא 4 תל־אביב, ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.

המועצה

קולנוע

תל־אביב

אופיר: גשר הבדול 2 9.50, 7.30, 5.00
אלנבי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
בית ליסין: בולשוי בעל הביצים העקניות 23.15
בן־יהודה: ווילו והנסיכה 9.30, 7.00, 4.30
גורדון: התגינה של באבט 9.30, 7.15, 5.00
גת: בוקר טוב וייטנאם 9.45, 7.20, 5.00
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.30, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 2: המודרנים 9.30, 7.30, 5
הון יין של אביה 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 3: פקין בלוז 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
כפר קטן שלי 9.50, 7.30
לימור: ביג 9.35, 7.10, 5.00
נוף־אביב: לוחמי החלל 9.30, 7.30, 12.00
סטודיו: מטורף השירים 9.30, 7.15, 5.00
הסינמטק הישראלי: 7.30 ויראו ביטלס (חלק א')
9.00 מה קרה 9.30 ויראו ביטלס (חלק ב')

הקלנוע (בית ציוני אמריקה): 8.00 שלום לך בן
חן 1: מת לחיות 9.55, 7.20, 4.45
חן 2: סאמאן 9.55, 7.25, 5.00
חן 3: תקלה מושלאה מס' 2 9.50, 7.30, 5.00
חן 4: לטייר באהבה 9.50, 7.20, 5, 2, 11 בבוקר
חן 5: פרנטיק 9.50, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00 בבוקר
מיילת 1: מלחמה ושלום 7.00, 2.30
מיילת 2: U2 9.30, 7.15, 5.00
מיילת 3: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.30, 7.15, 5.00
לב 1: יום שני השוער 9.45, 7.45, 5.00, 2.00, 11.30
לב 2: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.45, 7.45, 5.00, 2.00, 11.30
לב 3: בויאבריס 9.35, 5.00
בגלל המלחמה ההיא 7.35, 2.00, 12.00
לב 4: הנסיכה הקסומה 21.45, 7.45, 5.00, 2.00, 11.30
לימור: מהרורי 9.30, 7.30, 5.00
מוגרבי: סגור
מוזיאון תל־אביב: קיץ אצל סבא 9.30, 7.15, 4.30
פקטים: חתיך מבוקש 7.15, 4.30, הוענה 9.15

סטודיו: סגור
פאר (לשעבר אלנבי): רמייג ג'ון לגיזל 9.30, 7.15
צפון: טובעים במספרים 9.35, 7.10, 4.30
פריז: אנה 9.30, 7.15, 4.00, 2.00, 12.00 בבוקר 23.30
צפון: סאקו – האיש החולם 9.30, 7.00, 4.30
שחף: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
תמוז – רמת־אביב: לידי איב 9.30, 7.30
תבליט: הקומיסרית 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: מהרורי – מייקל ג'קסון 9.30, 7.30

ירושלים

אורגניה 1: טובעים במספרים 9.30, 7.00, 4.30
אורגניה 2: צל הנחש 9.30, 7.15, 5.00
אורגניה 3: התגינה של באבט 9.30, 7.15, 5.00
אורגניה 4: הפתיחה בקרוב
אורנון: מהרורי – מייקל ג'קסון 9.00, 7.00, 4.30
אורנע: תקלה מושלאה חלק 2 – 9.00, 7.00, 4.30

אור 1: סאמאן 9.15, 6.45, 4.30
אור 2: קפה בגדד 9.15, 7.15, 4.30
אור 3: הנסיכה הקסומה 9.00, 7.00, 4.30
אור 4: ביקיני וג'ינס 9.00, 7.00, 4.30
אור 5: פרנטיק 9.15, 7.00, 4.30
אורגיל: בוקר טוב וייטנאם 9.15, 7.00, 4.30
בית אגרון: 4.30 מחצה קיץ בחלל 8.15 לבדידנים
8.00 מנגני פיטון – שודדי הזמן
10.00 מלבדיתנקס – שגעון בחלל
כמירה: יום שני השוער 9.00, 7.00, 4.30
כרמשל: מרדף חצות 9.15, 7.00
מגודה: בעל בהשאלה 9.15, 7.00, ביטל 11.30 נוס
סבמר 1: ווילו והנסיכה 9, 6.45, 4.30
סבמר 2: U-2 9, 7, 4.30
סבמר 3: לטייר באהבה 9, 7, 4.30
סבמר 4: מת לחיות 9, 6.45, 4.30
עוף: מטורף השירים 9.00, 7.00, 4.30
רון: גשר הבדול 2 9.00, 7.00, 4.30
תיאטרון ירושלים: כפר קטן שלי 9.30, 7.00

בגלל המלחמה ההיא 9.30, 7.00

חיפה

אורה: הנסיכה הקסומה 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: יום שני השוער 9.15, 7.00
ארמון: סגור
חן: מת לחיות 9.15, 8.45, 4.15
מוריה: ספר הג'ונגל 10.00 בבוקר 4.00
צלילת צהובה 12.00 בצהריים גם ברור 8 5.30
עצמון 1: מהרורי 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: מטורף השירים 9.15, 7.00, 4.30
פאר: גשר הבדול 9.15, 8.45, 4.15
קולנוע: לידי איב 9.15, 7.00, 4.30
רון: ווילו והנסיכה 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 1: סאי טאן 9.15, 6.45, 4.15
רב גת 2: ביג 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: מרדף חצות 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 2: בוקר טוב וייטנאם 9.15, 6.45, 4.15
רב אור 3: שם המשחק 9.15, 6.45, 4.20

קריות חיפה

כוכב: מת לחיות 9.15, 7.00

מעוין: כסית לאנשור 9.15, 7.00
אורנה: מהרורי 9.15, 7.00
בית העם: צבעים 9.15
הדובל: הקיץ של אביה 9.15, 7.00
מרגב: ניאק וג'ני 9.15, 7.00

אשדוד

אשדודה: תקלה מושלאה 2 7.15, 4.30, 11.00
מגדל גורלות 9.15
צבורות: הקיץ של אביה 9.30, 7.15

אשקלון

אשקולון: מהרורי 9.30, 7.30, 4.30
מאה: מרדף בזהובה 9.30, 7.30
רהל: ביג 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: פרחים בעלית הגג 9.30, 7.15

הרצליה ■ רמת השרון

דוד: התגינה של באבט 9.30, 7.15

הצפנק סביב לעולם 5.00, 11.00
הדגל: מהרורי 9.30, 7.15, 5.00
מלון דניאל: קפה בגדד 9.30, 7.15
סינמה: תעשה כבתר 7.15, פרנטיק 9.35
תנאור: השועל והכלבלב 5.00, בוקר טוב וייטנאם 9.30, 7.15

עפולה

מוסהורנ: חיים חדשים לאחר הגירושים 9.00

חולון ■ בת־ים

אורתון: מבאים להמיש 9.30, 7.30, 5.00
עצמאות: מרדף חצות 9.30, 7.00
מגדל: בוקר טוב וייטנאם 9.40, 7.15
מגדל קרית שרון:
מבאי: וילו והנסיכה 9.30, 7.00, 4.30
רוגה: מהרורי 9.30, 7.15

פתח־תקוה

הדגל 1: מהרורי – מייקל ג'קסון 9.30, 7.15, 4.30, 11.00
הדגל 2: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
הדגל 3: ווילו והנסיכה 9.30, 7.00, 4.30
שלום: ניאק 9.30, 7.30

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: גשר הבדול 2 9.45, 7.15, 5.00
ארמן: סגור
לילי: התגינה של באבט 9.30, 7.15, 5.00
הדר: ווילו והנסיכה 9.30, 7.00, 4.30
רב גן 1: מהרורי 9.50, 7.30, 5.00
רב גן 2: בוקר טוב וייטנאם 9.55, 7.20, 5.00
רב גן 3: עיניים שחורות 9.55, 7.30, 5.00
רב גן 4: מת לחיות 9.50, 7.25, 5.00

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: עיניים שחורות 9.15, 7.15
הדר: מרדף חצות 9.15, 7.00
חן: מהרורי 9.15, 7.15
ג.ג. רון 1: מרדף חצות 9.30, 7.15, ביג 5.00
ג.ג. רון 2: מהרורי – מייקל ג'קסון 9.30, 7.15, 5
ג.ג. רון 3: פרסידו 9.30, 7.15, טוליבר בקריית העמדים 5.00
נעמן: אהבנו כל כך 9.30, 6.45, 4.00
ראשון: גשר הבדול 2 9.30, 7.00
תקלה מושלאה 2 4.30, 11.00

נהריה ■ עכו

הדר: סגור
רון: משימה צבורה 9.15, 7.00
היכל התרבות: כוסית לאנשור 9.15, 7.00

נתניה

אסתר: מת לחיות 9.30, 7.15
סטוריה: ביג 9.30, 7.15, 5.00
שרון: מהרורי 9.15, 7.00

קרית שמונה

שירה: צבעים 9.00, 7.00

חדרה

חדרה: מת לחיות 9.30, 7.00

כפר־סבא ■ רעננה

שמלה ללא מעצרים 9.15, 7.00
תן: בוקר טוב וייטנאם 7.00, 9.15
אב הר: סגור